

Leena Metso
Torsten Winter
Pekka Hakkarainen

Suomalaisten huumeiden käyttö ja huumeasenteet – Huumeaiheiset väestökyselyt Suomessa 1992–2010

RAPORTTI

RAPORTTI

Leena Metso & Torsten Winter & Pekka Hakkarainen

Suomalaisten huumeiden käyttö ja huumeasenteet – Huumeaiheiset väestökyselyt Suomessa 1992-2010

TERVEYDEN JA
HYVINVOINNIN LAITOS

© Leena Metso, Torsten Winter, Pekka Hakkarainen ja Terveyden ja hyvinvoinnin laitos

Englanninkielinen tiivistelmä: Semantix

Ruotsinkielinen tiivistelmä: Terveyden ja hyvinvoinnin laitos

Kannen kuva: © Helena Aavavesi

Taitto: Helena Aavavesi

ISBN 978-952-245-609-0 (painettu)

ISBN 978-952-245-610-6 (verkko)

ISSN 1798-0070 (painettu)

ISSN 1798-0089 (verkko)

Juvenes Print

Tampereen yliopistopaino, 2012

Tiivistelmä

Leena Metso & Torsten Winter & Pekka Hakkarainen: Suomalaisien huumeiden käyttö ja huumeasenteet – Huumeaiheiset väestökyselyt Suomessa 1992–2010

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL). Raportti 17/2012. 110 sivua. Helsinki 2012.

ISSN 1798-0070 (painettu); ISSN 1798-0070 (pdf)

Suomalaisten huumausaineiden käyttöä on kartoitettu säännöllisesti toistettujen väestötutkimusten avulla 1990-luvun alusta lähtien. Tässä raportissa esitetään tuloksia vuosina 1992, 1996, 1998, 2002, 2006 ja 2010 suoritetuista postikyselyistä. Tutkittavat on poimittu satunnaisotannalla 15–69-vuotiaasta suomalaisväestöstä. Ahvenanmaa, laitoksissa asuva väestö ja vailla vakituista asuntoa olevat on rajattu tutkimusten ulkopuolelle. Aineistonkeruun on tehnyt Tilastokeskus. Asetelmaltaan ja kysymyksiltään samankaltaisina eri vuosina toistetut kyselyt antavat yleiskuvan huumeiden käytön kehityksestä väestötasolla sekä kartoittavat huumeita ja huumepolitiikkaa koskevien asenteiden ja mielipiteiden muutoksia. Raportin taulukoihin on koottu tulokset lähes kaikista huumeiden käytöstä ja mielipiteistä koskevista kysymyksistä, jotka ovat olleet mukana useampana tutkimusvuonna.

Kahdeksassatoista vuodessa suomalaisten huumeiden käyttö on yleistynyt ja käyttöön on tullut joukko uusia aineita. Eniten on lisääntynyt kannabiksen käyttö. Viime vuosina siitä on tullut suosittua erityisesti 25–34-vuotiaiden nuorten aikuisten miesten keskuudessa, joista vuonna 2010 runsaat neljäkymmentä prosenttia ilmoitti kokeilleensa kannabista ainakin kerran elämässään. Pitkällä aikavälillä myös muiden aineiden käytössä on tapahtunut lisääntymistä, mutta se on ollut selvästi vähäisempää ja käyttö on jäänyt huomattavasti alemmalle tasolle kuin kannabiksen kohdalla. Uusista käyttöön tulleista aineista suosituimman eli ekstaasin käyttö on asettunut väestötasolla samalle 2–3 prosentin tasolle kuin amfetamiinin ja kokaiinin, joskin ikäryhmittäiset erot ovat näiden aineiden kohdalla huomattavat.

Samaan tapaan on kasvanut niiden ihmisten osuus, joille on joskus tarjottu huumeita käytettäväksi tai ostettavaksi. Kaiken kaikkiaan huumeet ovat tulleet aikaisempaa tutummaksi ilmiöksi suomalaisessa yhteiskunnassa. Tätä ilmentää hyvin se, että vuonna 2010 yli puolet alle 35-vuotiaista vastaajista ilmoitti tuntevansa henkilökohtaisesti jonkun huumeiden käyttäjän.

Henkilökohtaisen kosketuspinnan laajentuminen joko omakohtaisten huumeekokeilujen tai käyttäjän tuntemisen kautta on karsinut huumeita kohtaan tunnettuja pelkoja ja johtanut asenteiden lieventymiseen. Asenteet ja mielipiteet ovat muuttuneet kuitenkin lähinnä kannabiksen kohdalla, suhtautuminen muiden aineiden käyttöön on pysytellyt selvästi kriittisempänä. Kysyttäessä väestöltä heidän mielipiteitään harjoitusta huumeepolitiikasta aikaisempaa monipuolisempi toimintapolitiikka saa jokseenkin kiistämättömän tuen ja myös uudet toimintakeinot, kuten korvaushoito ja neulojen vaihtoa tarjoava terveysneuvonta, saavat kansalaisten selvän enemmistön kannatuksen taakseen.

Avainsanat: huumeiden käyttö, cannabis, huumeasenteet, mielipiteet, väestökyselyt, aikasarjat 1992–2010, Suomi

Sammandrag

Leena Metso & Torsten Winter & Pekka Hakkarainen: Suomalaisten huumeiden käyttö ja huumeasenteet – Huumeaiheiset väestökyselyt Suomessa 1992–2010

Narkotikabruket och attityderna till narkotika bland finländarna – Befolkningsenkäter om narkotika i Finland 1992–2010. Institutet för hälsa och välfärd (THL). Rapport 17/2012. 110 sidor. Helsingfors, Finland 2011

ISSN 1798-0070 (tryckt); ISSN 1798-0070 (pdf)

Finländarnas narkotikabruk har kartlagts regelbundet med hjälp av upprepade befolkningsundersökningar sedan början av 1990-talet. I denna rapport redovisas resultatet av de postenkäter som genomförts år 1992, 1996, 1998, 2002, 2006 och 2010. Deltagarna har valts ut genom slumpmässigt urval bland den finländska befolkningen i åldern 15–69 år. Åland, personer som bor på inrättningar och personer utan permanent bostad har lämnats utanför undersökningarna. Materialet har samlats in av Statistikcentralen. Enkäterna har under de olika åren haft samma uppsättning och frågor, och ger således en överblick över hur narkotikabruket har utvecklats på befolkningsnivå. Dessutom kartläggs förändringar i de attityder och åsikter som gäller narkotika och narkotikapolitiken. Tabellerna återger resultatet av nästan alla de frågor som gäller narkotikabruk och åsikter och som funnits med under flera undersökningsår.

På arton år har narkotikabruket blivit vanligare bland finländarna, och nya narkotiska medel har börjat användas. Användningen av cannabis har ökat mest. Under de senaste åren har cannabis blivit populärt framför allt bland unga män i åldern 25–34 år. År 2010 uppgav drygt fyrtio procent av denna grupp att de prövat på cannabis åtminstone en gång i sitt liv. På lång sikt har det skett en ökning också i användningen av många andra narkotiska medel, men denna ökning har varit klart mindre och bruket har stannat på en betydligt lägre nivå än vad gäller cannabis. Ecstasy är populärast av de nya drogerna och används på samma sätt som amfetamin och kokain bland 2–3 procent av befolkningen, även om det förekommer betydande skillnader mellan olika åldersgrupper när det gäller dessa droger.

På samma sätt har det också skett en ökning i den andel av befolkningen som någon gång blivit erbjuden att pröva eller köpa narkotika. Sammantaget har narkotika blivit ett mer bekant fenomen än tidigare i det finländska samhället. Detta framträder tydligt i och med att mer än hälften av alla tillfrågade personer under 35 år i enkäten år 2010 uppgav att de personligen känner någon som använder narkotika.

Den personliga kontaktytan har utvidgats antingen genom att man själv har prövat på narkotika eller genom att man känner någon som använder narkotika. Det har lett till att de rädslor som anknyter till narkotika har minskat och att attityderna blivit mildare. Ändå har attityderna och åsikterna förändrats närmast i fråga om cannabis, medan man fortfarande förhåller sig mer kritiskt till bruket av andra droger. När man efterfrågar befolkningens åsikter om den utövade narkotikapolitiken, får politiken som blivit mångsidigare ett någotsånär obestridligt stöd. En klar majoritet av befolkningen ställer sig också bakom de nya verksamhetsmetoderna, till exempel substitutionsbehandling och hälsorådgivning som erbjuder utbyte av nålar.

Nyckelord: narkotikaanvändning, cannabis, attityder till narkotika, åsikter, befolkningsundersökningar, tidsserier 1992-2010, Finland

Abstract

Leena Metso & Torsten Winter & Pekka Hakkarainen: Suomalaisten huumeiden käyttö ja huumeasenteet – Huumeaiheiset väestökyselyt Suomessa 1992–2010

[Drug use and drug attitudes among Finns – Drug-related population surveys in Finland 1992–2010].

National Institute for Health and Welfare (THL). Report 17/2012. 110 pages. Helsinki, Finland 2011.

ISSN 1798-0070 (printed); ISSN 1798-0070 (pdf)

Drug use in Finland has been charted through regular population surveys since the early 1990s. The current report analyses the findings of surveys conducted using mailed questionnaires in 1992, 1996, 1998, 2002, 2006 and 2010. The respondents were aged between 15 and 69, randomly sampled from the Finnish population register. The inhabitants of Åland, people living in institutions and those without a permanent home were excluded from the study. The data were collected by Statistics Finland. Similar in structure and in their questions, the surveys conducted in the various years yield an overview of trends in drug use at the population level while also charting changes in attitudes to and opinions on drugs and drug policy. The tables in the report show the responses to nearly all of the questions concerning drug use and opinions about drugs that were included in the survey in more than one year.

Over the 18-year period under review, drug use among Finns increased, and a number of new substances were introduced. Cannabis use increased the most. In recent years, cannabis has become particularly popular among young adult men (aged 25 to 34); in 2010, over 40% of them said that they had tried cannabis at least once in their life. The use of many other substances has also increased over the long term, but this growth has been much more limited than with cannabis, and overall user numbers are substantially lower. Of the new arrivals on the scene, the most popular – ecstasy – has established itself at a 2% to 3% level, on a par with amphetamines and cocaine, although the age group profiles of users of these substances are different.

The percentage of people who have had drugs offered to them to use or to buy has also increased. In all, during the period under review drugs became much more common in Finnish society. One indication of this is that in 2010 more than half of the respondents under the age of 35 said that they personally knew someone who used drugs.

The broadening of personal experiences of drug use or acquaintance with someone who uses drugs has alleviated fears and relaxed attitudes towards drugs. However, the shift in attitudes and opinions mainly only concerns cannabis; views about the use of other substances have remained much more critical. When asked about current drug policy, the respondents almost unanimously support the current, more diverse approach. New actions such as substitution treatment and needle exchange programmes with health counselling are approved of by a clear majority of the population.

Key words: drug use, cannabis, drug attitudes, opinions, population surveys, time series 1992–2010, Finland

Sisällys

Tiivistelmä	3
Sammandrag	4
Abstract	5
1. Johdanto	9
2. Aineistot ja menetelmät (taulukot 1 ja 2)	11
3. Huumekontaktit (taulukot 3 ja 4)	12
3.1 Tuntee huumeiden käyttäjän (taulukko 3)	12
3.1.1 Vertailu muihin tutkimuksiin	13
3.2 Tarjottu huumeita (taulukko 4)	14
3.2.1 Vertailu muihin tutkimuksiin	16
4. Huumeiden käytön trendit 1992–2010 (taulukot 5-12)	17
4.1 Jokin laiton huume (taulukko 5)	17
4.2 Kannabis (taulukko 6)	18
4.3 Muut laittomat huumeet (taulukot 7-12)	19
5. Muiden päihteiden käytön ja tupakoinnin trendit 1992–2010 (taulukot 13–16)	20
5.1 Lääkkeiden, liuottimien ja liimojen päihdekäyttö (taulukot 13 ja 14)	20
5.2 Raittius, humalahakuinen juominen, päivittäinen tupakointi (taulukot 15–16)	20
6. Miten kannabiksen käyttö yleistyi? (taulukot 17 -22)	21
6.1 Kannabiksen käyttö sosiaalisen taustan ja asuinalueen mukaan (taulukot 17 ja 18)	21
6.2 Kannabiksen käytön insidenssi ja jatkuvuuskerroin 1998 -2010 (taulukko 19 ja 20)	22
6.3 Kannabiksen käytön aloitusikä 2002–2010 (taulukko 21)	23
6.4 Kannabiksen käytön syntymäkohorttitarkastelu (taulukko 22)	23
7. Asennemuutokset 1992–2010 (taulukot 23–31)	25
7.1 Mielenpito huumeiden aiheuttamasta ongelmasta Suomessa ja omalla asuinalueella (taulukko 23)	25
7.2 Mielenpito eri päihteiden terveysriskeistä (taulukko 24)	27
7.3 Mielenpito erilaisten huumaavien aineiden hankinnan ja käytön rangaistavuudesta (taulukko 25)	29
7.4 Pelko joutua väkivallankohdeksi muiden ihmisten huumeiden käytön vuoksi (taulukko 26)	30
7.5 Mielenpito huumeiden kohtuukäytöstä, ”koukuttavuudesta”, pakkohoidosta sekä alkoholi- ja huumeongelman vertailua (taulukot 27 ja 28)	31
7.6 Mielenpito siitä, pitäisikö kannabista voida hankkia laillisesti (taulukko 29)	34
7.7 Huumeinformaatio (taulukko 30)	35
7.8 Huumepoliittiset mielenpitoet (taulukko 31)	35
8. Yhteenveto	36
Lähteet	37
Taulukot	39
Liite: Kyselylomake 2010	

1. Johdanto

Suomalaisten huumausaineiden käyttöä on kartoitettu säännöllisesti toistettujen väestötutkimusten avulla 1990-luvun alusta lähtien. Pääosin neljän vuoden välein tehty postikyselyiden sarja käynnistyi vuonna 1992 sosiaali- ja terveysministeriön erityisrahoituksella. Samana vuonna Alkoholipoliittinen tutkimuslaitos liitti perinteikkääseen, joka kahdeksas vuosi toistettavaan juomatapatutkimukseensa haastattelujen yhteydessä kerättävän lisäkyselyn huumausaineiden käytöstä. Vuodesta 1998 eteenpäin näitä traditiota jatkettiin Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus Stakesissa. Stakesin ja Kansanterveyslaitoksen fuusion myötä tutkimusperinne siirtyi vuonna 2009 perustettuun Terveyden ja hyvinvoinnin laitokseen (THL). Viimeisin tutkimus on vuodelta 2010.

Vuosien 1992 ja 2010 välillä Suomen huumeetilanteessa on tapahtunut monia muutoksia. Kahdeksastoista vuodessa suomalaisten huumeiden käyttö on lisääntynyt huomattavasti. 1990-luvun alussa näytti vielä siltä, että pitkään jatkunut stabiili tilanne oli säilynyt entisellään, mutta jo vuosikymmenen jälkipuoliskolla kehitys antoi tutkijoille aiheen puhua ”toisesta huumeaallostaa” (Partanen & Metso 1999). Muutoksen voimakkuus ja jotkin siihen sisältyneet uudet piirteet antoivat aiheen pohdiskella sitä, onko kysymys 1960-luvun lopun tapaan ennen pitkää laskuun kääntyvästä aallosta vai pikemminkin pysyvämmästä ”veden pinnan noususta” (Salasuo & Seppälä 2001). Vaikka nuorten huumeiden käyttö kääntyi 2000-luvulla laskuun, niin viime vuosien kehitys näyttäsi viittaavan pysyvämpään tilanteeseen.

Uuden tanssi- ja klubikulttuurin siivittämä toinen huumeaalto toi käyttöön tukun uusia aineita. Julkisuuksessa tunnetuimpia näistä ovat ekstaasi, gamma (GHB) ja lakka (GHL), mutta huumekokemuksia on haettu myös monista muista, huumeina aiemmin käyttämättömistä tai nimenomaan huumekäyttöön muokatuista aineista. Tämän takana on viihdekäyttökulttuurissa kehittynyt tapa kiertää huumekontrollia kokeilemalla aineita tai aineyhdistelmiä, jotka eroavat joiltakin osiltaan lainsäädännön kieltämistä aineista. Syntyi uusi käsite, ”muuntohuumeet” (designer drugs)¹. Samanaikaisesti niin kutsuttujen kovien huumeiden ongelmakäytössä siirryttiin heroiinista synteettisiin opiaatteihin kuten korvaushoidossa käytettyyn buprenorfiiniin (Temgesic, Subutex ja Subuxone) ja uusiin lääkeopioideihin (esim. tramadoli, fentanyl ja oksikodoni). Tutkimussarjan kannalta tämä on merkinnyt sitä, että lomakkeeseen on jouduttu koko ajan lisäämään kysymyksiä uusista käyttöön tulleista aineista. Kun vuoden 1992 kyselylomakkeella käyttökokemuksia tiedusteltaessa nimettiin kahdeksan erilaista ainetta tai aineryhmää niin 2010 vastaava lukumäärä oli 14.

Huumeetilanteen muutos on johtanut uudistuksiin Suomen huume politiikassa. Kontrollin ja lainvalvonnan rinnalle on nostettu ehkäisevä työ ja uudenlaiset haittojen vähentämisen toimet. Kysyttäessä väestöltä heidän mielipiteitään harjoitetusta politiikasta aikaisempaa monipuolisempi toimintapolitiikka saa jokseenkin kiistämättömän tuen ja myös uudet toimintakeinot, kuten korvaushoito ja neulojen vaihtoa tarjoava terveysneuvonta, näyttävät saavan kansalaisten selvän enemmistön kannatuksen taakseen.

Kun tiedämme, että omalla käyttökokemuksella ja huumausaineiden käyttäjien henkilökohtaisella tuntemisella on vaikutusta asenteisiin ja mielipiteisiin huumeista (Hakkarainen 1996; Williams, Ours & Grossman 2011), niin ei ole yllättävää, että huumeiden käytön lisääntyessä myös huumeasenteet ovat muuttuneet huomattavasti. Tämä voidaan todeta mm. suhtautumisessa huumeiden käytön riskeihin. Huumeasenteet ja -mielipiteet eivät muodostu kuitenkaan yksinomaan huumeisiin liittyen. Tästä saadaan hyvä esimerkki kysymyksestä, missä vastaajilta tiedusteltiin ”aiheutuuko yhteiskunnalle enemmän ongelmia alkoholista vai huumeista”. Vuoden 2004 alkoholiveron alennuksen jälkeen alkoholiongelmista kasvanut huoli näkyy selkeästi sen joukon kasvuna, joka katsoo alkoholin aiheuttavan enemmän ongelmia kuin huumeet.

Ajankohdan tilannetta ja siihenastista kehitystrendiä on kuvattu useissa erillisartikkeleissa eri vuosina. Tutkimusvuosinaan sarja on näin tuottanut tärkeää tietoa ajankohtaisesta tilanteesta. Suuremmat muutokset

¹ Muuntohuumeilla tarkoitetaan synteettisiä psykotrooppisia aineita, jotka muistuttavat vaikutuksiltaan perinteisiä huumausaineita. Internetissä niitä markkinoidaan ”laillisina huumeina” (”legal high”). Ne voivat olla kokonaan uusia, perinteisistä huumeista (esimerkiksi amfetamiinista) muokattuja yhdisteitä tai vanhoja lääketeollisuudessa kehitettyjä molekyyliä, jotka eivät ole päässeet kliniseen käyttöön. (Tacke ym. 2011.)

kuitenkin näkyvät yleensä vasta pidemmässä perspektiivissä. Tämän vuoksi tässä julkaisussa ei keskitytä ajankohtaiseen tilanteeseen jonakin tietynä vuonna vaan nimenomaan tilanteen kehitystä kuvaaviin muutoksiin ja trendeihin. Tähän antaa hyvän mahdollisuuden se, että koko tutkimussarjan ajan kyselylomakkeet ovat pysyneet perustaltaan samanlaisina. Toki lomakkeeseen on vuosien varrella lisätty joitakin tilanteen muutoksen vaatimia uusia ja poistettu joitakin kiinnostavuutensa menettäneitä vanhoja kysymyksiä. Tulosten luotettavuuden varmistamiseksi suurin osa kysymyksistä on kuitenkin säilynyt muuttumattomana vuodesta toiseen. Tämä mahdollistaa pitkän aikasarjan esittämisen monessa kiinnostavassa kysymyksessä. Koska myös kyselyn suoritustavalla on vaikutusta tuloksiin, tässä tullaan käyttämään ainoastaan postikyselyiden tutkimussarjaa.

Julkaisun formaatti on perinteinen taulukkoraportti, jossa keskeistä eivät ole tutkijoiden tulkinnat vaan yksityiskohtaisen tiedon suuri määrä. Idea on se, että näin lukija voi hyödyntää raporttia omien ajatustensa ja käsitystensä kehittelyssä, testaamisessa tai raportoinnissa. Olipa lukija sitten tutkija, toimittaja, virkamies tai muu kiinnostunut kansalainen, niin toivomme, että raporttimme tarjoaa hyödyllistä tietoa asian käsitteilyyn kansalaiskeskustelussa tai muussa sopivassa yhteydessä. Esitystavaltaan raportti jakaantuu kahteen osaan. Liikkeelle lähdetään joitakin keskeisiä trendejä ja kehityslinjoja esittelevällä tekstiosalla ja sitä seuraa tarkemmat numeroarvot sisältävä taulukko-osa.

2. Aineistot ja menetelmät (taulukot 1 ja 2)

Taulukkoon 1 on koottu tiedot kaikista Suomen aikuisväestöä koskevista tutkimuksista vuosilta 1992–2010, joissa on kysytty laittomien huumeiden (vähintään kannabiksen) käyttöä. Vertailukelpoisimpia ovat taulukossa 1 tummennetulla merkityt tutkimukset, joissa kysymykset koskevat pääasiassa huumeiden käyttöä sekä huumeasenteita ja –mielipiteitä. Vaikka näissäkin tutkimuksissa on mukana joitakin keskeisiä alkoholin käyttöön ja tupakointiin liittyviä kysymyksiä, alkoholin käyttöä on kartoitettu paljon suppeammin kuin juomatapa- ja alkoholipaneelitutkimuksissa. Kaikissa huumeaiheisissa tutkimuksissa aineisto on kerätty postikyselyllä Tilastokeskuksen toimesta. Tosin vuonna 2010 kyselyyn voi vastata myös Internetin välityksellä. Tätä mahdollisuutta käytti kolmasosa vastaajista.

Tähän raporttiin valittuja kyselyitä on tehty vuosina 1992, 1996, 1998, 2002, 2006 ja 2010 (taulukko 2). Koska menetelmä jolla tutkimus tehdään vaikuttaa vastauksiin, on tähän raporttiin valittu vain postikyselyllä saadut tulokset. Vuoden 1998 kyselyn puhelinvastaukset eivät tästä syystä ole mukana tutkimuksessa. Vuoden 2010 tutkimuksessa tutkittavat saattoivat vastata vaihtoehtoisesti Internetissä ja nämä vastaukset ovat mukana tarkastelussamme. Olemme rajanneet pois yli 69-vuotiaat, sillä vuosien 1992 ja 1996 jälkeen näistä ikäryhmistä ei ole kerätty tietoja. Sen sijaan olemme valinneet alaikärajaksi 15 vuotta vaikka vuosina 1992 alaikäraja oli 18 vuotta ja vuonna 1996 16 vuotta. Kyselylomakkeita ei ole lähetetty vailla vakinaista asuntoa oleville eikä laitoksissa oleville. Ahvenanmaa ei ole kuulunut kyselyn piiriin vuosina 2002, 2006 ja 2010.

Koska kyselylomakkeita ei ole lähetetty vailla vakinaista asuntoa oleville tai laitoksissa oleville, kaikkia huumeiden ongelmakäyttäjiä ei tavoiteta. Vaikeasti huumeriippuvaiset henkilöt voivat myös olla haluttomampia vastaamaan tällaisiin kyselyihin. Kovien huumeiden ongelmakäyttäjät jäävät siksi aliedustetuiksi tällaisissa väestökyselyissä. (Reuband 1990, Hakkarainen ja Metso 2003).

Kaikki kyselyt perustuvat satunnaisotantaan. Jotta tavoitettaisiin huumeiden käyttäjiä, vuosina 2002 ja 2006 on tehty lisäotos 15–34-vuotiaille sekä vuonna 2010 15–39-vuotiaille, sillä huumeiden käyttö on yleisintä nuorten ja nuorten aikuisten keskuudessa. Vastaukset on painotettu vastaamaan koko väestön ikä-, sukupuoli- ja aluejakaumia. Painotus on myös tehty tätä raporttia varten vuosien 1992, 1996 ja 1998 aineistoille, mikä on voinut aiheuttaa pieniä muutoksia näiden tutkimusten aiemmin esitettyihin tuloksiin (Hakkarainen ja Metso 2003).

Kuten monissa muissakin tutkimuksissa vastausprosentit ovat selvästi laskeneet ensimmäisten kyselyiden melko korkeista luvuista (taulukko 2). Tämä on otettava huomioon luettaessa raporttia. Ei kuitenkaan ole selvää, että vastausprosentin lasku antaisi vääriä tuloksia. Jos kyseessä on yleisestä vastaushalukkuuden laskusta, tuloksia voidaan hyvin verrata aikaisempiin tuloksiin. Mikäli vastaamattomuus on liittynyt huumeiden käyttöön tai asenteisiin asia voi olla ongelmallisempi (Hakkarainen, Metso ja Salasuo 2011). Vaikka postikyselyissä saadaan alhaisempia vastausprosentteja kuin haastattelututkimuksissa (taulukko 1), huumeiden käytön yleisyyttä kuvaavat prevalenssiluvut ovat olleet postikyselyillä tehdyissä huumeetutkimuksissa korkeammat kuin vastaavan ajankohdan juomatapatutkimuksissa. Vuonna 2010 Internetin kautta vastanneiden keskuudessa huumeiden käyttö oli yleisempää kuin vastaavanikäisten postin kautta vastanneiden keskuudessa. Tämä saattaa jonkin verran nostaa vuoden 2010 prevalenssilukuja ja siten vaikeuttaa trenditarkasteluja. Vaikutuksen suuruutta ei voi kuitenkaan mitata, koska Internetin kautta vastanneet huumeiden käyttäjät olisivat voineet vastata postikyselyyn, ellei toista vaihtoehtoa olisi tarjottu.

Huumeilla tarkoitetaan tässä raportissa kannabista (hasista ja marihuanaa), amfetamiinia, heroiniä, kokaiinia, crackia, LSD:tä, ekstaasia, GHB:tä (”gammaa”) tai GBL:ää (”lakkaa”), MDPV:tä (”aakkosia”) ja huumaavia sieniä. Myös buprenorfiini (Subutex, Subuxone, Temgesic) ja metadoni muutoin kuin korvaushoidossa sekä muut ei-lääkinnällisesti käytetyt opioidit (esim. Tramadol, fentanyl, kodeiini, oksikodoni, morfiini) lasketaan huumeisiin. Vuosien kuluessa uusia aineita on lisätty huumeisiin kuuluviksi. Edellä mainitut aineet sisältyvät vuoden 2010 huumeetutkimukseen. Raportoimme lisäksi tässä julkaisussa myös liuottimen ja vastaavien aineiden käyttöä sekä rauhoittavien lääkkeiden ja uni- ja kipulääkkeiden ei-lääkinnällistä käyttöä. Myös joitakin alkoholinkäyttöön ja tupakointiin liittyviä tuloksia sisältyy tähän raporttiin.

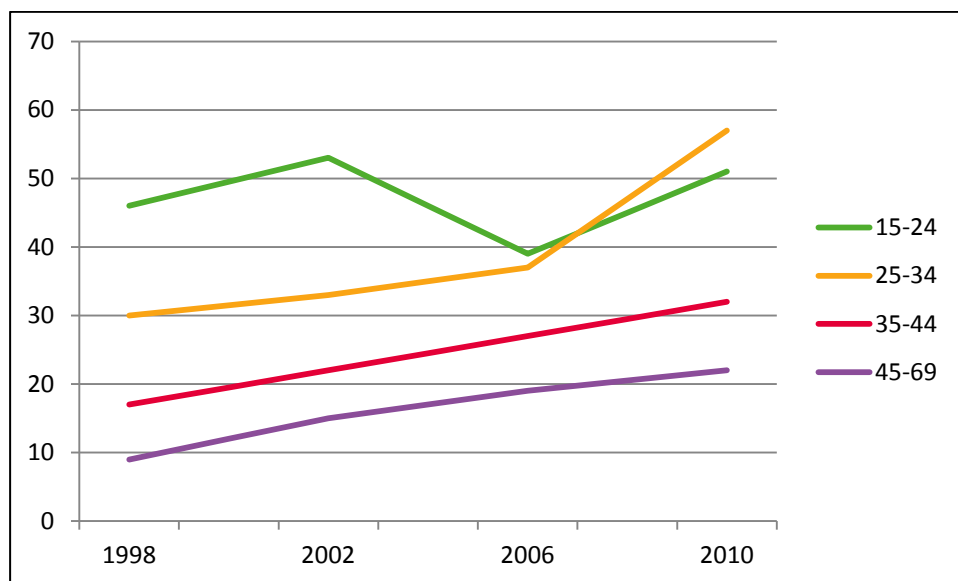
Huumeiden käyttöä on tiedusteltu kysymyksillä, onko vastaaja käyttänyt huumetta (1) joskus elinaikanaan, (2) viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana ja (3) viimeksi kuluneiden 30 päivän aikana. Vastaavasti puhutaan elinikäisprevalenssista, vuosiprevalenssista ja kuukausiprevalenssista.

Satunnaisotantaan perustuvissa tutkimuksissa tuloksiin liittyy aina tietty virhemarginaali, jonka suuruus riippuu mm. otoksen koosta. Tässä raportissa emme esitä testejä tai luottamusvälejä, mutta tyypillisesti luottamusvälin suuruus koko aineistossa on noin 1-2 prosenttiyksikköä ylös- tai alaspäin ja pienemmissä osaryhmissä se voi olla useampia prosenttiyksiköitä. Lukijan on hyvä muistaa tämä otantatutkimuksiin liittyvä epätarkkuus taulukoiden lukuja tulkitessaan.

3. Huumekontaktit (taulukot 3 ja 4)

3.1 Tuntee huumeiden käyttäjän (taulukko 3)

Huumeiden käyttö on Suomessa rangaistava teko. Siksi on ollut helpompaa kysyä erilaisissa kyselyissä ja tutkimuksissa toisten henkilöiden huumeiden käytöstä kuin vastaajan omasta käytöstä. Tieto siitä, kuinka paljon tunnetaan huumeiden käyttäjiä, kertoo huumausaineiden levinneisyydestä. Puhutaan sosiaalisesta altistuneisuudesta huumeille, jolla tarkoitetaan, että henkilö tuntee henkilökohtaisesti huumeiden käyttäjän tai että hänelle on tarjottu tai kaupattu huumeita. Sosiaalinen altistuminen huumeille ei tarkoita huumeiden omaa käyttöä tai huumeiden kokeilemistä. Se lisää kuitenkin tietämystä huumeiden käyttöön liittyvistä normeista ja siitä maailmasta jossa huumeita käytetään. Epäsuorasti sosiaalisen altistumisen lisääntyminen voi lisätä huumeiden kokeilua ja käyttöä. (Seppälä ym. 1996; Poikolainen 1997)

Kuvio 1. Kuvio 3.1. Tuntee henkilökohtaisesti huumeiden käyttäjän (%)

Huumeikyselyissä huumeiden käyttäjien tuntemista on kysytty vuodesta 1998 lähtien. Se on lisääntynyt koko tarkastelujakson ajan (kuvio 3.1). Tämä ei kuitenkaan ole tapahtunut nuorimmilla vaan yli 25-vuotiaiden keskuudessa. Aiemmin nuorin ikäryhmä (15–24-vuotiaat) tunsi eniten huumeiden käyttäjiä, mutta vuoden 2010 kyselyssä 25–34-vuotiaat olivat ohittaneet kymmenen vuotta nuoremmat.

Muutokset huumeiden käyttäjien tuntemisessa ovat jonkin verran vaihdelleet sukupuolten välillä (taulukko 3). Nuorimmassa ikäryhmässä 15–24-vuotiaat huumeiden käyttäjien tunteminen on lisääntynyt vuosien 1998 ja 2010 välillä tytöillä mutta ei pojilla. Luvut kuitenkin vaihtelevat suuresti mittauskerrasta toi-

seen. Nuoret naiset tuntevat nuoria miehiä useammin huumeiden käyttäjän. Tätä on selitetty naisten suuremmilla sosiaalisilla verkostoilla ja erilaisilla ystävyyssuhteilla. Tapaamalla ja puhumalla useamman henkilön kanssa, saa myös selville kuka ystävästä on käyttänyt huumeita (Natunen ym. 2006).

Nuorten aikuisten ryhmässä (25–34-vuotiaat) erot sukupuolten välillä tasoittuivat vuoteen 2006 asti, mutta ovat sen jälkeen lisääntyneet. Vuonna 2010 eniten huumeiden käyttäjiä tuntevia oli 25–34-vuotiaiden miesten ryhmässä (65 %).

Lukuja tarkasteltaessa on muistettava, että vastaajien tuntema henkilö on voinut käyttää huumetta milloin vain elämänsä aikana. Aikamääritys poikkeaa siten useasta muusta Suomessa tehdystä tutkimuksesta.

3.1.1 Vertailu muihin tutkimuksiin

Suomessa on vuodesta 1968 lähtien tutkittu, tuntevatko varusmiehet huumeiden käyttäjiä. Lähes puolet varusmiehistä tunsi 1960–70-luvun vaihteessa henkilön joka käytti huumeita. Tämän jälkeen huumeita käyttävien tunteminen laski. 1970-luvun puolesta välistä 1980-luvun loppuun saakka noin kolmannes tunsi tällaisen henkilön. 1990-luvulla huumeiden käyttäjien tunteminen oli jälleen tavallisempaa: koko 1990-luvulla noin puolet varusmiehistä tunsi henkilön joka käytti huumeita² (Kontula ja Koskela 1992; Jormanainen ym. 2001).

Aikuisväestön terveystutkimukseen (AVTK) lisättiin vuonna 1996 kysymyksiä huumeista³ (Helakorpi ym. 2010; Piispa ym. 2008). AVTK-tutkimuksessa kysytään ”Tietääkö tuttaviansa joukossa jonkun, joka on kokeillut kuluneen vuoden aikana huumeita”. Huumeikyselyissä on saatu selvästi korkeampia lukuja kuin AVTK-tutkimuksessa tutkittaessa kuinka suuri osuus vastaajista tuntee huumeiden käyttäjiä. Tämä voidaan ainakin osittain selittää erilaisella aikamäärityksellä.

AVTK-tutkimuksessa huumeiden käyttäjien tunteminen ei ole lisääntynyt muuten kuin 25–34-vuotiaiden keskuudessa. Vastaavalla tavalla kuin huumeikyselyissä AVTK-tutkimuksessa huumeiden käyttäjien tunteminen nuorimmassa ikäryhmässä (15–24-vuotiaat) on jonkin verran aaltoillut vuosina 1996–2009. (Helakorpi ym. 2010, taulukko 124B sivu 166; Piispa ym. 2008, taulukko 1.B, sivu 30). Noin kolmasosa kaikista 15–24-vuotiaista tunsi 1996 jonkun joka käytti huumeita; vuosina 2000–2003 samanikäisistä noin puolet tunsi tällaisen henkilön ja vuosina 2004–2007 taas noin kolmasosa. Tämä vastaa aika hyvin huumeikyselyiden tuloksia.

Mycs nuorten miesten ja naisten huumeiden käyttäjien tunteminen AVTK-tutkimuksissa vastaa hyvin huumeikyselyiden tuloksia. Aikaisemmin nuorimmat miehet (15–24-vuotiaat) tunsivat enemmän huumeiden käyttäjiä, mutta vuonna 2009 nuoret aikuiset miehet (25–34-vuotiaat) tunsivat selvästi enemmän huumeiden käyttäjiä. Vastaavanlaista muutosta ei ole tapahtunut naisten keskuudessa sen enempää AVTK-tutkimuksessa kuin huumeikyselyissä.

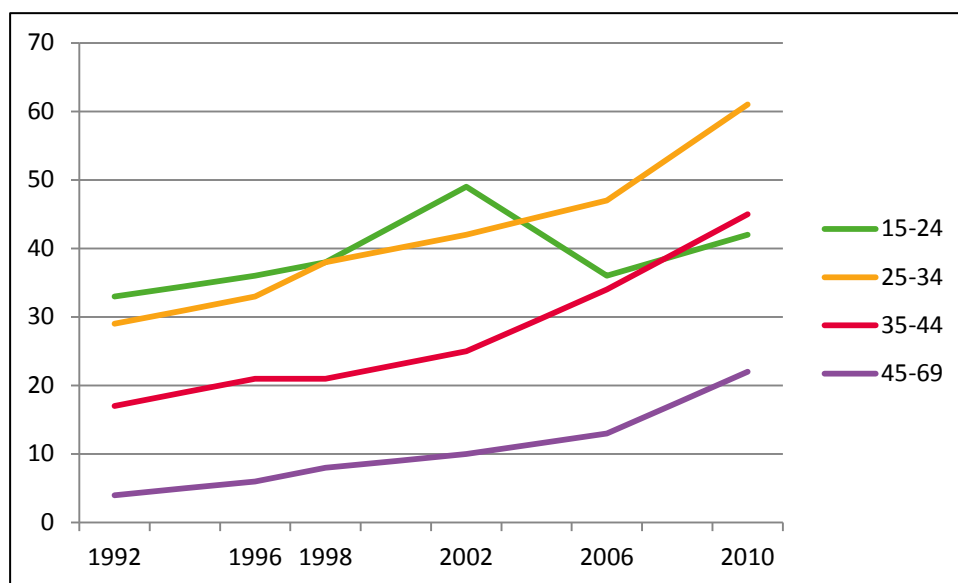
Nuorten terveystapatutkimuksessa (NTT) on vuodesta 1981 lähtien kysytty postikyselyllä, tietääkö nuori (14–18-vuotias) vähintään yhden tuttavän, joka viimeksi kuluneen vuoden aikana on kokeillut huumeita (Raisamo ym. 2011). Kysymys on toistettu vuosina 1985 ja 1987 sekä vuodesta 1991 lähtien joka toinen vuosi. Nuorten huumeiden kokeilijoiden tunteminen on noussut vuodesta 1981 vuoteen 2001. Tämän jälkeen tapahtui vuosikymmen puolessa välissä lasku ja tämän jälkeen jälleen pieni nousu vuosikymmenen lopussa. Koko tarkastelujakson ajan tytöt tunsivat 14–18-vuotiaana poikia useammin huumeiden käyttäjän. Kaikista 16–18-vuotiaista tunsi huumeiden käyttäjän vuonna 1981 13–18 prosenttia, vuonna 2001 49–66 prosenttia ja vuonna 2009 36–52 prosenttia. Huumeikyselyissä näkyvä aaltoliike nuorimmassa ikäryhmässä (15–24-vuotiaat) voidaan siis myös havaita NTT-tutkimuksessa.

² Varusmieskyselyt perustuvat noin 400–2000 varusmiehen vastauksiin.

³ Tietoja kerätään lähettämällä 5000 kyselylomaketta 15–64-vuotiaille suomalaisille. Vastausprosentit ovat vaihdelleet miehillä 50–60 prosentin välillä ja naisilla 60–70 prosentin välillä. Nuorilla miehillä (15–34-vuotiaat) vastausprosentit ovat olleet alhaisimmat noin 50 prosentin tuntumassa. Samanikäisillä naisilla vastausprosentit ovat olleet 15–20 prosenttiyksikköä korkeammat.

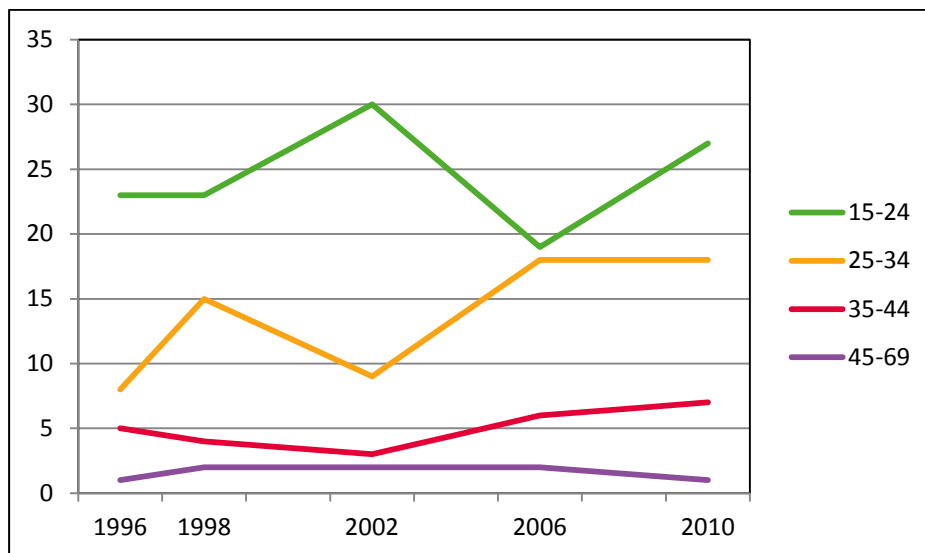
3.2 Tarjottu huumeita (taulukko 4)

Huumeiden tarjonta on yksi tekijä sosiaalisessa altistumisessa huumeaineiden käytössä. Huumeekyselyissä on vuodesta 1992 kysytty, onko vastaajalle tarjottu huumeita joskus hänen elinaikansa (kuvio 3.2) ja vuodesta 1996 lähtien onko hänelle tarjottu huumeita viimeisten 12 kuukauden aikana. Kyselyjen mukaan yhä useammalle suomalaiselle on vuosien 1992-2010 välisenä aikana joskus tarjottu huumeita: 16 prosenttia vuonna 1992 ja 36 prosenttia vuonna 2010 (taulukko 4 a). Kasvu on ollut melko tasaista muissa ikäryhmissä paitsi nuorimmassa ikäryhmässä (15–24-vuotiaat), jossa huippu saavutettiin vuoden 2002 mittauksessa. Vuoden 2002 kyselyssä lähes puolelle tämän ikäryhmän jäsenistä oli joskus elinaikana tarjottu huumeita. Seuraavissa kahdessa kyselyssä (vuosina 2006 ja 2010) oli selvästi harvemmalle nuorelle 15–24-vuotiaalle tarjottu huumeita. Vuosien 2006 ja 2010 kyselyiden mukaan nuorille aikuisille (25–34-vuotiaat) oli tarjottu eniten huumeita. Kyselyjen mukaan useammalle miehelle kuin naiselle oli tarjottu huumeita.

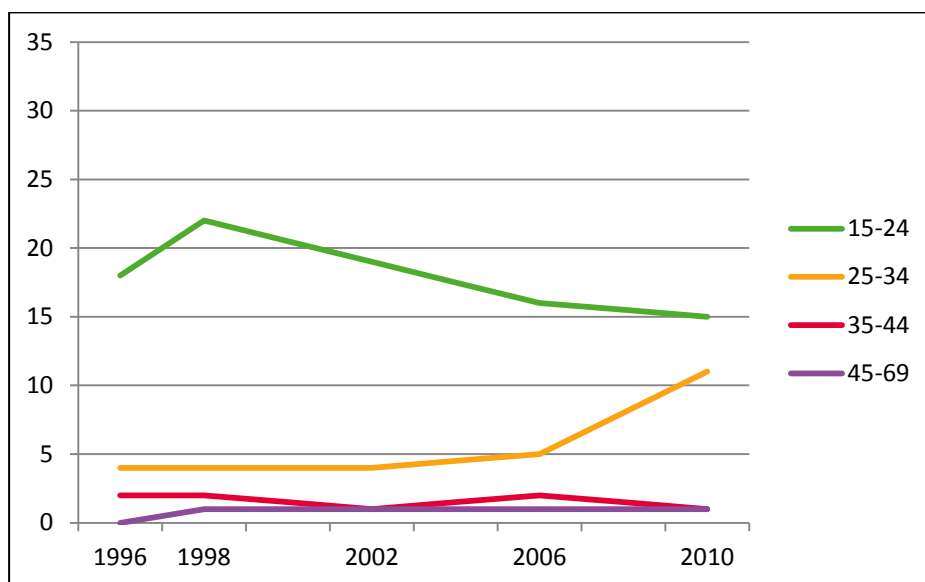

Kuvio 3.2. Tarjottu huumeita joskus elämän aikana (%)

Käsitys huumeitarjonnan muuttumisesta riippuu paljolti siitä, tarkoitetaanko onko koskaan tarjottu huumeita vai onko niitä tarjottu viimeisten 12 kuukauden aikana. Huumeekyselyiden mukaan 5-7 prosentille suomalaista oli vuosina 1996–2010 tarjottu huumeita viimeisten 12 kuukauden aikana.

Kuvio 3.3. Tarjottu huumeita viimeisten 12 kuukauden aikana. Miehet (%)

Kuvio 3.4. Tarjottu huumeita viimeisten 12 kuukauden aikana. Naiset (%)

Huumeita tarjotaan erityisesti 15–24-vuotialle nuorille (kuviot 3.3 ja 3.4). Tämän ikäisistä miehistä 19–30 prosentille ja naisista 15–22 prosentille oli tarjottu huumeita viimeisten 12 kuukauden aikana vuosien 1996–2010 välillä. Eniten huumetarjouksia tämän ikäisille miehille oli esiintynyt 2000-luvun alussa jolloin 30 prosentille oli tarjottu huumeita. Tämän jälkeen huumetarjouksia saaneitten nuorten miesten osuus väheni selvästi, jonka jälkeen tarjousten saaneiden osuus taas nousi vuosikymmenen lopussa. Saman ikäisillä 15–24-vuotiailla naisilla vastaavanlaista aaltoliikettä ei ole tapahtunut 2000-luvulla, vaan huumetarjouksia saaneiden määrä on ensiksi vähentynyt ja sitten pysynyt ennallaan. Kymmenen vuotta vanhemmilla nuorilla aikuisilla (25–34-vuotiaat) huumetarjouksia saaneiden osuus on kasvanut 2000-luvulla: miehillä vuosikymmenen alusta lähtien tasaantuen sen jälkeen ja naisilla vuosikymmenen loppupuolella.

3.2.1 Vertailu muihin tutkimuksiin

Huumeiden tarjontaa Suomessa on tutkittu myös varusmiehillä 1960-luvun loppupuolelta lähtien (Jormanainen ym. 2001). Aikuisväestön terveystietäytymisen tutkimuksessa (AVTK) on vuodesta 1997 alkaen tutkittu, kuinka usealle on tarjottu jotain huumeita (Piispa ym. 2008, 11-12 ja taulukko 2.B.; Helakorpi ym. 2010, taulukko 125. B.). Huumeiden tarjontaa nuorille on seurattu NTT-tutkimuksessa vuodesta 1991 lähtien (Raisamo ym. 2011), Kouluterveyskyselyssä vuodesta 1996 lähtien (Luopa ym. 2000; Kouluterveyskyselyyn kotisivut) ja Suomen ESPAD-tutkimuksessa vuosina 2003 ja 2007 (Metso ym. 2009, s 25, taulukot 18a, 18b, 18c). AVTK-tutkimuksessa, NTT-tutkimuksessa ja Kouluterveyskyselyssä onko viimeisten 12 kuukauden aikana ja varusmieskyselyissä onko elämän aikana tarjottu huumeita. ESPAD-tutkimuksessa on 15–16-vuotiailta koululaisilta kysytty onko elinaikana, viimeisten 12 kuukauden ja viimeisten 30 päivänä aikana tarjottu huumeita.

AVTK-tutkimukset antavat parhaan vertailukohtaan huumeikyselyihin kun tarkastellaan kuinka usealle on tarjottu huumeita viimeisten 12 kuukauden aikana (Piispa ym. 2008, 11-12 ja taulukko 2.B.; Helakorpi ym. 2010, taulukko 125. B.). AVTK-tutkimusten mukaan, miehistä 6-9 prosenttia ja naisista 3-5 prosenttia on saanut huumetarjouksia vuosina 1997–2009. Luvut ovat samaa kokoluokkaa kuin huumeikyselyiden tulokset. Huumeikyselyiden tulosten vertailu muihin tutkimuksiin sen osalta, onko joskus elämän aikana tarjottu huumeita, on vaikeampaa. Varusmieskyselyissä huumeiden tarjonta noin 20-vuotiaalle miehille oli melko tasaista koko 1990-luvun (Jormanainen ym. 2001). Myös huumeikyselyiden mukaan 15–24-vuotiaalle miehille huumetarjouksia kohdanneitten osuus pysyi samana 1990-luvulla.

AVTK-tutkimuksessa huumeiden tarjonta oli 1990-luvun puolessa välissä suurinta 15–24-vuotiaalle miehille, jonka jälkeen 2000-luvulla tarjonta oli yhtä suurta kymmenen vuotta vanhemmille miehille. Saman ikäisille naisille huumeiden tarjonta oli vähäisempää erityisesti 25–34-vuotiden osalta. (Piispa ym. 2008, 11-12 ja taulukko 2.B.; Helakorpi ym. 2010, taulukko 125. B.). Luvut ovat huumeikyselyissä olleet nuorimman ikäryhmän miesten (15–24-vuotiaat) osalta jonkin verran suuremmat, mutta muuten muutokset ja tulokset vastaavat melko hyvin AVTK:n tuloksia. Kaikkein nuorimpien ikäryhmien (Nuorten terveystapatutkimus 2009, liitetaulukko 48; Kouluterveyskyselyyn kotisivut) osalta tytöille tarjotaan huumeita yhtä useasti kuin pojille. Tämä näkyy myös joidenkin vuosien huumeikyselytuloksissa mutta ei kaikissa. Syynä voi olla huumeikyselyissä käytetty laajempi ikäryhmitys (15–24-vuotiaat).

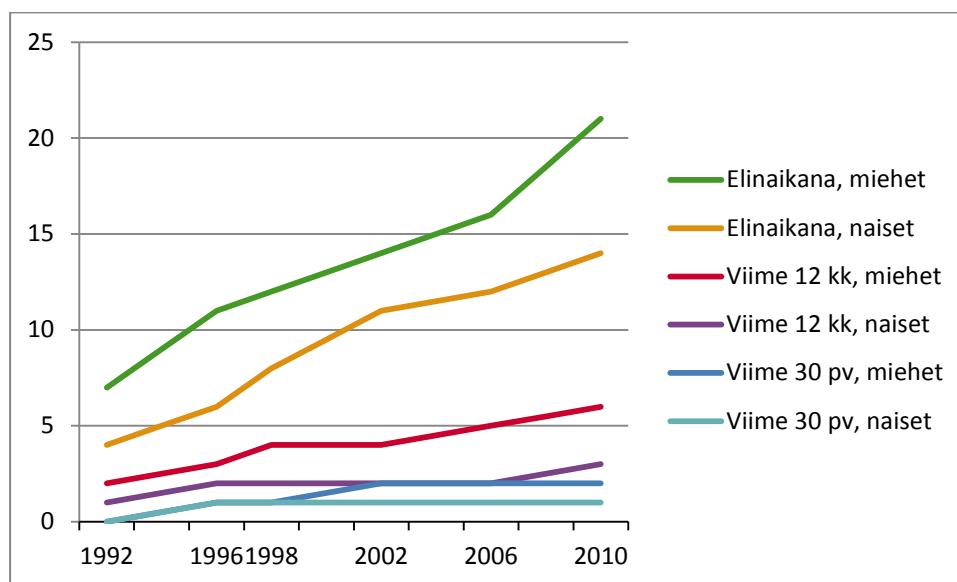
Huumeikyselyiden mukaan huumeiden tarjonta nuorimmassa ikäryhmässä oli suurinta vuosituhatteen vaihteessa. Muut tutkimukset antavat vastaavanlaisia tuloksia. AVTK-tutkimuksessa huumetarjouksien saaneiden 15–24-vuotiaiden osuus oli suurimmillaan vuosina 2000–2003 (Helakorpi ym. 2010, taulukko 125.B.) NTT-tutkimuksessa vuosina 1991–2011 huumetarjouksien saaneiden osuus 14–18-vuotiaista oli suurimmillaan vuosituhatteen vaihteessa ja vuoden 2011 kyselyssä (Raisamo ym. 2011, liitetaulukko 25). Myös kouluterveyskyselyssä huumeiden tarjonta nuorille kuluneen (peruskoulun 8. ja 9. luokka ja lukion 1. ja 2. luokka) kuluneen vuoden aikana on ollut yleisintä vuosituhatteen vaihteessa, jonka jälkeen tarjonnan kohdanneitten osuus on laskenut (Luopa ym. 2000, liitetaulukko 41; Kouluterveyskyselyyn kotisivut).

4. Huumeiden käytön trendit 1992–2010 (taulukot 5-12)

4.1 Jokin laiton huume (taulukko 5)

Huumeiden käyttöä on tiedusteltu kysymyksellä: ”Oletteko joskus kokeillut tai käyttänyt jotain huumausainetta (kuten haista, marihuanaa, amfetamiinia tai muita vastaavia aineita)?”⁴ Lisäksi lomakkeissa on erikseen kysytty kunkin huumausaineen käyttöä. Tämä on antanut mahdollisuuden täydentää esimerkiksi sellaisia vastauksia, joiden mukaan vastaaja ei ole käyttänyt huumeita, vaikka hän toisaalta kertoo käyttäneensä jotain tiettyä huumetta. Impattavien liuottimien tai päihteenä käytettyjen lääkkeiden ei tässä raportissa katsota kuuluvan huumausaineisiin.

Kansainvälinen tapa tarkastella huumeiden käyttöä on jakaa huumeiden käyttö elinikäiseen käyttöön, viimeisten 12 kuukauden käyttöön ja viimeisten 30 päivän käyttöön. Tätä käytäntöä on myös noudatettu huumeenkyselyissä. Elinikäiskäyttö kertoo usein kokeilusta joka on jäänyt yhteen tai kahteen kertaan. Viimeisen vuoden aikana tapahtunut käyttö ja viimeisen kuukauden aikana tapahtunut käyttö kertoo jatkuvammasta käytöstä, mutta myös näihin lukuihin sisältyy ajankohtaan liittyviä ensikokeiluja.

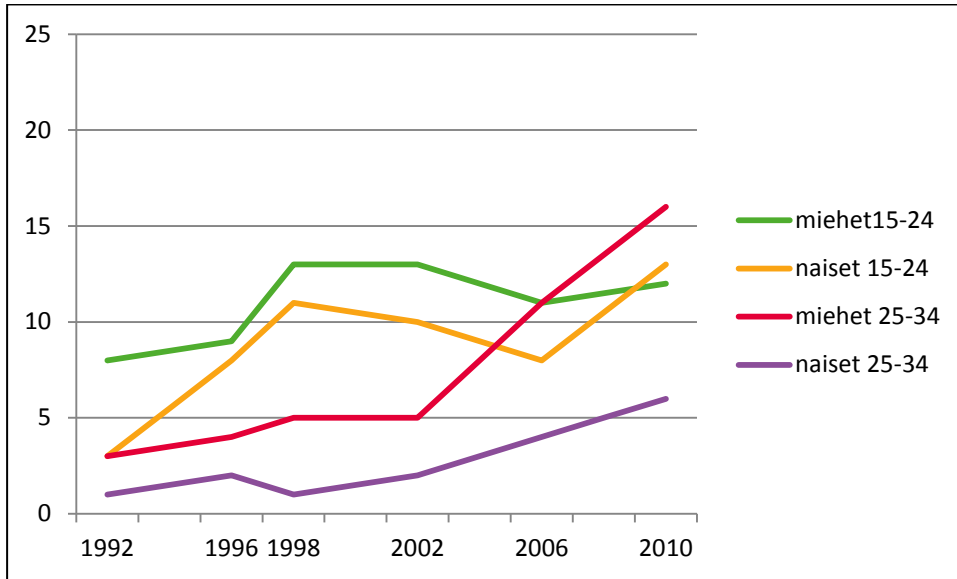

Kuvio 4. 1. Jotain huumausainetta käyttäneiden elinikäis-, vuosi- ja kuukausiprevalenssit miehillä ja naisilla (%)

Huumeenkyselyiden mukaan yhä useammalla on omakohtainen kokemus huumeiden käytöstä (kuvio 4.1). Usein se on jäänyt kokeiluksi koska viimeisen vuoden tai viimeisen kuukauden aikainen käyttö ei ole vastaavalla tavalla lisääntynyt. Kuvioista käy myös ilmi, että miehillä huumeiden kokeilu ja käyttö on yleisempää kuin naisilla.

Tässä tarkastelussa on huomioitava, että vaikka huumeiden käyttö ei lisääntyisikään, elinikäikäyrät nousevat ”automaattisesti”, koska vanhoja ikäluokkia, jotka eivät ole käyttäneet huumeita, poistuu tutkimusten kohdejoukosta, mutta tilalle tulevien nuorten ikäluokkien joukossa on huumeita kokeilleita.

⁴ Koska vuosien 1992 ja 1996 kyselyissä huumausaineilla tarkoitettiin myös impattavia liuottimia (esim. liimoja tai tolua), näiden vuosien tulokset huumeiden käytöstä yleensä perustuvat ainoastaan yksittäisten aineiden käyttöön.

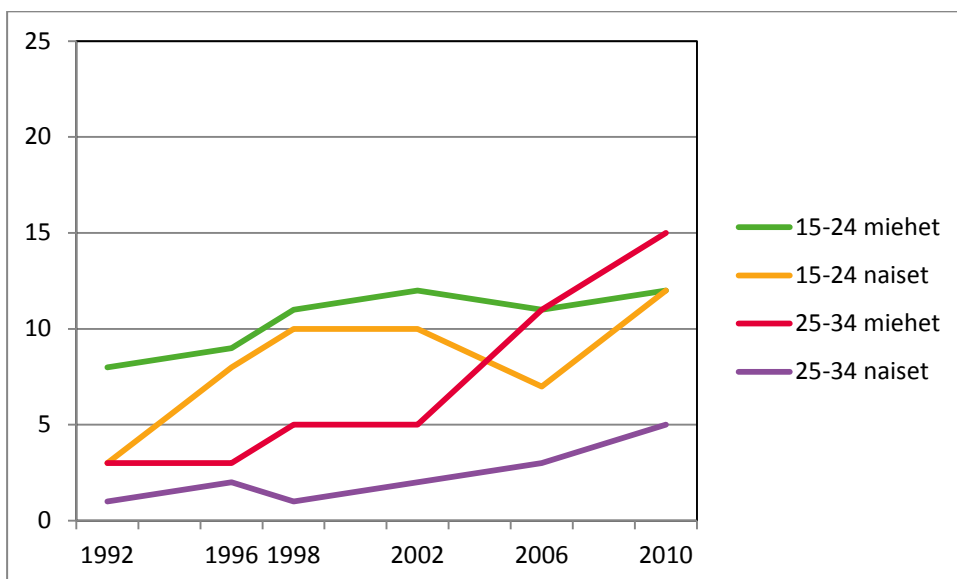

Kuvio 4.2. Jotain huumeausainetta käyttäneiden alle 35-vuotiaiden vuosiprevalenssit sukupuolen mukaan (%)

Huumeitten käyttö keskittyy paljolti alle 35-vuotiaisiin. Kuviosta 4.2 käy ilmi, kuinka huumeiden käytön vuosiprevalenssi muuttui vuosina 1992–2010: vuonna 1992 15–24-vuotiaitten miesten keskuudessa oli eniten ainakin kerran vuodessa huumeita käyttäviä; vuonna 2010 eniten vuosittain käyttäjiä oli kymmenen vuotta vanhempien miesten keskuudessa.

4.2 Kannabis (taulukko 6)

Yhä useammalla suomalaisella on henkilökohtaisia kokemuksia kannabiksen käytöstä. Vielä vuonna 1992 vain 6 prosentilla oli kokemuksia kannabiksesta. Vuoden 2010 kyselyn mukaan jo 17 prosentilla oli tällaisia kokemuksia. Kannabiksen käyttö on erityisesti lisääntynyt 25–34-vuotiailla miehillä ja 15–24-vuotiailla naisilla. Tämä sama muutos näkyi myös huumeiden käytön muutoksissa yleensä (katso luku 4.1).

Kuvio 4.3 Kannabiksen vuosiprevalenssi alle 35-vuotiailla sukupuolen mukaan (%)

Yleisesti ottaen miehillä on enemmän kokemuksia kannabiksen käytöstä kuin naisilla (kuvio 4.3). Nuorilla 15–24-vuotiailla naisilla ja miehillä erot ovat kuitenkin varsin pieniä. Ainoastaan kysyttäessä viimeisten 30 päivän aikana tapahtuneesta kannabiksen käytöstä on tämän ikäisten miesten osuus merkittävästi suurempi. Tässä on tapahtunut selvä muutos, sillä sukupuolten väliset erot elinikäisessä ja vuosittaisessa prevalenssissa olivat vuonna 1992 selvät tässä ikäryhmässä.

Nuorilla 25–34-vuotiailla aikuisilla erot sukupuolten välillä kannabiksen käytössä ovat jo selvät. Tämän ikäisistä miehistä vuonna 2010 oli suurempi osa kokeillut kannabista kuin kymmenen vuotta nuoremmista miehistä. Jatkuvampaa käyttöä kuvaavat vuosiprevalenssit olivat suunnilleen samalla tasolla, mutta nuoremmilla vuosiprevalenssiin sisältyy enemmän ensikokeiluja kuin 25–34 -vuotiailla. Naisten jatkuvampi kannabiksen käyttö on sen sijaan selvästi vähäisempää kuin kymmenen vuotta nuoremmilla naisilla. Miehillä kannabiksen käyttö oli vuoden 2006 kyselyyn asti suurempaa 15–24-vuotiailla, mutta tämän jälkeen erot ikäryhmien välillä ovat hävinneet tai kääntyneet päinvastaisiksi.

Melkein kaikki, jotka ovat käyttäneet huumeita, ovat myös jossain vaiheessa käyttäneet kannabista. Tästä syystä huumeiden käytön trendit muistuttavat suuresti kannabiksen käytön trendejä. Toisaalta on huomattava, että monilla niistä, jotka ovat joskus elämässään kokeilleet tai käyttäneet kannabista, huumeekokeilut ovat rajoittuneet yksinomaan siihen.

4.3 Muut laittomat huumeet (taulukot 7-12)

Kovien huumeiden käytön arvioiminen kyselytutkimusten kautta on vaikeata. Kyselylomakkeet eivät tavoita laitoksissa olevia tai ilman vakituista osoitetta eläviä. Raportissa esitetyjä lukuja kovien huumeiden käytöstä on siksi tarkasteltava tästä näkökulmasta.

Tarkasteltaessa kovia huumeita erikseen kunkin huumeen yksittäinen elinikäisprevalenssi on koko väestössä korkeimmillaan kaksi prosenttia (taulukot 7-12). Suurimmat elinikäisprevalenssit ja vuosiprevalenssit ovat 25–34-vuotiailla. Tämän ikäryhmän miehillä korkeimmat elinikäisprevalenssit ovat amfetamiinilla 9 prosenttia (vuonna 2006), ekstaasilla 7 prosenttia (vuonna 2010), kokaiinilla 6 prosenttia (vuonna 2010). Naisilla vastaavat luvut ovat amfetamiinilla 6 prosenttia (vuonna 2010), ekstaasilla 4 prosenttia (vuonna 2010) ja kokaiinilla 3 prosenttia (vuonna 2010). Muiden kovien huumeitten käyttö (heroiini, LSD) on vähäisempää. Verratessa kovien huumeitten käyttöä vuodesta 1992 vuoteen 2010 voi havaita selvää lisääntymistä.

Taulukoissa 7 ja 8 tarkastellaan amfetamiinin ja ekstaasin elinikäisen käytön prevalenssin lisäksi viimeisten 12 kuukauden käyttöä. Amfetamiinin osalta vuosiprevalenssi on korkeimmillaan 3 prosenttia 15–24-vuotiailla miehillä (vuonna 2002), 25–34-vuotiailla miehillä (vuonna 2010) ja 15–24-vuotiailla naisilla (vuonna 2006).

Huumaavien sienten käyttö on vuoden 2010 kyselyn mukaan noussut edellisiin vuosiin verrattuna (taulukko 11 b). Elinikäinen käyttö on myös tämän aineen osalta suurinta 25–34-vuotiaiden ryhmässä. Tämän ikäryhmän miehistä 6 prosenttia ja naisista 3 prosenttia oli vuoden 2010 kyselyn mukaan joskus käyttänyt huumaavia sieniä.

Vuosina 2006 ja 2010 on huumeenkyselyissä tiedusteltu tämän vuosikymmenen lopulla markkinoille tulneiden GHB:n ("gamma") ja GBL:n ("lakka") sekä vuonna 2010 MDPV:n käyttöä (taulukko 12). Lisäksi on kysytty huumeiden hoidossa käytettyjen lääkkeiden kuten buprenorfiinin ja muiden lääkeopioidien huumeikäyttöä (taulukko 10 b). Elinikäisprevalenssit ovat näiden aineiden osalta olleet korkeimmillaan 4 prosenttia 25–34-vuotiaiden miesten ikäryhmässä vuonna 2010.

5. Muiden päihteiden käytön ja tupakoinnin trendit 1992–2010 (taulukot 13–16)

5.1 Lääkkeiden, liuottimien ja liimojen päihdekäyttö (taulukot 13 ja 14)

Rauhoittavien lääkkeiden sekä uni- ja kipulääkkeiden väärinkäyttö huumeena on ollut tunnettu ilmiö jo pitkään (taulukko 13). Kannabiksen jälkeen se on toiseksi yleisin tapa huumautua, ellei alkoholia lasketa mukaan. Tässä taulukkoraportissa näiden lääkkeiden päihdekäyttöä ei ole sisällytetty muiden huumeiden käyttöön. Näin on myös menetelty liuottimien ja liimojen kanssa (taulukko 14). Lääkkeiden päihdekäyttö oli vuonna 2010 yleisintä 25–34-vuotiailla miehillä ja 15–24-vuotiailla naisilla. Näissä ryhmissä lääkkeiden päihdekäyttö (elinikäisprevalenssi) on 3–4 kertaistunut vuodesta 1992 vuoteen 2010. Koko aikuisväestössä on tapahtunut kaksinkertainen lisääntyminen vastaavana aikana.

Liuottimien ja liimojen jatkuvampi käyttö on harvinaista. Ainoastaan vuosien 1998, 2002 ja 2006 kyselyiden mukaan yksi prosentti 15–24-vuotiasta nuorista oli edellisen vuoden aikana käyttänyt liuottimina ja liimoja. Muina vuosina jatkuvampi käyttö jää alle prosentin. Näiden aineiden kokeilukäyttöä esiintyy erityisesti nuorilla. Kouluterveyskyselyn mukaan vuosina 2008/2009 neljä prosenttia lukiolaisista ja kahdeksan prosenttia ammattioppilaitosten opiskelijoista oli ainakin kerran haistellut jotakin huumaavaa ainetta (tinneriä, limaa tms.) päihtyäkseen. Vuosina 2000/2001 vastaava luku oli kaksi prosenttia lukiolaisten osalta. Ammattikoululaisten luvut olivat noin kaksinkertaiset näihin verrattuna. (Kouluterveyskyselyn kotisivu). ESPAD-tutkimuksen mukaan kokeilut jäivät kuitenkin nuorilla (15–16-vuotiaana) yleensä vain muutama kertaan (Metso ym. 2009).

5.2 Raittius, humalahakuinen juominen, päivittäinen tupakointi (taulukot 15–16)

Huumeikyselyissä on kysytty myös alkoholin ja tupakan käytöstä lähinnä sen takia, että voidaan tutkia eri päihteiden yhteiskäyttöä (Partanen 1994, Hakkarainen & Metso 2005).

Verrattaessa huumeikyselyjen tuloksia muiden tutkimusten tuloksiin on pidettävä mielessä menetelmäerot: postikysely vs. haastattelu ja mahdollisesti erilainen kysymyksen muotoilu.

Päivittäin tupakoivien osuutta huumeikyselyissä (taulukko 15) voidaan verrata Aikuisten terveyskäyttämisen (AVTK) tuloksiin (Helakorpi ym. 2011, taulukko 38. B). AVTK:n tutkimusten mukaan miesten (15–64-vuotiaat) päivittäinen tupakointi on vähentynyt 29 prosentista 23 prosenttiin vuosien 1996–2010 välillä. Naisten (15–64-vuotiaat) osalta vastaavan aikainen muutos on 24 prosentista 19 prosenttiin. Huumeikyselyiden mukaan päivittäinen tupakointi on vähentynyt miehillä 28 prosentista 20 prosenttiin ja naisten osalta 21 prosentista 14 prosenttiin.

Raittiuden osalta huumeikyselyn tulokset vastaavat melko hyvin muiden tutkimusten raittiuden tasoa ja muutosta koskien tuloksia Suomessa 1990-luvun alusta vuoteen 2010. Juomatapatutkimusten mukaan (vuosina 2000 ja 2008) aikuisten raittius (15–69-vuotiaat) vaihteli 9 ja 10 prosentin välillä (Huhtanen ym. 2011, taulukko 3.A). Huumeikyselyissä (vuosina 1998, 2002 ja 2006) raittius vaihteli 10 ja 12 prosentin välillä (taulukko 16 a). Vuonna 2010 raittiita oli huumeikyselyn mukaan 14 prosenttia. Nuorten terveystapatutkimuksen ja Kouluterveystutkimuksen tulosten mukaan alle 20-vuotiaiden raittius on selvästi lisääntynyt 2000-luvulla (Nuorten terveystapatutkimus 2009, liitetaulukko 17; Kouluterveystutkimus 2009). Myös huumeikyselyiden mukaan alle 24-vuotiaiden raittius on selvästi lisääntynyt vastaavana ajankohtana.

Humalahakuista juomista kartoitetaan kysymyksellä, kuinka usein vastaaja juo 6 alkoholiannosta tai enemmän yhdellä kerralla. Vuosina 2006 ja 2010 naisilta kysyttiin, kuinka usein juo 4 annosta tai enemmän kerralla kuten myös vuoden 2008 juomatapatutkimuksessa. Huumeikyselyiden tuloksia humalahakuisesta juomisesta (taulukko 16 c) voidaan miesten osalta verrata Juomatapatutkimuksen vastaaviin tuloksiin (Huhtanen ym., taulukko 14. A). Juomatapatutkimuksen mukaan 43–45-prosenttia miehistä (vuosina 2000 ja 2008) joi vähintään kerran kuukaudessa 6 annosta alkoholia tai enemmän. Huumeikyselyiden vastaavat

luvut vaihtelivat 43 prosentista ja 49 prosenttiin (vuosina 1998, 2002, 2006, 2010). Vuonna 2000 13 prosenttia naisista joi vähintään 6 annosta alkoholia tai enemmän kuukaudessa. Huumeekyselyissä vastaava luku oli 21 prosenttia sekä vuonna 1998 että vuonna 2002. Eroa selittää ainakin osittain aineistonkeruutapa. Henkilökohtaisen haastattelun (juomatapatutkimus) yhteydessä varsinkin naiset salailevat arkaluonteisia asioita. Postikyselylomaketta yksin täyttäen ja anonyymisti vastaten on helpompi myöntää hävettäväksi koettuja asioita.

Yhteenvetona voidaan sanoa, että sekä raittiuden, humalahakuisen juomisen (miehet) ja tupakoinnin osalta tässä vertailtujen muiden tutkimusten tulokset vastaavat hyvin huumeekyselyiden tuloksia.

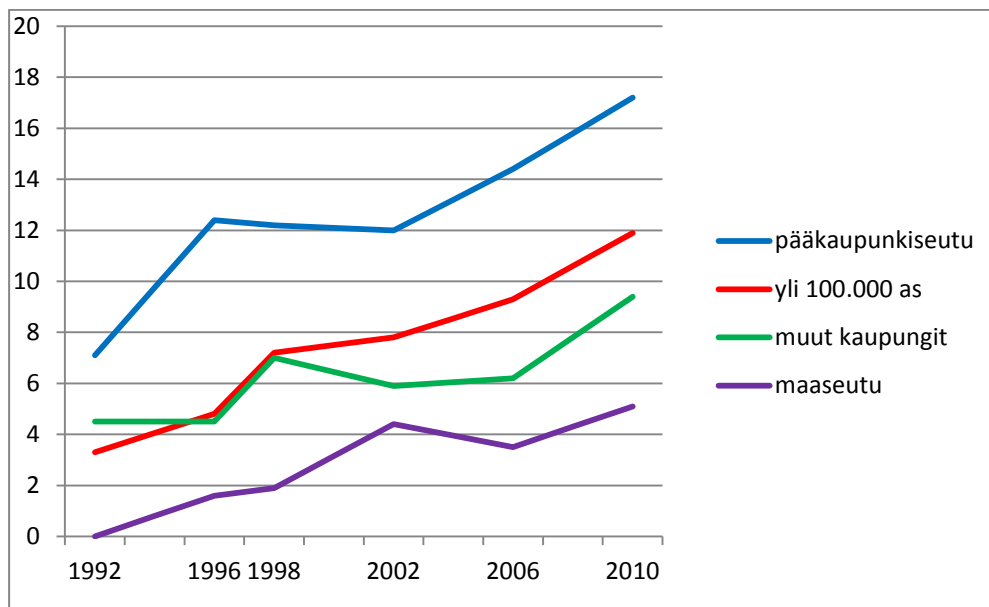
6. Miten kannabiksen käyttö yleistyi? (taulukot 17 -22)

6.1 Kannabiksen käyttö sosiaalisen taustan ja asuinalueen mukaan (taulukot 17 ja 18)

Koska lähes kaikki jotain laitonta huumetta käyttäneet ovat käyttäneet myös kannabista, voidaan huumeiden käytön leviämistä kuvata kannabiksen käyttöä tarkastelemalla.

Kannabiksen käyttö on yleistynyt kaikissa tarkastelluissa yhteiskuntaryhmissä vuosien 1992 ja 2010 välillä (taulukko 17). Kannabiksen käytön elinikäisprevalenssi on tänä aikana noussut 6 prosentista 17 prosenttiin. Kannabiskokeilut yleistyivät 1990-luvun alussa erityisesti naimattomien, opiskelijoiden ja korkeasti koulutettujen keskuudessa. Näissä ryhmissä oli eniten kannabista joskus käyttäneitä myös vuonna 2010, mutta työttömien kannabiskokeilut olivat yleistyneet samalle tasolle. Kannabiksen käyttö viimeisten 12 kuukauden aikana oli vuonna 2010 suurinta naimattomien ja opiskelijoiden keskuudessa, jotka ovat tyypillisesti nuoria ihmisiä. Siksi näihin lukuihin voi sisältyä ensikokeiluja eikä vuosiprevalenssi välttämättä kuvaa säännöllistä käyttöä.

Pääkaupunkiseudulla asuvilla oli vuonna 1992 huomattavan paljon enemmän kokemuksia kannabiksen käytöstä kuin muilla alueilla asuvilla (taulukko 18). Vuonna 2010 alue-erot olivat paljon pienemmät, vaikka pääkaupunkiseudulla asuvilla edelleen oli eniten kokemuksia kannabiksen käytöstä. Muissa yli 100 000 asukkaan kaupungeissa käyttö oli yleistynyt lähes samalle tasolle. Kannabiksen käytön leviäminen on tapahtunut suuremmista asutuskeskuksista pienempiin ja alueellisesti tarkasteltuna pääkaupunkiseudulta ensin muualle Etelä-Suomeen ja edelleen Länsi-, Pohjois- ja Itä-Suomeen. Tässä on kuitenkin huomioitava että asuinpaikan koko on saattanut muuttua vuoden 1992 ja vuoden 2010 välillä. Myöskään ikä-jakaumat eivät ole samoja eivätkä asuinalueiden ikäjakaumat ole keskenään samoja. Esim. yli 100.000 asukkaan kaupungeissa on enemmän 15–24-vuotiaita kuin muilla asuinpaikoilla ja maaseudulla on enemmän vanhempia henkilöitä kuin muualla. Ikäjakauman merkitys ilmenee kun tarkastelee kannabiksen käyttöä viimeisten 12 kuukauden aikana 15–34-vuotiaiden ryhmässä, jossa kannabiksen käyttö on suurinta (kuviot 6.1).

Kuvio 6.1. Kannabiksen käyttö viimeisten 12 kk:n aikana 15–34-vuotiaiden keskuudessa asuinpaikan mukaan, (%)

Kuviosta 6.1 ilmenee, että pääkaupunkiseudulla asuvat 15–34-vuotiaat käyttivät selvästi eniten kannabista sekä vuonna 1992 että vuonna 2010. Tämä ero peittyy osittain asuinpaikan vuosiprevalenssitarkastelussa (taulukko 18) erityisesti pääkaupunkiseudun ja muiden yli 100.000 asukkaan kaupungin (Jyväskylä, Lahti, Oulu, Tampere, Turku) välillä. Tämä johtuu siitä, että huumeenkyselyaineistossa 2010 pääkaupunkiseudulla asuvista 15–69-vuotiaista 16 prosenttia oli 15–24-vuoden ikäisiä ja 41 prosenttia 45–69-vuotiaita, kun taas muissa yli 100.000 asukkaan kaupungeissa asuvista 25 prosenttia oli 15–24-vuotiaita ja 34 prosenttia 45–69-vuotiaita.

6.2 Kannabiksen käytön insidenssi ja jatkuvuuskerroin 1998 -2010 (taulukko 19 ja 20)

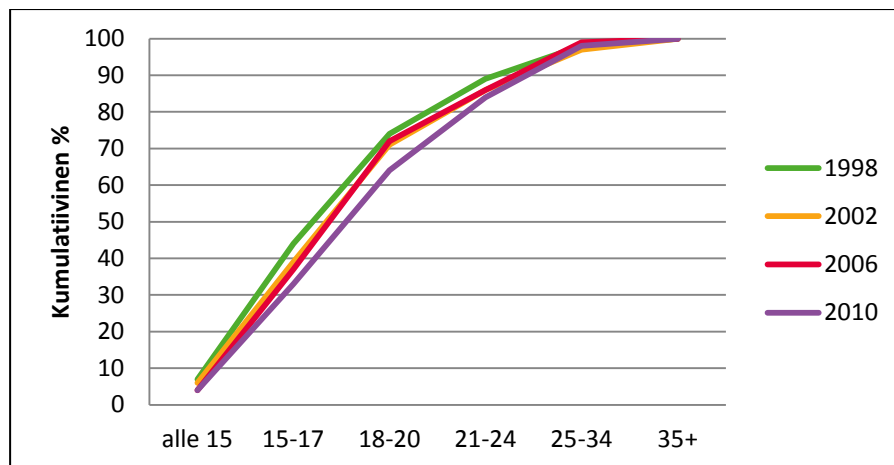
Huumeiden käytön aloittamisen ja jatkamisen yleisyyttä arvioidaan käsitteillä huumeiden käytön insidenssi (taulukko 19) ja huumeiden käytön jatkuvuuskerroin (taulukko 20). Insidenssillä tarkoitetaan yleisesti uusien tapausten ilmaantuvuutta tietyn ajan sisällä. Tässä taulukkoraportissa tarkoitetaan kannabiksen insidenssillä viimeisen vuoden aikana (12 kuukautta) aloittaneiden kannabiksen käyttäjien osuutta koko väestöstä tai uusien käyttäjien osuutta tietyn osaryhmän kaikista henkilöistä. Kannabiksen käytön jatkuvuuskerroinella tarkoitetaan edellisen vuoden aikana (12 kuukautta) kannabista käyttäneiden osuutta joskus kannabista käyttäneistä. Viimeisen vuoden aikana kannabiksen käytön aloittaneet eivät ole mukana kannabiksen käytön jatkuvuuskerroimen tarkastelussa.

Kannabiksen käyttö aloitetaan yleensä 15–24-vuotiaana. Vuoden 1998 huumeenkyselyn mukaan kaikki sinä vuonna kannabiksen käytön aloittaneet olivat tämän ikäisiä. Seuraavissa kyselyissä (2002, 2006, 2010) myös 25–34-vuotiaiden parissa oli uusia kannabiksen käyttäjiä. Erityisesti näin oli vuonna 2010 jolloin 1,2 prosenttia sen ikäisistä aloitti käytön.

Kannabiksen käytön jatkamisessa ei ole juurikaan tapahtunut muutoksia vuosien 1998 ja 2010 välillä. Noin 20 prosenttia kerran kokeilleista on käyttänyt kannabista kyselyä edeltävien 12 kuukauden aikana. Kuinka usea jatkaa käyttöä, riippuu paljolti iästä. Nuoremmat jatkavat useammin kuin vanhemmat. Naisten keskuudessa kannabiksen käytön jatkamien on selvästi yleisempää 15–24-vuotiailla kuin 25–34-vuotiailla. Miesten keskuudessa eroa näitten ikäryhmien välillä ei enää ole, sillä 25–34-vuotiaista miehistä yhä useampi jatkaa käyttöä. Viimeisimpien kyselyjen mukaan 25–34-vuotiaista joskus kannabista kokeilleista miehistä kolmannes on jatkanut käyttöä kyselyä edeltävien 12 kuukauden aikana. Yli 35-vuotiaista enää pieni osa (alle 5 % joskus kokeilleista) jatkaa kannabiksen käyttöä.

6.3 Kannabiksen käytön aloitusikä 2002–2010 (taulukko 21)

Kannabiksen käytön aloitusikä on pysynyt suunnilleen samana vuosien 1998 ja 2010 välillä keskiarvon ollessa 19–20 vuotta ja mediaanin 18–19 vuotta (Kuvio 6.2).

Kuvio 6.2 Kannabiksen käytön aloitusikä eri tutkimusvuosina.

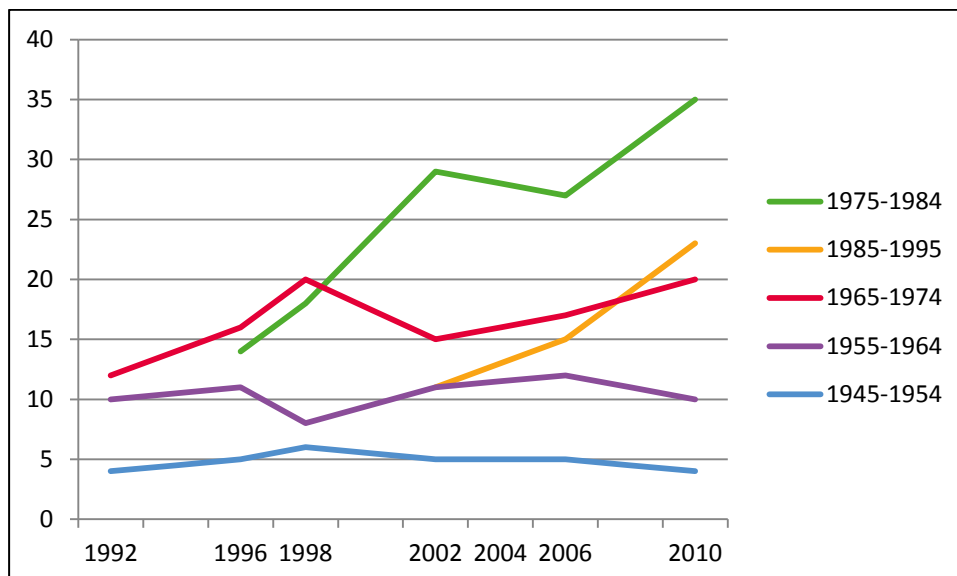
Tosin vuonna 2010 kannabiksen käytön aloitusikä on hieman noussut. Vuoden 2010 kyselyn mukaan 64 prosenttia kannabista joskus käyttäneistä oli ensikokeilun aikaan 20 -vuotiaita tai nuorempia, vuonna 1998 vastaava luku oli 74 prosenttia. Prosenttilukujen 64/74 ero ei kuitenkaan tarkoita sitä, että vuonna 2010 olisi esim. 20-vuotiaiden keskuudessa vähemmän kannabista kokeilleita kuin vuonna 1998, koska vuonna 2010 kokeilleiden joukko on suurempi. Vuonna 1998 toinen huumeaalto oli vielä nousussa, johon nimenomaan nuoret tempautuivat mukaan. Kannabiksen lisääntynyt kotikasvatus on saattanut vuonna 2010 houkutella joitakin vanhempiakin kokeilemaan kannabista. Kannabiksen käytön aloitusikä ei siis ole laskenut, vaikka julkisuudessa joskus näin esitetään. Huumehoitoon hakeutuneet ongelmakäyttäjät ovat yleensä aloittaneet kaikenlaisten päihteiden, myös kannabiksen, käytön nuorempina kuin muut, mikä saattaa vaikuttaa julkisuudessa esitettyihin näkemyksiin.

Vuoden 2010 kyselyssä tiedusteltiin erikseen hasiksen ja marihuanan aloitusikää, joista kannabiksen käytön aloitukseksi valittiin varhaisempi. Hasiksen ja marihuanan keskimääräiset aloitusiät olivat kuitenkin samat.

6.4 Kannabiksen käytön syntymäkohorttitarkastelu (taulukko 22)

Huumeenkyselyt perustuvat tietynä ajankohtana tehtyyn satunnaisotantaan. Huumeenkyselyt antavat siis tietoa juuri sen hetkisestä tilanteesta. Tällainen poikittaistutkimus ei tavoita yksien ja samojen henkilöiden muutoksia käyttäytymisessä, mutta seuraamalla tietynä ajankohtana syntyneiden henkilöiden vastauksia voidaan arvioida, miten tämän ikäryhmän käyttäytyminen muuttuu.

Huumeita kokeillaan yleensä nuorena alle 25-vuotiaana ja on vain harvoja, jotka kokeilevat ensi kertaa huumeita tämän iän jälkeen. Tämän raportin ensimmäisessä huumeenkyselyssä vuonna 1992 ennen vuotta 1964 syntyneet olivat jo suurimmaksi osaksi tehneet mahdolliset huumeenkokeilunsa. Nuorimmat heistä olivat tällöin 27-vuotiaita.

Kuvio 6.2. Kannabiksen elinikäisprevalenssi syntymäkohorteittain 1992–2010 (%)

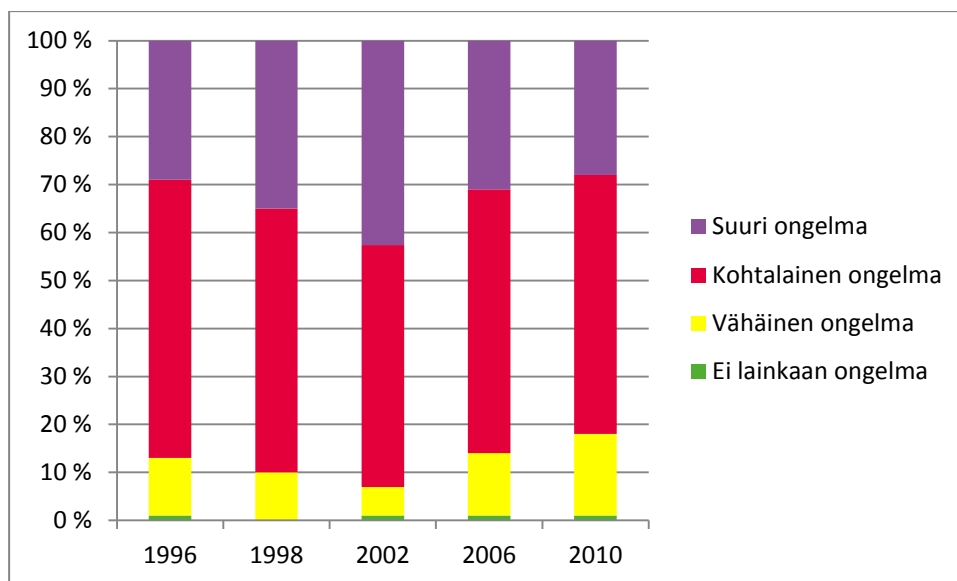
Koska ennen vuotta 1945 syntyneiden joukossa on hyvin vähän kannabista kokeilleita, heitä ei ole otettu mukaan kuvioon 6.2. Kun vuosina 1945–1954 syntyneistä noin viidellä prosentilla on omakohtaisia kokemuksia kannabiksen käytöstä, on vastaava luku vuosina 1975–1984 syntyneillä 35 prosenttia. Nuorimman kohortin (1985–1995 syntyneet) prevalenssi saattaa tulevaisuudessa vielä nousta, sillä nuorimmat olivat vain 15-vuotiaita vuonna 2010. Vuosina 1965–1974 syntyneistä noin 20 prosenttia sanoo kokeilleensa huumeita. Tämä luku ei ole vuoden 1998 kyselyn jälkeen noussut. Kaikkein eniten huumeita kokeilleita löytyy vuosina 1975–1984-syntyneistä. Heistä 35 prosenttia oli käyttänyt huumeita vuonna 2010, miehistä 42 ja naisista 27 prosenttia.

Myös jatkuvampaa käyttöä mittaavassa kannabiksen vuosiprevalenssissa (taulukko 22 b) on selviä eroja eri ikäkohorttien välillä. Vuosina 1965–1974 syntyneillä kannabiksen käytön vuosiprevalenssi on korkeimmillaan 5 prosenttia kun taas vuosina 1975–1984 syntyneillä 10 prosenttia.

7. Asennemuutokset 1992–2010 (taulukot 23–31)

7.1 Mielenpito huumeiden aiheuttamasta ongelmasta Suomessa ja omalla asuinalueella (taulukko 23)

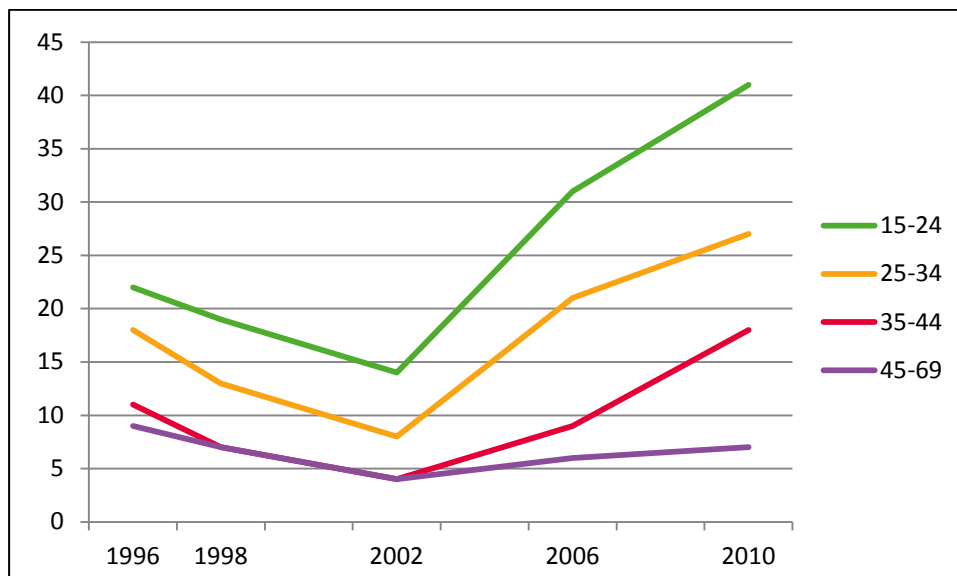
Valtaosa suomalaisista pitää huumeitten aiheuttamaa ongelmaa maassamme suurena tai kohtalaisena (kuviot 7.1).

Kuvio 7.1 Mielenpito huumeongelmasta Suomessa (%)

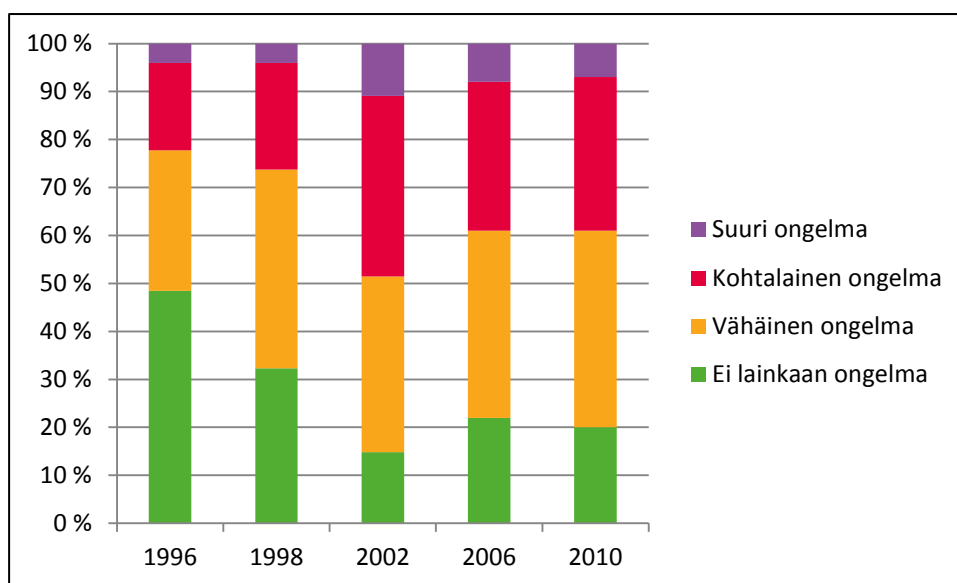
Korkeintaan vähäisenä ongelman pitävien osuus on viime vuosina noussut, mutta on edelleen alle 20 prosenttia. Melkein kaikki pitävät huumeita jonkinlaisena ongelmana. Yleisesti ottaen naiset ja vanhemmat henkilöt katsovat pikemmin kuin miehet ja nuoret henkilöt huumeongelman olevan suuri tai kohtalainen.

Ajanjakson kuluessa mielenpito huumeongelmasta Suomessa ovat vaihdelleet ja ikäryhmien asenteet muuttuneet eri tavalla (kuviot 7.2). Vuonna 2002 huumeongelmia pidettiin kaikkein suurimpina. Tämän jälkeen huumeita ongelmana pitävien osuus on laskenut. Vanhemmissa ikäryhmissä (45–69-vuotiaat) muutosta ei ole tapahtunut, mutta nuoremmassa ikäryhmissä huumeita korkeintaan vähäisenä ongelmana pitävien osuus on noussut.

Kuvio 7.2 Mielipiteet huumeongelmasta Suomessa. Korkeintaan vähäisenä ongelmana pitävien osuus iän mukaan (%)

Enemmistö suomalaisista on koko tarkasteluajan 1996–2010 pitänyt huumeita omalla asuinalueellaan korkeintaan vähäisenä ongelmana (kuvio 7.3). Tämä osuus ei kuitenkaan ole ollut vakaa vaan laski vuoteen 2002 asti, jonka jälkeen se taas on noussut, mutta jäänyt selvästi alemmalle tasolle kuin vuonna 1996.

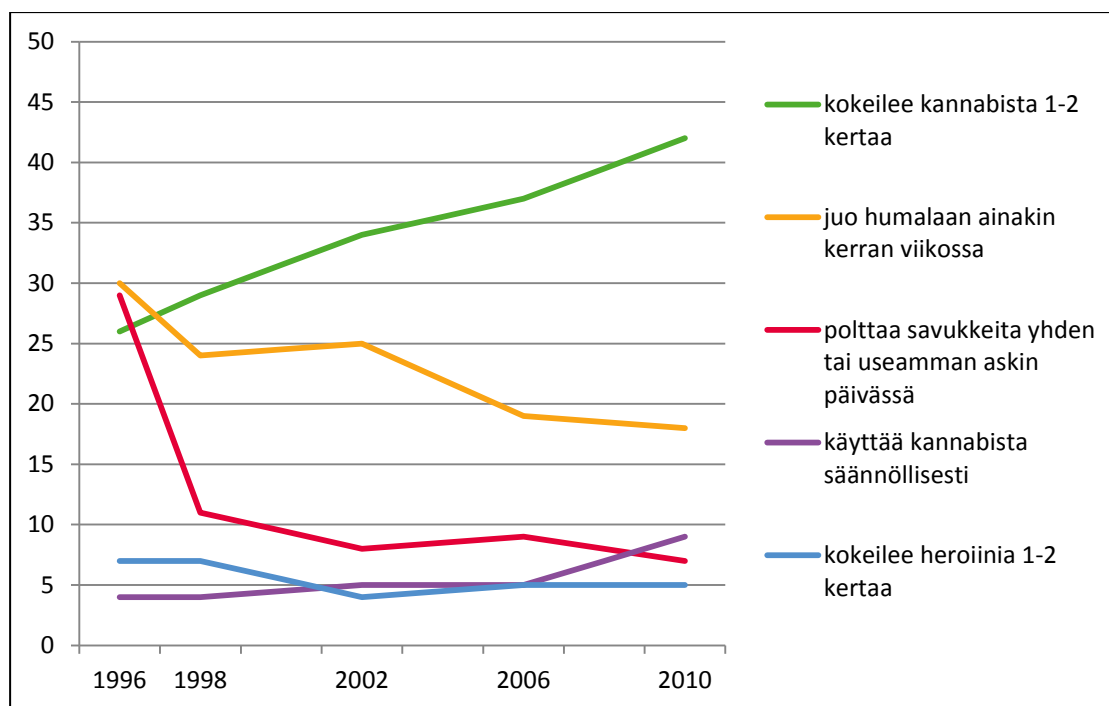

Kuvio 7.3 Mielipiteet huumeongelmasta omalla asuinalueella (%)

Vuonna 2010 huumeita omalla asuinalueellaan korkeintaan vähäisenä ongelmana pitävien osuus oli 17 prosenttiyksikköä alemmalla tasolla kuin vuonna 1996. Vastaavasti huumeita suurena tai kohtalaisena ongelmana asuinalueella pitävien osuus oli merkittävästi korkeammalla tasolla vuonna 2010 vuoteen 1996 verrattuna. Suurimmat muutokset olivat vanhimmassa ikäryhmässä (45–69-vuotiaat).

7.2 Mielenpitoet eri päihteiden terveysriskeistä⁵ (taulukko 24)

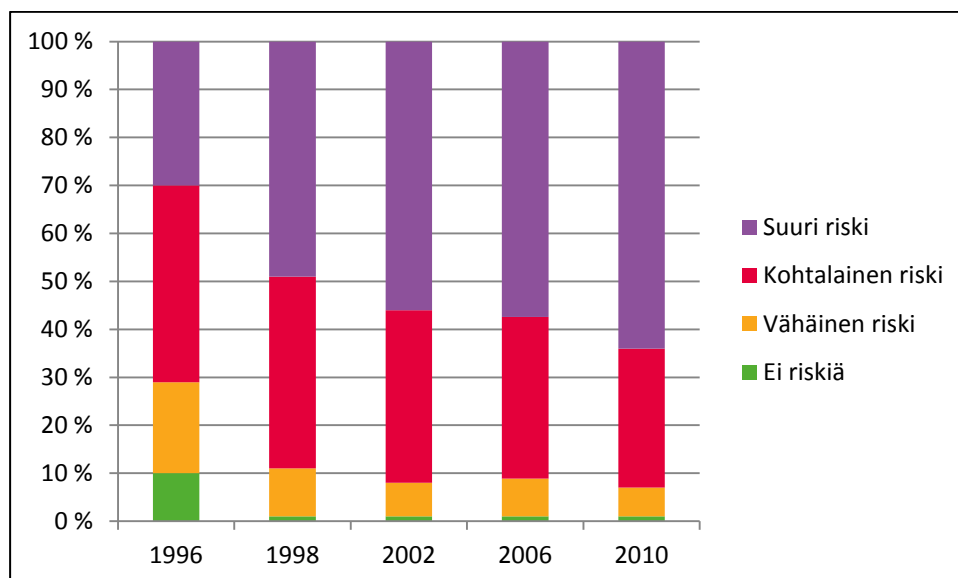
Huumeikyselyissä on pyydetty vastaajia arvioimaan tupakanpolton, humalajuomisen ja erilaisten huumeiden (kannabis, ekstaasi, amfetamiini, heroini) käytön vaarallisuutta. Huumeiden käytössä on eroteltu toisistaan kokeilukäyttö ja säännöllinen käyttö. Vastaajia on pyydetty arvioimaan tupakan polton, humalajuomisen ja huumeiden käytön vaarallisuutta kysymyksellä: ”Kuinka suuri terveydellinen tai muu riski mielestänne aiheutuu, jos ihmiset tekevät seuraava asioita?” Yleisesti voidaan sanoa, että miehet ja nuoremmat ikäryhmät pitivät riskejä vähäisempinä kuin naiset ja vanhemmat ikäryhmät.

Kuvio 7.4 Mielenpitoet erilaisten päihteiden riskeistä. Niiden osuus, jotka vastasivat korkeintaan vähäisen riski (%)

Käsitykset riskeistä, jotka liittyvät kannabiksen kokeiluun, humalajuomiseen ja säännölliseen tupakan poltoon ovat selvästi muuttuneet vuodesta 1996 vuoteen 2010 (kuvio 7.4). Tarkasteluajanjakson alussa kaikkia kolmea riskiä pidettiin suunnilleen yhtä suurina. Vuonna 2010 erot olivat selvät: kannabiksen kokeilukäyttöä pidettiin selvästi vähäisempänä riskinä kuin viikoittaista humalajuomista ja säännöllistä tupakan poltoa. Mielenpitoet säännöllisen kannabiksen käytön riskeistä ja heroinin kokeilukäytön riskeistä eivät sen sijaan olleet juurikaan muuttuneet. Riskejä pidettiin suurina koko tarkasteluajanjakson aikana, mutta vuonna 2010 suhtautuminen kannabiksen säännölliseen käyttöön oli vähän lieventynyt.

⁵ Kysymysteksti on erilainen vuoden 1996 lomakkeessa kuin muissa: ”Kuinka suureksi arvioitte ihmisten riskin vahingoittaa itseään fyysisesti ja/tai muilla tavoin, kun he tekevät seuraavia asioita”. Muissa lomakkeissa: ”Kuinka suuri terveydellinen tai muu riski mielestänne aiheutuu, jos ihmiset tekevät seuraavia asioita”.

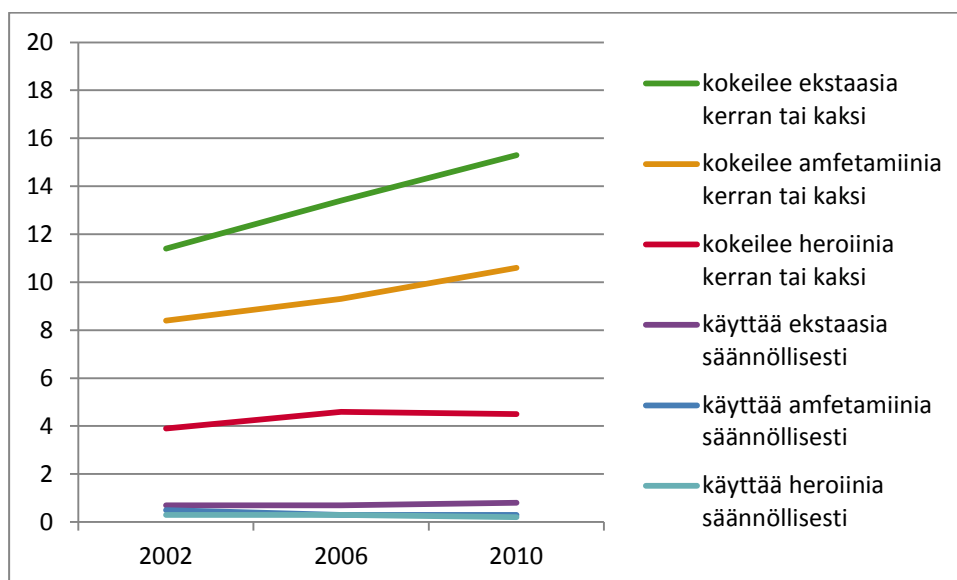
Kuvio 7.5. Arvioitu riski, jos polttaa yhden tai useamman askin savukkeita päivässä? (%)

Tupakanpoltoa pidetään selvästi vaarallisempana terveydelle vuonna 2010 vuoteen 1996 verrattuna (kuvio 7.5, taulukko 24 a). Yli 60 prosenttia vastaajista vuonna 2010 piti yhden tai useamman askinpolttamista päivittäin suurena terveysriskinä, kun vastaava luku vuoden 1996 kyselyssä oli vain 30 prosenttia. Vastavasti korkeintaan vähäisenä riskinä pitävien osuus oli laskenut selvästi. Muutos on tapahtunut sekä miehillä että naisilla ja kaikissa ikäryhmissä. Verrattuna muihin tässä kysymyssarjassa oleviin mielipiteisiin säännöllisen tupakanpolton suhteen muutos on hyvin selvä. Sen enempää ikäryhmät kuin sukupuoletkaan eivät eroa toisistaan: suuren enemmistön mukaan vaaratonta säännöllistä tupakointia ei ole.

Tässä tarkastelussa on huomioitava, että kysymysteksti vuoden 1996 kyselytekstissä oli vähän erilainen kuin sitä seuraavissa kyselyissä. Vuoden 1996 kyselyssä kysyttiin: "Kuinka suureksi arvioitte ihmisten riskin vahingoittaa itseään fyysisesti ja/tai muilla tavoin, kun he tekevät seuraavia asioita". Muissa kyselyissä kysyttiin: "Kuinka suuri terveydellinen tai muu riski mielestänne aiheutuu, jos ihmiset tekevät seuraavia asioita". Sanat "fyysisesti ja/tai muilla" on voitu ymmärtää eri tavalla kuin silloin kun suoraan puhutaan terveydestä.

Samalla tavalla kuin säännöllistä tupakointia pidetään aiempaa vaarallisempana, myös säännöllistä humalajuomista pidetään terveydelle entistä vaarallisempana (taulukko 24 b). Muutos ei kuitenkaan ole ollut yhtä jyrkkä. Koko tarkasteluajana noin puolet vastaajista on pitänyt viikoittaista humaltumista kohtalaisena riskinä. Muutos on tapahtunut suurena riskinä pitävien osuuden kasvuna. Myös vähäisenä riskinä pitävien osuus on selvästi laskenut. Vaikka muutosta on tapahtunut riskikäsitteessä, esiintyi edelleen vuonna 2010 selviä eroja miesten ja naisten ja eri ikäryhmien välillä. Miehistä ja nuorista suurempi osuus piti viikoittaista humaltumista vähäisempänä riskinä kuin naiset ja vanhemmat ikäryhmät (erityisesti 45–69-vuotiaat).

Tarkasteluajanjaksona kannabiksen kokeilua korkeintaan vähäisenä riskinä pitävien osuus on noussut yli 40 prosenttiin (taulukko 24 c). Tämä muutos on tapahtunut sekä naisilla että miehillä. Yli 25-vuotiaiden osalta lähes kaksi kertaa useampi piti kannabiksen kokeilua vuonna 2010 korkeintaan vähäisenä riskinä verrattuna vuoteen 1996. Suomalaisten käsitykset säännöllisen kannabiksen käytön riskeistä eivät sen sijaan ole kovin paljon muuttuneet tarkasteluajanjaksona (taulukko 24 d). Suuri enemmistö pitää kannabiksen säännöllistä käyttöä suurena riskinä ja tämän lisäksi vielä noin 20 prosenttia pitää sitä kohtalaisena riskinä. Voidaan kuitenkin myös havaita, että kannabiksen säännöllistä käyttöä korkeintaan vähäisenä riskinä pitävien osuus oli vuonna 2010 noussut miesten ja nuorten sekä nuorten aikuisten keskuudessa. Ekstaasin ja amfetamiinin käytön terveysriskejä on kysytty ensimmäistä kertaa vasta vuonna 2002. Sen sijaan heroinin terveysriskeistä on kysytty jo vuodesta 1996 lähtien (kuvio 7.6, taulukot 24 e–j).

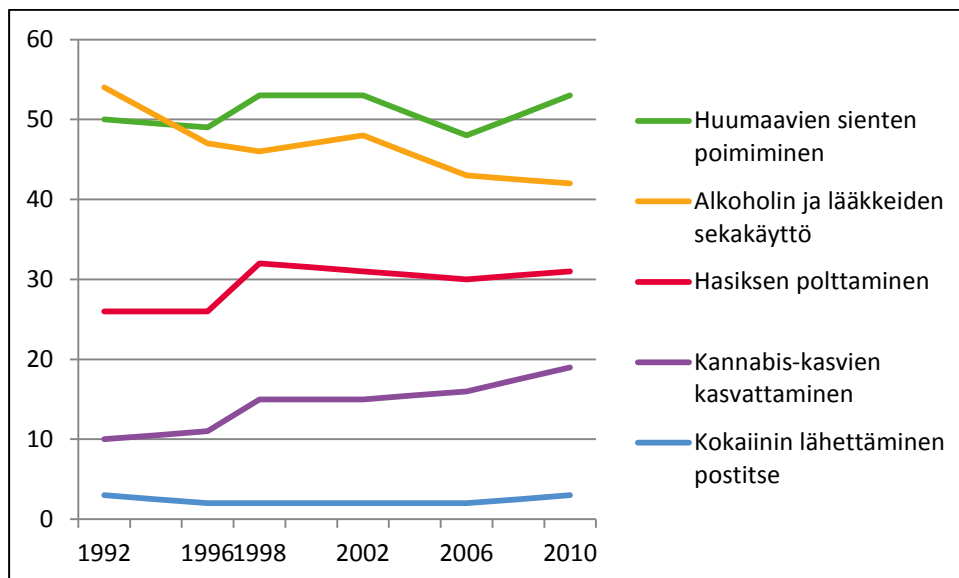
Kuvio 7.6 Arvioitu ekstaasin, amfetamiinin ja heroinin kokeilun tai säännöllinen käytön riski. Korkeintaan vähäisenä riskinä pitävien osuus (%)

Vuoden 2002 jälkeen tehdyissä kyselyissä niiden osuus, jotka pitävät ekstaasin ja amfetamiinin kokeilua korkeintaan vähäisenä riskinä on hieman noussut. Vuonna 2010 nuorista ja nuorista aikuisista lähes neljännes piti ekstaasin ja noin 15 % amfetamiinin kokeilun riskejä korkeintaan vähäisinä.

Koko väestössä ekstaasin, amfetamiinin ja heroinin säännöllistä käyttöä suurena riskinä pitävien osuus on vähintään 90 prosenttia. Vastaavasti kokeilukäyttöä suurena riskinä pitävien osuus on vähintään 50 prosenttia (ekstaasi).

7.3 Mielenpitoet erilaisten huumaavien aineiden hankinnan ja käytön rangaistavuudesta (taulukko 25).

Suomalaisten mielenpitoet erilaisten huumaavien aineiden hankinnan ja käytön rangaistavuudesta ovat yleispiirteissään pysyneet samoina vuosina 1992–2010 (kuvio 7.7). Koko ajanjakson aikana melkein kaikki pitivät kokaiinin lähettämistä postitse rangaistavana tekona, mutta vain puolet kansalaista piti huumaavien sienten poimimista rangaistavana. Jonkin verran sallivampaan suuntaan on menty kannabiskasvien kasvatamisen tai hasiksen polttamisen suhteen, kun taas alkoholin ja lääkkeiden sekakäyttöä ja lääkkeiden ostamista katukaupasta pidetään aikaisempaa useammin rangaistavana tekona.

Kuvio 7.7 Mieli-pide joidenkin huumaavien aineiden hankinnan tai käytön rangaistavuudesta. Niiden osuus, joiden mielestä ei tulisi rangaista. (%)

Mieli-pide hasiksen polton rangaistavuudesta on lieventynyt erityisesti nuorten aikuisten (25–34-vuotiaat) ryhmässä, kun taas vanhimmassa ikäryhmässä (45–69-vuotiaat) lieventymistä ei ole tapahtunut (taulukko 25 a). Vuosina 1998 ja 2002 nuorimmassa ikäryhmässä (15–24-vuotiaat) asenteet olivat kaikkein lievimmät, mutta ovat sen jälkeen kiristyneet. Vuonna 1992 asenteet hasiksen polton rangaistavuudesta olivat melko samat kaikissa ikäryhmissä, mutta poikkesivat vuonna 2010 selvästi toisistaan.

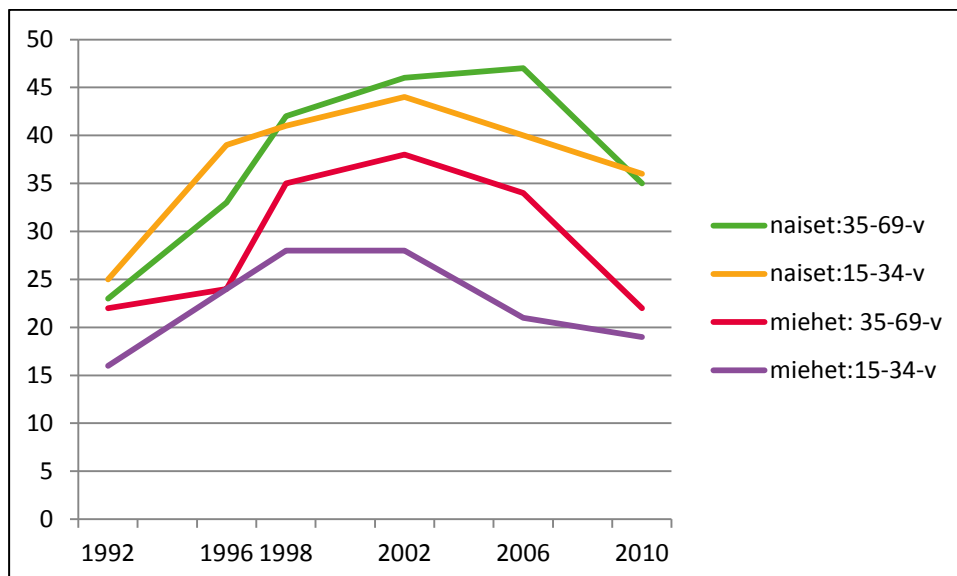
Asennemuutokset kannabiskasvien kasvattamisen rangaistavuudesta ovat samansuuntaisia (taulukko 25 d). Kahdessa nuorimmassa ikäryhmässä (15–24-vuotiaat ja 25–34-vuotiaat) asenteet ovat selvästi lieventyneet, kun taas muutosta ei ole tapahtunut vanhimmassa ikäryhmässä (45–69-vuotiaat). Aikaisemmin miesten ja naisten asenteet eivät juuri poikenneet toisistaan vaan noin 90 % miehistä ja naisista piti kasvattamista rangaistavana tekona. Nyt miesten asenteet kannabiskasvien kasvattamisen rangaistavuudesta ovat kuitenkin selvästi lievemmät: vuonna 2010 miehistä 75 % ja naisista 87 % kannatti rangaistusta.

Mieli-pidemuutokset jyrkempään suuntaan eivät ole olleet yhtä suuria kuin muutokset lievempään suuntaan. Asenteiden jonkinlaista kiristymistä voidaan havaita suhteessa alkoholin ja lääkkeiden sekakäyttöön (taulukko 25b) sekä heroisiin käyttöön vierotusoireiden lievittämiseen (taulukko 25 f).

Asenteiden jyrkkeneminen on tapahtunut melko tasaisesti kaikissa ikäryhmissä ja molemmilla sukupuolilla.

7.4 Pelko joutua väkivallankohdeeksi muiden ihmisten huumeiden käytön vuoksi (taulukko 26)

Suomalaisten pelko joutua väkivallan kohteeksi huumeiden käytön vuoksi kasvoi selvästi vuodesta 1992 vuoteen 2002 (kuvio 7.8). Tämän jälkeen pelko on jälleen alkanut laskea. Vuonna 2010 se oli kuitenkin selvästi korkeammalla tasolla kuin vuonna 1992. Koko tarkasteluajanjaksona kolmasosa vastaajista ei ole osannut sanoa pelkäävätkö he vai eivät.

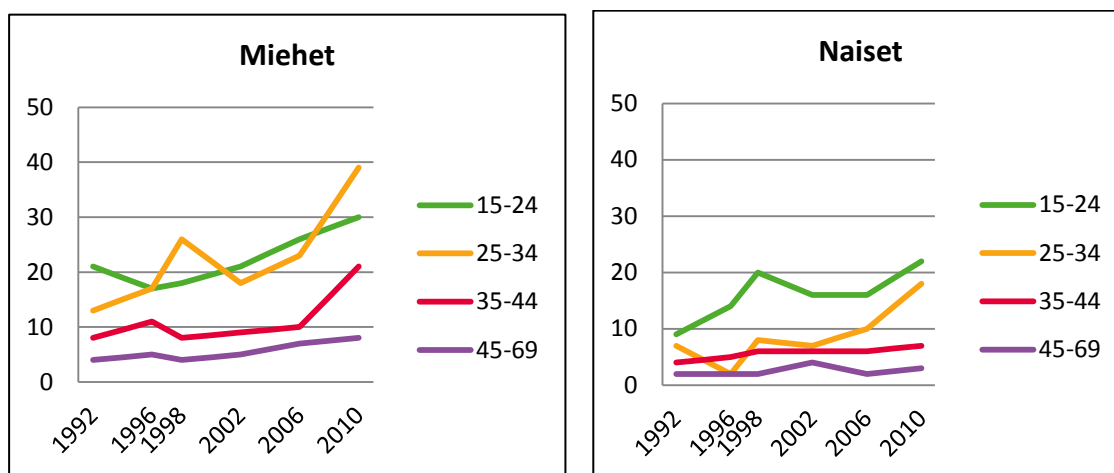

Kuvio 7.8 Niiden osuus, jotka pelkäävät väkivallan kohteeksi joutumista muiden ihmisten huumeiden käytön vuoksi iän ja sukupuolen mukaan (%)

Naisten pelko joutua väkivallankohteeksi huumeiden takia ei vielä 1992 poikennut kovin paljon miesten pelosta. Seuraavissa kyselyissä erot ovat jo olleet selvät. Pelkoa tunteneiden naisten osuus on ollut melko samaa ikäryhmästä riippumatta. Miesten kohdalla vanhemmat ikäryhmät ovat selkeästi useammin tunteneet pelkoa nuorempiin ikäryhmiin verrattuna. Vuoden 2010 mittauksessa miesten väliset erot olivat kuitenkin tasoittuneet. Huumeiden käytön lisääntyminen/vähentyminen on kulkenut kutakuinkin käsi kädessä pelkojen lisääntymisen/vähentymisen kanssa 2000-luvun alkupuolelle asti, mutta tämän jälkeen pelkojen väheneminen ei enää selity käytön vähenemisellä.

7.5 Mielenpito huumeiden kohtuukäytöstä, ”kouluttavuudesta”, pakkohoidosta sekä alkoholi- ja huumeongelman vertailua (taulukot 27 ja 28)

Selvä enemmistö suomalaista (yli 70 %) ei hyväksy väitettä, että huumeita voisi käyttää ilman ongelmia (taulukko 27 a). Tämä mielipide ei ole muuttunut tarkastelujakson aikana. Sen sijaan ”Vaikea sanoa”-vastaajien määrä on selvästi vähentynyt, samanaikaisesti kun yhä useampi on katsonut, että huumeita voi käyttää ilman ongelmia.

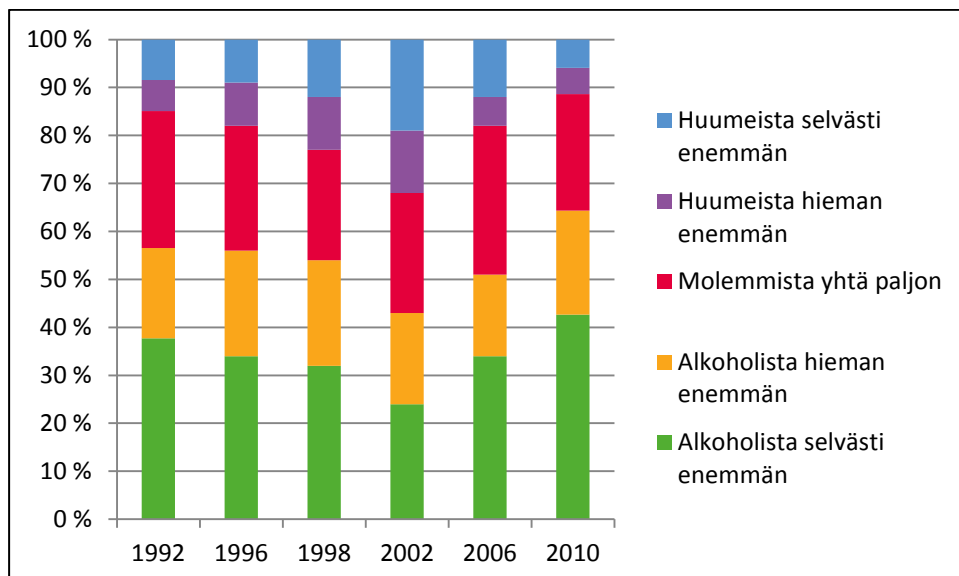
Kuvio 7.9 Mielipide: Huumeita voi käyttää kohtuullisella tavalla ilman ongelmia. Täysin tai jokseenkin samaa mieltä olevien osuus miehillä ja naisilla iän mukaan (%)

Miehet katsovat useammin kuin naiset, että huumeita voi käyttää ilman ongelmia (kuviota 7.9). Sekä miehillä että naisilla nuoremmat ikäryhmät ovat yleisemmin tätä mieltä. Käsitys siitä, että huumeita voi käyttää ilman ongelmia, on yleistynyt vuodesta 1992 alkaen muissa paitsi vanhimmissa ikäryhmissä. Erityisesti 25–34-vuotiaiden miesten keskuudessa on viime vuosina yleistynyt käsitys, että huumeita voi käyttää kohtuullisella tavalla ilman ongelmia.

Suomalaisten mielipide siitä, kuinka helposti jää koukkuun huumeisiin on selkiytynyt tarkasteluajanjaksona (taulukko 27 b). Vuonna 1992 lähes 40 prosenttia vastaajista piti vaikeana sanoa, pääseekö huumeista eroon jos kokeilee niitä edes kerran. Vuonna 2002 näitten osuus oli pudonnut viidesosaan jolla tasolla se on pysynyt sen jälkeen. Väitteen kanssa samaa mieltä olevien osuus oli suurempi kuin eri mieltä olevien vuoteen 2002 asti. Vuonna 2010 eri mieltä olevien osuus oli suunnilleen sama (noin 40 %) kuin samaa mieltä olevien.

Vuonna 2010 nuorissa ikäryhmissä (15–24-vuotiaat, 25–34-vuotiaat) neljännes katsoi, ettei yhden kokeilukerran jälkeen enää pääsisi eroon huumeista. Vanhimmissa ikäryhmissä (45–69-vuotiaat) sen sijaan lähes puolet oli tätä mieltä.

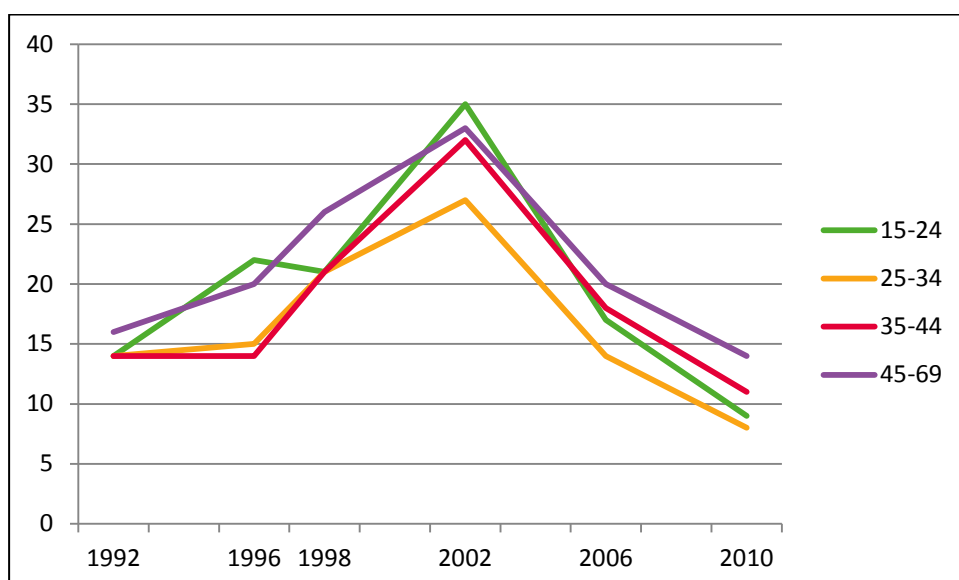
Lähes puolet (42 %) suomalaisista katsoi vuonna 2010, että kaikki huumeiden käyttäjät tulisi pakottaa hoitoon (jokseenkin tai täysin samaa mieltä olevat) (taulukko 27 c). Ero vuoteen 1992 oli selvä, sillä hoitoon pakottamisen puolella oli silloin 60 prosenttia vastaajista. Tarkasteluajanjakson kuluessa huumeiden käyttäjien pakkohoitoa kannattavien osuus on laskenut sekä nuoremmilla että vanhemmilla ikäryhmillä ja lisäksi molempien sukupuolten osalta. Kaikkein vähiten kannatetaan pakkohoitoa 25–34-vuotiaiden joukossa, jossa 30 prosenttia oli pakkohoidon kannalla.

Kuvio 7.10 Mielenpide: Aiheutuuko yhteiskunnalle enemmän ongelmia alkoholista vai huumeista? (%)

Kun vastaajia on pyydetty vertaamaan alkoholin ja huumeiden aiheuttamia ongelmia yhteiskunnalle, alkoholia on jokaisessa kyselyssä vuodesta 1992 vuoteen 2010 pidetty suurempana ongelmana kuin huumeita (kuvio 7.10, taulukko 28). Mielenpiteet alkoholin ongelmallisuudesta verrattuna huumeisiin laskivat lievästi vuoteen 2002, jonka jälkeen asenteet alkoholin ongelmallisuudesta jälleen ovat tiukentuneet.

Vuonna 2010 tehdyssä kyselyssä 65 prosenttia vastaajista piti alkoholia selvästi tai hieman suurempana ongelmana yhteiskunnalle verrattuna huumeisiin. Tämä oli korkein luku koko tarkasteluajanjaksona. Lisäksi ero oli suurin huumeita suurempana ongelmana pitäviin, joiden osuus oli silloin 12 prosenttia. Pienin mielenpide ero alkoholin ja huumeiden ongelmallisuudesta yhteiskunnalle oli vuonna 2002, jolloin 43 prosenttia piti alkoholia selvästi tai hieman suurempana ongelmana ja vastaavasti 32 prosenttia piti huumeita selvästi tai hieman suurempana ongelmana. Mielenpidemuutokset ovat siis olleet aika suuret.

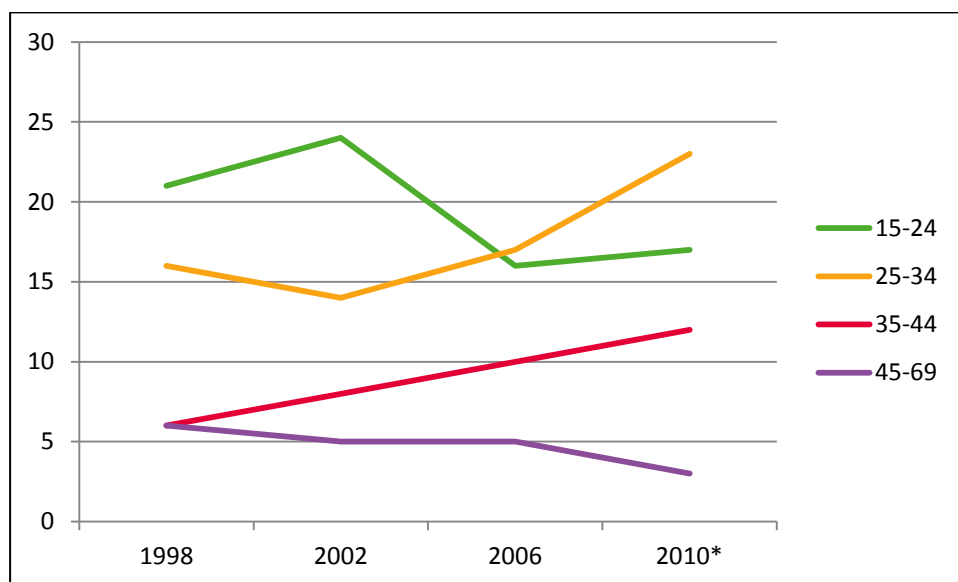
Kuvio 7.11 Niiden osuus ikäryhmittäin, joiden mielestä huumeista aiheutuu yhteiskunnalle selvästi enemmän ongelmia kuin alkoholista iän mukaan (%)

Mielipidemuutokset alkoholin ja huumeiden keskinäisestä ongelmallisuudesta ovat tapahtuneet lähes samalla tavalla miehillä ja naisilla sekä kaikissa ikäryhmissä (kuvio 7.11). Tarkasteluajanjakson alussa ja lopussa alkoholia on pidetty selvästi ongelmallisempuna yhteiskunnalle kuin huumeita. Huumeita suurempana ongelmana pitävien osuus oli korkeimmillaan vuonna 2002 kaikissa ikäryhmissä.

7.6 Mielipiteet siitä, pitäisikö kannabista voida hankkia laillisesti (taulukko 29)

Kannabiksen (marihuana ja hasis) ostamisesta/hankkimisesta laillisesti on kysytty vuodesta 1998 lähtien. Vuosina 1998, 2002 ja 2006 kysyttiin: Pitäisikö (Teidän) mielestänne marihuanaa ja hasista voida ostaa laillisesti? Vastausvaihtoehtoina olivat ”kyllä” ja ”ei”. Vuonna 2010 lisättiin vaihtoehto ”Kyllä, mutta vain lääkekäyttöön”. Muut vaihtoehdot olivat ”Kyllä, mihin tahansa tarkoitukseen” ja ”Ei mihinkään tarkoitukseen”. Tällöin myös ostamisen sijasta kysyttiin hankkimista sisällyttäen näin itse kasvattaminen yhdeksi hankintakeinoksi. Vuoden 2010 vastauksia ei siten voida pitää täysin vertailukelpoisina aikaisemmin saatuihin vastuksiin.

Vuoden 1998, 2002 ja 2006 kyselyiden perusteella suuri enemmistö (noin 90 prosenttia) suomalaisista ei salli kannabiksen laillista myyntiä. Kun vuonna 2010 annettiin mahdollisuus vasta ”Kyllä, mutta vain lääkekäyttöön” 40 prosenttia vastaajista kannatti tätä vaihtoehtoa. Tällöin enää vain puolet suomalaisista halusi kieltää kannabiksen laillisen myynnin kokonaan (vastausvaihtoehto ”Ei mihinkään tarkoitukseen”).

Kuvio 7.12 Mielipide: Pitäisikö kannabista voida ostaa laillisesti? Kyllä vastanneiden osuus ikäryhmittäin (%)

(*) 2010 'Kyllä, mihin tahansa tarkoitukseen'

Vaikka kannabiksen laillista myyntiä on kannattanut 10 prosenttia vastaajista kaikissa kyselyissä, kannatus vaihtelee selvästi ikäryhmittäin (kuvio 7.12). Tarkasteluajanjakson alussa kannatus oli suurinta nuorimassa ikäryhmässä (15–24-vuotiaat) jonka jälkeen kannatus on ollut suurinta (erityisesti vuonna 2010) sitä seuraavassa ikäryhmässä (25–34-vuotiaat). Kahdessa vanhimmassa ikäryhmässä asenteet ovat kehittyneet eri suuntiin: 35–44-vuotiaat ovat enenevässä määrin kannattaneet laillistamista kun taas 45–69-vuotiaat eivät ole muuttaneet alun perin hyvin kielteistä asennettaan kannabiksen laillista myyntiä kohtaan. Koko tarkasteluajanjakson aikana miesten kannatus on vaihdellut 13–15 prosentin välillä ja naisten 6-8 prosentin välillä.

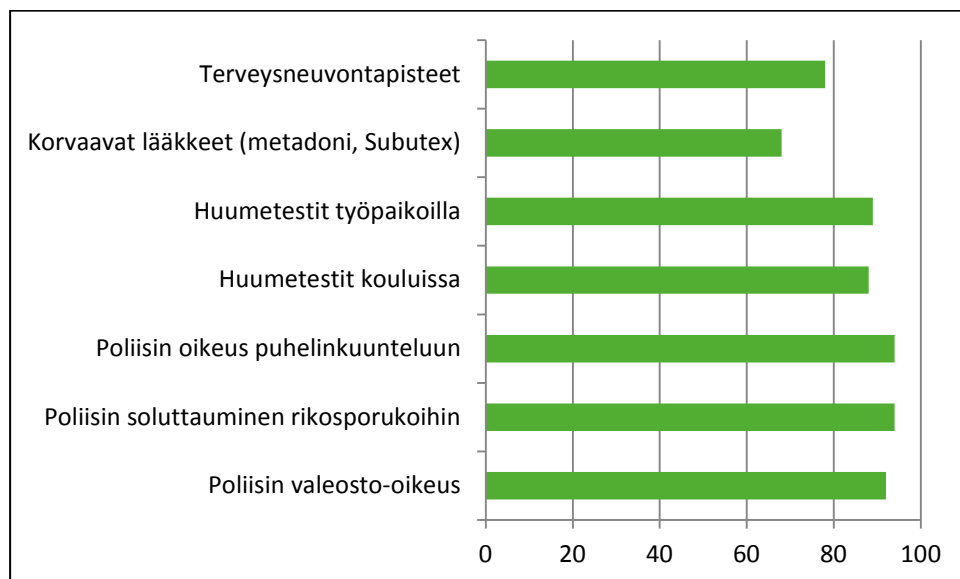
7.7 Huumeinformaatio (taulukko 30)

Huume­kyselyissä on vuodesta 1998 (joidenkin alakysymysten osalta vuodesta 2002) tiedusteltu eri tiedon­lähteiden tärkeyttä kysymyksellä: Miten tärkeitä seuraavat tahot ovat olleet teille huumeita koskevan tiedon saannin kannalta? Vastaajia on pyydetty arvioimaan yhdeksää tietolähdettä asteikolla ”ei lainkaan tärkeä”, ”jossain määrin tärkeä” ja ”hyvin tärkeä”.

Vastaajien näkemykset siitä, kuinka tärkeät eri informaatiolähteet olivat huumetiedon kannalta, vaihtelivat selvästi iän mukaan, mutta myös miesten ja naisten välillä oli eroja. Tärkeimpänä informaatiolähteenä vastaajat pitivät lehdistöä, tv:tä ja radiota. Kaikista vastaajista noin puolet piti näitä hyvin tärkeinä informaatiokanavina. Nuorista 15–24-vuotiaista oli tätä mieltä vain noin 30 prosenttia vuonna 2010 kun taas 45–69-vuotiaista noin 60 prosenttia oli tätä mieltä. Kiinnostavasti 15–24-vuotiaiden mielestä tärkein huumeinformaatiolähde oli koulujen tarjoama huumevalistus.

7.8 Huumepoliittiset mielipiteet (taulukko 31)

Suomessa otettiin 1990-luvulla ja 2000-luvun alussa käyttöön useita uusia huumepoliittisia toimenpiteitä (Hakkarainen ja Metso 2004). Toimenpiteet voidaan jakaa kahteen ryhmään: toisaalta huumeiden käytön haittavaikutusten vähentämiseen tähtäävät toimenpiteet kuten korvaushoidon salliminen, toisaalta huumeiden kontrolliin liittyvät toimenpiteet kuten huumetestit ja poliisin oikeuksien laajentaminen. Mielipiteitä näistä kahdesta toimenpideryhmästä on tiedusteltu huume­kyselyissä vuodesta 2002 lähtien (kuvio 7.13).

Kuvio 7.13 Niiden osuus, jotka hyväksyivät täysin tai osittain yllä olevat huumeiden haittoihin ja kontrolliin liittyvät toimenpiteet vuonna 2010 (%)

Huumeiden aiheuttamien haittojen vähentämiseen tähtäävät toimenpiteet eivät saa aivan jakamatonta kannatusta, vaikka suuri enemmistö hyväksyi nämä toimenpiteet. Sen sijaan huume­kyselyihin vastaajat ovat melko yksimielisesti hyväksyneet huumeiden kontrolliin liittyvät toimenpiteet. Noin 90 prosenttia vastaajista piti näitä toimenpiteitä täysin tai osittain hyväksyttävänä. Usea vastaaja ei myöskään halua ottaa kantaa korvaushoidon oikeutukseen mikä viittaa siihen, ettei asiasta tiedetä kovin paljon.

Huumepoliittiset mielipiteet ovat huume­kyselyjen mukaan melko riippumattomia iästä. Voidaan kuitenkin havaita että 25–44-vuotiaat suhtautuvat suopeimmin ja 15–24-vuotiaat kriittisimmin huumeiden käytön haittavaikutusten vähentämiseen tähtääviin toimenpiteisiin vuosina 2006 ja 2010. Kriittisten 15–24-

vuotiaiden osuus on myös lisääntynyt 2000-luvun alusta. Nuoret 15–24-vuotiaat ja vuonna 2010 myös 25–34-vuotiaat suhtautuvat kriittisemmin kuin muut ikäryhmät huumeiteihin kouluissa.

8. Yhteenveto

Huumausaineiden käyttöä kuvaavat trendit antavat tilanteen kehityksestä hyvin yhdensuuntaisen kuvan: vuosien 1992 ja 2010 välillä käyttö on yleistynyt merkittävässä määrin miltei kaikilla osoittimilla. Samaan tapaan on kasvanut niiden ihmisten osuus, joille on joskus tarjottu huumeita käytettäväksi tai ostettavaksi. Kaiken kaikkiaan huumeet ovat tulleet aikaisempaa tutummaksi ilmiöksi suomalaisessa yhteiskunnassa. Tätä ilmentää hyvin se, että vuonna 2010 yli puolet alle 35-vuotiaista vastaajista ilmoitti tuntevansa henkilökohtaisesti jonkun huumeiden käyttäjän. Henkilökohtaisen kosketuspinnan laajentuminen on karsinut huumeita kohtaan tunnettuja pelkoja, mikä on johtanut asenteiden ja mielipiteiden lieventymiseen.

On korostettava, että yllä mainitut muutokset koskevat ennen kaikkea yhtä huumetta, kannabista. Viime vuosina sen käyttö on lisääntynyt erityisen voimakkaasti 25–34 -vuotiaiden nuorten aikuisten miesten keskuudessa, joista vuonna 2010 runsaat neljäkymmentä prosenttia ilmoitti kokeilleensa kannabista ainakin kerran elämässään. Yksi ilmeinen syy kannabiksen käytön yleistymiselle viime vuosina näyttää olevan sen kotikasvatuksen lisääntyminen, mikä kuvastuu selkeästi siinä, että aikaisemmin meillä huonosti katukaupassa liikkunut marihuana on tänä päivänä noussut hasiksen ohi suosituimmaksi kannabistuotteeksi (ks. tarkemmin Hakkarainen & Perälä & Metso 2011). Voi myös olla, että vuoden 2010 tutkimukseen sisältynyt mahdollisuus vastata Internetissä on lisännyt kannabiksen käyttäjien kiinnostusta vastaamiseen, jolloin tulokset eivät olisi täysin vertailukelpoiset aikaisempiin tutkimuksiin. Sitä, onko vuoden 2010 kannabiskuvissa tämänkaltaista ylikorostumista, on kuitenkin vaikea yksiselitteisesti arvioida.

Myös monien muiden aineiden käytössä on tapahtunut lisääntymistä, mutta se on ollut selvästi vähäisempää ja käyttö on jäänyt huomattavasti alemmalle tasolle kuin kannabiksen kohdalla. Uusista käyttöön tulleista aineista suosituimman eli ekstaasin käyttö on asettunut väestötasolla samalle 2-3 prosentin tasolle kuin amfetamiiniin ja kokaiiniin, joskin ikäryhmittäiset erot ovat näiden aineiden kohdalla huomattavat.

Ero kannabiksen ja muiden huumeiden välillä on ilmiselvää myös niitä koskevissa näkemyksissä. Asenteet ja mielipiteet ovat lieventyneet lähinnä kannabiksen kohdalla, mutta pysytelleet hyvinkin kriittisinä muiden aineiden kohdalla.

Tuloksia arvioitaessa on muistettava vielä se, että huumeiden käytössä on kysymys suurimmaksi osaksi yhteen tai muutamaan käyttökertaan rajoittuvasta kokeilusta. Tämän suuntaisesti asettuvat myös asenteet ja mielipiteet: suhtautuminen säännölliseen käyttöön on huomattavasti kokeilua tiukempaa. Tässä kohdin voi olla oireellista, että viime vuosina suhtautuminen kannabiksen säännölliseen käyttöön on alkanut lientyä alle 35-vuotiaiden keskuudessa.

Tekstissä esitetyt vertailut muiden kyselytutkimusten tuloksiin ovat varsin yhdenmukaisia ja antavat siten hyvän kuvan tutkimussarjan luotettavuudesta ja aikasarjan tulosten johdonmukaisuudesta. On kuitenkin muistettava, että tutkimuksen kohteena on arkaluontoinen, lainsäädännössä sanktioitu ilmiö, jolloin tuloksiin sisältyy aina myös tiettyä salailun tai vastaushaluttomuuden mukanaan tuomaa epävarmuutta, erityisesti mitä tulee lukuarvojen täsmällisyyteen. Tämän vuoksi olemme taulukko-osassa pitäytyneet pääosin kokonaisluvuissa, mutta niidenkin tulkinnassa lukijan on hyvä keskittyä suurempiin linjoihin ja tiedostaa ylitulkintojen riskit, esimerkiksi yhden prosenttiyksikön muutoksessa voi olla kysymys yhden tai muutama desimaalin erosta, joka siirtää pyöristyksen uuteen suuntaan.

Lähteet

- Hakkarainen P (1996): Use of cannabis and attitudes towards cannabis in the Nordic countries. *Nordic Alcohol Studies* 13, English Supplement, 50–58.
- Hakkarainen P, Laursen L, Tigerstedt C (1996): Discussing drugs and control policy. Comparative studies on four Nordic countries. Helsinki, NAD Publication No. 31.
- Hakkarainen P, Metso L (2001): Onko huumeiden käytön yleistymisen taittumassa? Vuoden 2000 huumeikyselyn tulokset. *Yhteiskuntapolitiikka* 66 (3), 277–283.
- Hakkarainen P, Metso L (2003): Huumeiden käytön uusi sukupolvi. *Yhteiskuntapolitiikka* 68 (3), 244–256.
- Hakkarainen P, Metso L (2004): Suomalaisten suhtautuminen huumeisiin ja huumeipolitiikkaan. Mielipiteet ja asenteet väestössä 2002. *Yhteiskuntapolitiikka* 69 (1), 39–53.
- Hakkarainen P, Metso L (2005): Märkä pilvi ja vuosi 2004. *Yhteiskuntapolitiikka* 70 (3), 252–265.
- Hakkarainen P, Metso L (2006): Nuorten huumeiden käyttö on vähentynyt. *Dialogi* 16 (2006) 7, 36–37.
- Hakkarainen P, Metso L (2007): Huumeikysymyksen muuttunut ongelmakuva. Vuoden 2006 huumeikyselyn tulokset. *Yhteiskuntapolitiikka* 72 (5), 541–552.
- Hakkarainen P, Järvinen-Tassopoulos J, Metso L (2010): Miten alkoholin käyttö, rahapelaaminen ja huumeiden käyttö kytkeytyvät toisiinsa? Teoksessa: Mäkelä P, Mustonen H, Tigerstedt C (toim.): Suomi juo – Suomalaisten alkoholinkäyttö ja sen muutokset 1968–2008. Helsinki: THL, 2010, 264–279.
- Hakkarainen P, Metso L, Salasuo M (2011): Hamppuikäpöly, sekakäyttö ja doping. Vuoden 2010 huumeikyselyn tuloksia. *Yhteiskuntapolitiikka* 76 (4), 397–411.
- Hakkarainen P, Perälä J, Metso L (2011): Kukkaa pukkaa – kannabiksen kotikasvatus Suomessa. *Yhteiskuntapolitiikka* 76: 2, 157–176.
- Helakorpi S, Laitalainen E ja Uutela A (2010): Suomalaisen aikuisväestön terveystietäytyminen ja terveys, kevät 2009. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos, Raportti 7/2010. Yliopistopaino, Helsinki.
<http://www.thl.fi/thl-client/pdfs/ce5ee5c1-6df4-44c2-bcd7-c3b735019570>
- Helakorpi S, Pajunen T, Jallinoja P, Virtanen S ja Uutela A (2011): Suomalaisen aikuisväestön terveystietäytyminen ja terveys, kevät 2010. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos, Raportti 15/2011. Unigrafia Oy, Yliopistopaino, Helsinki.
<http://www.thl.fi/thl-client/pdfs/4582dc7b-0e9c-43db-b5eb-68589239b9a3>
- Huhtanen P, Miekka M, Mustonen H ja Mäkelä P (2011): Suomalaisten alkoholinkäyttötavat 1968–2008. Juomatapatutkimuksen tuloksia. Terveiden ja Hyvinvoinnin laitos. Raportti 26/2011. Unigrafia Oy, Helsinki.
- Jormanainen V, Korpela H, Seppälä T ja Sahi T (2001): Ystävyyden, elämäntapojen ja nuorisokulttuurin piirteitä huumeita käyttäneillä varusmiehillä vuonna 1999. *Suomen Lääkärilehti* 14, 1609–1612.
- Kontula O, Koskela K (1992): Huumeiden käyttö ja mielipiteet huumeista. Suomi ja Eurooppa vertailussa. Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 8/1992. Valtion painatuskeskus, Helsinki.
- Kontula O (1997): Huumeet Suomessa 1990-luvulla. Selvityksiä. Helsinki: Sosiaali- ja terveysministeriö.
- Kouluterveystutkimuksen kotisivut. <http://info.stakes.fi/kouluterveyskysely/FI/tulokset/index.htm>
- Luopa P, Rimpelä M ja Jokela J (2000): Huumeet ja koululaiset. Tuloksia kouluterveyskyselystä 1996–2000. Aiheita 25/2000. Stakes, Helsinki. <http://www.stakes.fi/NR/rdonlyres/D7D33480-7885-499C-AE70-25560C4C06E8/0/Aiheita252000.pdf>
- Metso L, Ahlström S, Huhtanen P, Leppänen M ja Pietilä E (2009): Nuorten päihteiden käyttö Suomessa 1995–2007. ESPAD-tutkimuksen tulokset. Terveiden ja Hyvinvoinnin laitos. Raportti 6/2009. Gummerus Kirjapaino Oy, Jyväskylä.
- Natunen S, Jallinoja P, Helakorpi S ja Uutela A (2006): Huumekontaktit ja mielipiteet huumeongelman vakavuudesta – tutkimus työikäisistä suomalaisista. *Yhteiskuntapolitiikka* 71 (2006):3.
- Nuorten terveystapatutkimus 2009.
- Partanen, J (1994): Märkä pilvi. *Alkoholipolitiikka* 59 (6), 397–411.
- Partanen J, Metso L (1997): Kannabis Suomessa 1990-luvulla. Tutkimustulosten yhteenvetoa. *Alkoholipolitiikka* 62 (5), 350–355.
- Partanen J, Metso L (1999): Suomen toinen huumeaalto. *Yhteiskuntapolitiikka* 64 (2), 143–149.
- Piispa M, Helakorpi S, Laitalainen E, Uutela A ja Jallinoja P (2008): Huumekontaktit ja huumeimielipiteet. Tutkimus työikäisistä suomalaisista 1996–2007. Kansanterveyslaitoksen julkaisuja B 5/2008. Yliopistopaino, Helsinki.
http://www.ktl.fi/attachments/suomi/julkaisut/julkaisusarja_b/2008/2008b05.pdf
- Poikolainen K (1997): Huumeet Suomessa: esiintyvyys ja kehitysuunta. *Tiimi* 1997 (2), 4–11.
<http://prevnet.a-klinikka.fi/library/occur.htm> (luettu 12.5.2011)

- Raisamo S, Pere L, Lindfors P, Tiirikainen M ja Rimpelä A (2011) Nuorten tupakkatuotteiden ja päihteiden käyttö 1977–2011. Sosiaali- ja terveysministeriön raportteja ja muistioita 2011:10. Helsinki.
http://www.stm.fi/c/document_library/get_file?folderId=3320152&name=DLFE-16067.pdf
- Reuband K-H (1990): Research on drug use: a review of problems, needs and future perspectives. *Drug and Alcohol Dependence* 25, 149–152.
- Salasuo M, Seppälä P (2001) Aaltoja vai vedenpinnan pysyvää nousua? Teoksessa Onnela, T. (toim.) Pyhä huumesota – Huume politiikan pelkoja ja utopioita. *Vihreä Sivistysliitto: Uusikaupunki* 2001, 227–238.
- Seppälä T, Lillsunde P, Korte T (1996): Huumeongelman laajuutta tutkitaan ryhmittäin. *Kansanterveys-lehti* 2/1996.
http://www.ktl.fi/portal/suomi/julkaisut/kansanterveyslehti/lehdet_1996/2_1996/huumeongelman_laajuutta_tutkitaan_ryhmittain/
- Tacke U, Hollander B, Sijojoki K, Korpi E, Pihlainen K, Alho H (2011): Muunto- eli designerhuumeet Suomessa. *Duodecim* 127: 2027-36.
- Willams J, van Ours J and Grossman M (2011): Why do some people want to legalize cannabis use? National Bureau of Economic Research, <http://www.nber.org/papers/w16795>

Taulukot

Taulukkoluetelo

Aineistot:

Taulukko 1 Väestökyselyt 1992-2010, jossa on kysytty huumeiden käyttöä..... 43

Taulukko 2 Perustiedot tämän raportin huumeikyselyistä 1992-2010 44

Huumekontaktit:

Taulukko 3 Henkilökohtaisesti huumeiden käyttäjiä tuntevien osuus sukupuolen ja iän mukaan 1998-2010, %..... 44

Taulukko 4 Huumeiden tarjonta sukupuolen ja iän mukaan, %..... 45

a) Tarjottu huumeita joskus	1992-2010
b) Tarjottu huumeita viimeisten 12 kuukauden aikana	1996-2010

Huumeiden käytön trendit:

Taulukko 5 Jotain laitonta huumetta käyttäneiden osuus sukupuolen ja iän mukaan 1992-2010, %..... 46

- Elinikäisprevalenssi
- Vuosiprevalenssi
- Kuukausiprevalenssi

Taulukko 6 Kannabista käyttäneiden osuus sukupuolen ja iän mukaan 1992-2010, %..... 48

- Elinikäisprevalenssi
- Vuosiprevalenssi
- Kuukausiprevalenssi

Taulukko 7 Amfetamiinia käyttäneiden osuus sukupuolen ja iän mukaan 1992-2010, %..... 50

- Taulukko
- Elinikäisprevalenssi

Taulukko 8 Ekstaasia käyttäneiden osuus sukupuolen ja iän mukaan 1996-2010, %..... 51

- Elinikäisprevalenssi
- Vuosiprevalenssi

Taulukko 9 Kokaiinia tai crackia joskus elinaikanaan käyttäneiden osuus sukupuolen ja iän mukaan 1992-2010, % 52

Taulukko 10 Heroiinia tai muita opioideja joskus elinaikanaan käyttäneiden osuus sukupuolen ja iän mukaan, % 53

- Heroiini 1992-2010
- Muut opioidit (buprenorfiini 2006-2010, metadoni 2010 ja muu opioidi huumeena 2010)

Taulukko 11 LSD:tä tai huumaavia sieniä joskus elinaikanaan käyttäneiden osuus sukupuolen ja iän mukaan 1992-2010, %..... 55

- LSD
- Huumaavat sienet

Taulukko 12 Muita huumeita (GHB tai GBL 2006-2010, MDPV 2010) joskus elinaikanaan käyttäneiden osuus sukupuolen ja iän mukaan, %..... 56

Muiden päihteiden käytön ja tupakoinnin trendit:

Taulukko 13 Rauhoittavia lääkkeitä, unilääkkeitä tai kipulääkkeitä ei-lääkinnälliseen tarkoitukseen käyttäneiden osuus sukupuolen ja iän mukaan, %	57
a) Elinikäisprevalenssi 1992-2010	
b) Vuosiprevalenssi 1998-2010	
c) Kuukausiprevalenssi 1998-2010	
Taulukko 14 Liimoja, tinneriä, liuottimia tai muita vastaavia aineita käyttäneiden osuus sukupuolen ja iän mukaan 1992-2010, %	59
a) Elinikäisprevalenssi	
b) Vuosiprevalenssi	
Taulukko 15 Tupakointi 1998-2010	60
a) Päivittäin tai lähes päivittäin tupakoivien, silloin tällöin tupakoivien, lopettaneiden ja ei koskaan polttaneiden osuus, %	
b) Päivittäin tai lähes päivittäin tupakoivien osuus sukupuolen ja iän mukaan, %	
Taulukko 16 Alkoholin käyttö 1998-2010	61
a) Raittiiden osuus sukupuolen ja iän mukaan, %	
b) Useammin kuin kerran viikossa juovien osuus sukupuolen ja iän mukaan, %	
c) Vähintään 6 annosta kerralla ainakin kerran kuukaudessa juovien osuus sukupuolen ja iän mukaan, %	
Kannabiksen käytön yleistyminen:	
Taulukko 17 Kannabiksen käyttö sosiaalisen taustan mukaan 1992-2010	63
a) Kannabista käyttäneiden elinikäisprevalenssit sosiaalisen taustan mukaan, %	
b) Kannabista käyttäneiden vuosiprevalenssit sosiaalisen taustan mukaan, %	
c) Sosiaalista taustaa kuvaavien muuttujien jakautumat, %	
Taulukko 18 Kannabiksen käyttö asuinalueen mukaan 1992-2010	65
a) Kannabista käyttäneiden elinikäisprevalenssit asuinalueen mukaan, %	
b) Kannabista käyttäneiden vuosiprevalenssit asuinalueen mukaan, %	
c) Asuinpaikkaa kuvaavien muuttujien jakautumat, %	
Taulukko 19 Kannabiksen käytön insidenssit sukupuolen ja iän mukaan 1998-2010, %	67
Taulukko 20 Kannabiksen käytön jatkuvuuskertoimet sukupuolen ja iän mukaan 1998-2010, %	67
Taulukko 21 Kannabiksen käytön aloitusikä (keskiarvot, hajonnat, prosenttipisteet ja prosenttijakautumat) 1998-2010	68
a) Kaikki	
b) Miehet	
c) Naiset	
Taulukko 22 Kannabista käyttäneiden osuus syntymäkohortin ja sukupuolen mukaan 1992-2010, %	70
a) Elinikäisprevalenssi	
b) Vuosiprevalenssi	
Asenteet ja mielipiteet:	
Taulukko 23 Ovatko huumeet mielestänne suuri ongelma... ..	72
a) maassamme?	
b) asuinalueellanne?	
Prosenttijakautumat sekä ongelman korkeintaan vähäiseksi arvioivien osuus sukupuolen ja iän mukaan 1996-2010, %	

Taulukko 24	Kuinka suuri terveydellinen tai muu riski mielestänne aiheutuu, jos ihmiset tekevät seuraavia asioita?	73
	a) polttavat yhden tai useampia askeja savukkeita päivässä	
	b) juovat itsensä humalaan ainakin kerran viikossa	
	c) kokeilevat kannabista kerran tai kaksi	
	d) polttavat kannabista säännöllisesti	
	e) kokeilevat ekstaasia kerran tai kaksi	
	f) käyttävät ekstaasia säännöllisesti	
	g) kokeilevat amfetamiinia kerran tai kaksi	
	h) käyttävät amfetamiinia säännöllisesti	
	i) kokeilevat heroiniä kerran tai kaksi	
	j) käyttävät heroiniä säännöllisesti	
	Prosenttijakautumat sekä riskin korkeintaan vähäiseksi arvioivien osuus sukupuolen ja iän mukaan 1996-2010, %. (taulukot e-h 2002-2010)	
Taulukko 25	Mitkä seuraavista ovat mielestänne tekoja, joista tulisi antaa rangaistus?	78
	a) Hasiksen polttaminen	
	b) Alkoholin ja lääkkeiden sekakäyttö	
	c) Lääkkeiden ostaminen katukaupasta	
	d) Kannabis-kasvien kasvattaminen	
	e) Huumaavaa ainetta sisältävien sienten poimiminen	
	f) Heroiinin käyttö vierotusoireiden lievittämiseen	
	g) Kokaiinin lähettäminen postitse	
	Rangaistusta kannattavien osuus sukupuolen ja iän mukaan 1992-2010, %	
Taulukko 26	Pelkättäkö joutuvanne väkivallan kohteeksi muiden ihmisten huumeiden käytön vuoksi? ..	81
	Prosenttijakautumat sekä pelkäävien osuus sukupuolen ja iän mukaan 1992-2010, %	
Taulukko 27	Mitä mieltä olette seuraavista asioista?	82
	a) Huumeita voi käyttää myös sellaisella kohtuullisella tavalla, josta ei aiheudu ongelmia.	
	b) Jos huumeita kokeilee edes kerran, niistä ei enää pääse eroon.	
	c) Kaikki huumeiden käyttäjät on pakotettava hoitoon.	
	Prosenttijakautumat sekä samaa mieltä olevien osuus sukupuolen ja iän mukaan 1992-2010, %.	
Taulukko 28	Kummasta aiheutuu mielestänne yhteiskunnalle enemmän ongelmia Suomessa, alkoholista vai huumeista?	84
	Prosenttijakautumat sekä niiden osuus, joiden mielestä huumeista aiheutuu enemmän ongelmia, sukupuolen ja iän mukaan 1992-2010, %	
Taulukko 29	Pitäisikö mielestänne marihuanaa ja hasista voida ostaa laillisesti?	85
	Prosenttijakautumat sekä laillistamista kannattaneiden osuus sukupuolen ja iän mukaan 1998-2010, %	
Taulukko 30	Miten tärkeitä seuraavat tahot ovat olleet Teille huumeita koskevan tiedon saannin kannalta	86
	a) Sosiaali- ja terveysviranomaiset	
	b) Poliisi- ja oikeuslaitos	
	c) Koulujen huumevalistus	
	d) Järjestöjen huumevalistus	
	e) Lehdistö, TV, radio	
	f) Internet	

g) Ystävät ja tuttavat

h) Huumeiden käyttäjät

i) Koti

Prosenttijakautumat sekä hyvin tärkeänä tahona pitäneiden osuus sukupuolen ja iän mukaan 1998-2010, %

Taulukko 31 Mielenpitoet huumeidenkäyttäjien mielipiteistä ja palveluista % 91

a) Huumeiden käyttäjille tarkoitetut terveysneuvontapisteet

b) Korvaavien lääkkeiden (metadoni, Subutex, Subuxone) käyttö heroiniiriippuvaisten hoidossa

c) Huumetestit työpaikoilla

d) Huumetestit kouluissa

e) Poliisin oikeus puheluunteluun törkeissä huumerikoksissa

f) Poliisin oikeus soluttautua huumerikosrikkeisiin

g) Poliisin oikeus esiintyä huumeiden ostajana (ns. valeosto-oikeus)

Prosenttijakautumat sekä toimenpiteen hyväksyvien osuus sukupuolen ja iän mukaan 2002-2010, %

Taulukko 1 Väestökyselyt 1992-2010, joissa on kysytty huumeiden käyttöä

Vuosi	Nimi	Organisaatio	Konteksti	Aineistonkeruutapa	Vastaus%	Vastaajia	Viite huumeaiheiseen julkaisuun
1992	Huumekestely	STM	Huume	postikystely	71	3457	Kontula, Koskela 1992
1992	Juomatapatutkimus	Alko/Alkoholipoliittinen tutkimuslaitos	Alkoholi	haastattelu	85	3378	Partanen 1994
1993	Huumekestely	NAD, Turun yliopisto	huume	postikystely	65	1275	Hakkarainen ym. 1996
1996	Huumekestely	STM	huume	postikystely	68	3000	Kontula 1997
1996	Pohjoismainen juomatapa	STAKES	alkoholi	puhelin haastattelu	76	1509	Partanen, Metso 1997
1998	Huumekestely	STAKES	huume	postikystely	66	2143	Partanen, Metso 1999
				puhelin haastattelu	77	425	
2000	Juomatatutkimus	STAKES	alkoholi	haastattelu	72	1789	Hakkarainen, Metso 2001
2002	Päihdekestely	STAKES	huume	postikystely	63	2541	Hakkarainen, Metso 2003
2003	Alkoholipaneeli	STAKES	alkoholi	postikystely	60	2406	
2004	Alkoholipaneeli (uusi otos)	STAKES	alkoholi	postikystely	53	1178	Hakkarainen, Metso 2005
2005	Alkoholipaneeli (uusi otos)	STAKES	alkoholi	postikystely	53	1158	Hakkarainen, Metso 2006
2006	Päihdekestely (uusi otos)	STAKES	huume	postikystely	55	3029	Hakkarainen, Metso 2007
2008	Juomatapatutkimus	STAKES/THL	alkoholi	haastattelu	69	2593	Hakkarainen ym. 2010
2010	Päihdekestely	THL	huume	postikystely & internet	48	2023	Hakkarainen ym. 2011

Taulukko 2 Perustiedot tämän raportin huumeenkyselyistä 1992-2010

	1992	1996	1998*	2002	2006	2010
Ikäraajat	18-74	16-75	15-69	15-69	15-69	15-69
Yliedustus	ei	ei	ei	15-34	15-34	15-39
Otoksen koko yhteensä	5000	4500	3250	4053	5500	4250
15-69-vuotiaista				3000	4200	3000
lisäksi 15-34/39 vuotiaista				1000	1300	1250
Vastaus %	71	68	66	63	55	48
Vastaaajien lukumäärä	3457	3000	2143	2541	3029	2023
15-69 v vastaajia	3243	2826	2143	2541	3029	2023

* postikysely

Taulukko 3 Henkilökohtaisesti huumeiden käyttäjiä tuntevien osuus sukupuolen ja iän mukaan, %

		1998	2002	2006	2010
	Kaikki	21	26	27	35
Sukupuoli					
	Miehet	22	27	29	37
	Naiset	20	25	25	33
Ikä					
	15-24	46	53	39	51
	25-34	30	33	37	57
	35-44	17	22	27	32
	45-69	9	15	19	22
Sukupuoli & Ikä					
Miehet	15-24	46	55	36	45
	25-34	38	36	40	65
	35-44	15	20	34	37
	45-69	9	15	20	23
Naiset	15-24	46	50	43	56
	25-34	22	29	35	50
	35-44	19	23	21	27
	45-69	8	14	16	22

Puuttuvat vastaukset eivät ole mukana tässä tarkastelussa

Taulukko 4 Huumeiden tarjonta sukupuolen ja iän mukaan, %

a) Tarjottu huumeita joskus

		1992	1996	1998	2002	2006	2010
Sukupuoli	Kaikki	16	19	21	25	27	36
	Miehet	19	23	27	29	31	42
	Naiset	12	15	16	22	23	30
Ikä	15-24 ¹	33	36	38	49	36	42
	25-34	29	33	38	42	47	61
	35-44	17	21	21	25	34	45
	45-69	4	6	8	10	13	22
Sukupuoli & Ikä							
Miehet	15-24 ¹	38	38	39	55	36	43
	25-34	33	40	49	47	55	69
	35-44	21	28	27	26	43	55
	45-69	7	9	12	12	17	27
Naiset	15-24 ¹	27	35	37	43	36	40
	25-34	25	26	25	36	41	53
	35-44	11	15	15	24	27	35
	45-69	2	3	3	7	9	17

b) Tarjottu huumeita viimeisten 12 kuukauden aikana

		1996	1998	2002	2006	2010
Sukupuoli	kaikki	5	7	6	7	7
	Miehet	7	9	9	9	10
	Naiset	4	6	4	5	5
Ikä	15-24 ²	20	23	25	18	21
	25-34	6	10	7	12	15
	35-44	3	3	2	4	4
	45-69	1	1	1	2	1
Sukupuoli & Ikä						
Miehet	15-24 ²	23	23	30	19	27
	25-34	8	15	9	18	18
	35-44	5	4	3	6	7
	45-69	1	2	2	2	1
Naiset	15-24 ²	18	22	19	16	15
	25-34	4	4	4	5	11
	35-44	2	2	1	2	1
	45-69	0	1	1	1	1

¹18-24 v vuonna 1992, 16-24 v vuonna 1996²16-24 v vuonna 1996

Puuttuvat vastaukset eivät ole mukana tässä tarkastelussa

Taulukko 5 Jotain laitonta huumetta käyttäneiden osuus sukupuolen ja iän mukaan, %

a) Elinikäisprevalenssi ²		1992	1996	1998	2002	2006	2010
	Kaikki	6	8	10	12	14	17
Sukupuoli							
	Miehet	7	11	12	14	16	21
	Naiset	4	6	8	11	12	14
Ikä							
	15-24 ¹	12	15	19	26	19	21
	25-34	11	16	19	20	26	37
	35-44	6	9	8	11	16	23
	45-69	1	2	3	5	6	6
Sukupuoli & Ikä							
Miehet	15-24 ¹	16	17	20	28	21	20
	25-34	13	19	27	24	33	44
	35-44	8	13	8	11	18	31
	45-69	2	3	5	5	8	8
Naiset	15-24 ¹	8	12	18	23	18	22
	25-34	9	13	8	17	20	29
	35-44	3	4	9	11	14	14
	45-69	1	1	2	4	5	5
b) Vuosiprevalenssi ²							
	Kaikki	1	2	3	3	4	5
Sukupuoli							
	Miehet	2	3	4	4	5	6
	Naiset	1	2	2	2	2	3
Ikä							
	15-24 ¹	6	9	12	12	9	13
	25-34	2	3	3	4	8	11
	35-44	1	1	1	1	2	2
	45-69	0	0	0	0	1	0
Sukupuoli & Ikä							
Miehet	15-24 ¹	8	9	13	13	11	12
	25-34	3	4	5	5	11	16
	35-44	0	1	1	1	3	2
	45-69	0	0	0	0	1	0
Naiset	15-24 ¹	3	8	11	10	8	13
	35-44	1	1	1	1	2	2
	45-69	0	0	0	0	0	0

Taulukot

c) Kuukausiprevalenssi		1992	1996	1998	2002	2006	2010
Sukupuoli	Kaikki	0	1	1	1	1	1
	Miehet	0	1	1	2	2	2
	Naiset	0	1	1	1	1	1
Ikä	15-24 ¹	1	3	3	4	5	3
	25-34	1	1	2	2	3	4
	35-44	0	0	0	0	1	1
	45-69	0	0	0	0	0	0
Sukupuoli & Ikä							
Miehet	15-24 ¹	1	4	3	5	6	5
	25-34	1	1	3	3	5	6
	35-44	0	0	0	1	1	1
	45-69	0	0	0	0	0	0
Naiset	15-24 ¹	2	2	3	3	3	2
	25-34	0	1	1	1	1	1
	35-44	0	0	0	0	1	1
	45-69	0	0	0	0	0	0

¹18-24 v vuonna 1992, 16-24 v vuonna 1996

²Elinikäisprevalenssi: Niiden vastaajien osuus, jotka ovat kokeilleet tai käyttäneet huumetta joskus elämänsä aikana.
 Vuosiprevalenssi: Niiden vastaajien osuus, jotka ovat käyttäneet huumetta viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana.
 Kuukausiprevalenssi: Niiden vastaajien osuus, jotka ovat käyttäneet huumetta viimeksi kuluneiden 30 päivän aikana.

Puuttuvat vastaukset katsotaan ei-käyttäjiksi.

Vuosien 1992 ja 1996 luvut ovat jossain kohdin jonkin verran korkeampia kuin aikaisemmin julkaistut, koska tässä on huomioitu, jos on ilmoittanut käyttökertojen lukumäärän sekä myös se, miten on vastannut 12 kuukauden ja 30 päivän käytön kysymyksiin.

Taulukko 6 Kannabista käyttäneiden osuus sukupuolen ja iän mukaan, %

a) Elinikäisprevalenssi		1992	1996	1998	2002	2006	2010
Sukupuoli	Kaikki	6	8	10	12	13	17
	Miehet	7	10	12	13	15	20
	Naiset	4	5	7	11	11	13
Ikä	15-24 ¹	11	14	19	25	19	21
	25-34	11	16	19	19	25	36
	35-44	6	9	8	11	16	22
	45-69	1	2	3	4	6	6
Sukupuoli & Ikä							
Miehet	15-24 ¹	15	16	20	27	21	20
	25-34	13	19	27	23	32	44
	35-44	7	13	8	11	18	31
	45-69	2	3	4	5	7	7
Naiset	15-24 ¹	8	12	18	23	17	22
	25-34	9	13	8	16	19	28
	35-44	3	4	9	11	14	13
	45-69	1	1	1	4	5	5
b) Vuosiprevalenssi		1992	1996	1998	2002	2006	2010
Sukupuoli	Kaikki	1	2	3	3	3	4
	Miehet	2	2	3	3	5	5
	Naiset	1	2	2	2	2	3
Ikä	15-24 ¹	6	9	10	11	9	12
	25-34	2	3	3	4	7	11
	35-44	1	1	0	1	2	1
	45-69	0	0	0	0	1	0
Sukupuoli & Ikä							
Miehet	15-24 ¹	8	9	11	12	11	12
	25-34	3	3	5	5	11	15
	35-44	0	1	1	1	3	2
	45-69	0	0	0	0	1	0
Naiset	15-24 ¹	3	8	10	10	7	12
	25-34	1	2	1	2	3	5
	35-44	1	1	0	1	2	1
	45-69	0	0	0	0	0	0

Taulukot

c) Kuukausiprevalenssi		1992	1996	1998	2002	2006	2010
	Kaikki	0	1	1	1	1	1
Sukupuoli							
	Miehet	0	1	1	1	2	2
	Naiset	0	0	1	1	1	0
Ikä							
	15-24 ¹	1	3	3	4	4	3
	25-34	1	0	2	2	3	3
	35-44	0	0	0	0	1	1
	45-69	0	0	0	0	0	0
Sukupuoli & Ikä							
Miehet	15-24 ¹	1	4	3	5	6	5
	25-34	1	0	2	3	5	5
	35-44	0	0	0	1	1	1
	45-69	0	0	0	0	0	0
Naiset	15-24 ¹	2	2	2	3	3	1
	25-34	0	0	1	1	1	1
	35-44	0	0	0	0	1	0
	45-69	0	0	0	0	0	0

¹18-24 v vuonna 1992, 16-24 v vuonna 1996

Puuttuvat vastaukset katsotaan ei-käyttäjiksi.

Vuosien 1992 ja 1996 luvut ovat jossain kohdin jonkin verran korkeampia kuin aikaisemmin julkaistut, koska tässä on huomioitu, jos on ilmoittanut käyttökertojen lukumäärän sekä myös miten on vastannut 12 kuukauden ja 30 päivän käytön kysymyksiin.

Taulukko 7 Amfetamiinia käyttäneiden osuus sukupuolen ja iän mukaan, %

a) Elinikäisprevalenssi		1992	1996	1998	2002	2006	2010
Kaikki		0	1	1	2	2	2
Sukupuoli							
	Miehet	0	1	1	2	3	3
	Naiset	0	1	1	2	1	2
Ikä							
	15-24 ¹	1	2	2	4	4	2
	25-34	1	1	2	4	5	6
	35-44	0	1	0	2	1	3
	45-69	0	0	1	0	0	0
Sukupuoli & Ikä							
Miehet	15-24 ¹	1	2	3	6	3	2
	25-34	0	1	3	5	9	7
	35-44	0	2	0	2	3	4
	45-69	0	1	1	0	1	1
Naiset	15-24 ¹	0	1	1	3	4	2
	25-34	1	1	1	3	2	6
	35-44	0	1	0	3	0	2
	45-69	0	0	1	0	0	0
b) Vuosiprevalenssi							
		1992	1996	1998	2002	2006	2010
Kaikki		0	0	0	0	1	1
Sukupuoli							
	Miehet	0	0	0	1	1	1
	Naiset	0	0	0	0	1	0
Ikä							
	15-24 ¹	1	1	1	2	2	2
	25-34	0	0	0	1	1	2
	35-44	0	0	0	0	0	1
	45-69	0	0	0	0	0	0
Sukupuoli & Ikä							
Miehet	15-24 ¹	1	1	1	3	1	2
	25-34	0	0	0	1	2	3
	35-44	0	0	0	0	0	1
	45-69	0	0	0	0	0	0
Naiset	15-24 ¹	0	0	1	1	3	1
	25-34	0	0	0	0	1	0
	35-44	0	0	0	0	0	1
	45-69	0	0	0	0	0	0

¹18-24 v vuonna 1992, 16-24 v vuonna 1996

Puuttuvat vastaukset katsotaan ei-käyttäjiksi

Taulukko 8 Ekstaasia käyttäneiden osuus sukupuolen ja iän mukaan, %

a) Elinikäisprevalenssi		1996	1998	2002	2006	2010
	Kaikki	0	1	1	1	2
Sukupuoli						
	Miehet	0	1	2	2	2
	Naiset	0	0	1	1	1
Ikä						
	15-24 ¹	1	1	4	3	2
	25-34	0	2	3	4	6
	35-44	0	0	1	1	1
	45-69	0	0	0	0	0
Sukupuoli & Ikä						
Miehet	15-24 ¹	0	1	5	3	2
	25-34	1	2	4	5	7
	35-44	0	0	1	2	2
	45-69	0	0	0	0	1
Naiset	15-24 ¹	1	1	2	4	2
	25-34	0	1	2	3	4
	35-44	0	0	1	1	1
	45-69	0	0	0	0	0
b) Vuosiprevalenssi		1996	1998	2002	2006	2010
	Kaikki	0	0	0	0	0
Sukupuoli						
	Miehet	0	0	1	0	1
	Naiset	0	0	0	1	0
Ikä						
	15-24 ¹	1	1	2	2	1
	25-34	0	0	1	1	1
	35-44	0	0	0	0	0
	45-69	0	0	0	0	0
Sukupuoli & Ikä						
Miehet	15-24 ¹	0	1	2	2	1
	25-34	0	1	1	1	2
	35-44	0	0	0	0	0
	45-69	0	0	0	0	0
Naiset	15-24 ¹	1	0	2	3	1
	25-34	0	0	1	0	0
	35-44	0	0	0	0	0
	45-69	0	0	0	0	0

¹16-24 v vuonna 1996

Puuttuvat vastaukset katsotaan ei-käyttäjiksi

Taulukko 9 Kokaiinia tai crackia joskus elinaikanaan käyttäneiden osuus sukupuolen ja iän mukaan, %

		1992	1996	1998	2002	2006	2010
Sukupuoli	Kaikki	0	0	1	1	1	2
	Miehet	0	0	1	1	2	2
	Naiset	0	0	0	0	1	1
Ikä	15-24 ¹	1	1	1	2	1	1
	25-34	1	0	2	2	2	4
	35-44	0	0	0	0	2	1
	45-69	0	0	0	0	0	1
	Sukupuoli & Ikä						
Miehet	15-24 ¹	1	1	1	1	2	1
	25-34	0	0	3	2	3	6
	35-44	0	0	0	1	4	2
	45-69	0	0	1	0	0	1
Naiset	15-24 ¹	0	1	1	2	1	1
	25-34	1	1	1	1	2	3
	35-44	0	0	1	0	0	1
	45-69	0	0	0	0	0	1

¹18-24 v vuonna 1992, 16-24 v vuonna 1996

Puuttuvat vastaukset katsotaan ei-käyttäjiksi

Taulukko 10 Heroiinia tai muita opioideja joskus elinaikanaan käyttäneiden osuus sukupuolen ja iän mukaan, %a) Heroiini¹

		1992	1996	1998	2002	2006	2010
Sukupuoli	Kaikki	0	0	0	1	0	0
	Miehet	0	0	0	1	1	1
	Naiset	0	0	0	0	0	0
Ikä	15-24 ²	1	1	0	1	1	0
	25-34	0	0	1	1	1	1
	35-44	0	0	0	1	0	1
	45-69	0	0	0	0	0	0
	Sukupuoli & Ikä						
Miehet	15-24 ²	1	0	0	2	1	0
	25-34	0	0	1	2	2	2
	35-44	0	0	0	0	1	1
	45-69	0	1	1	0	0	0
Naiset	15-24 ²	0	1	0	0	0	0
	25-34	0	0	0	1	0	0
	35-44	0	0	0	1	0	0
	45-69	0	0	0	0	0	0

b) Muut opioidit, %

		Buprenorfiini ³ tai muu opioidi (esim.Subutex)	Buprenorfiini ³ (Subutex, Subuxone, Temgesic)	Metadoni ³	Muu opioidi uumeena (esim. Tramadol fentanyl, kodeiini oksikodoni, morfiini)
		2006	2010	2010	2010
Sukupuoli	Kaikki	1	1	0	1
	Miehet	1	1	0	1
	Naiset	0	0	0	1
Ikä	15-24	1	1	0	2
	25-34	1	3	1	3
	35-44	1	1	0	1
	45-69	0	0	0	0
Sukupuoli & Ikä					
Miehet	15-24	2	1	0	1
	25-34	2	4	1	4
	35-44	1	2	1	2
	45-69	0	0	0	0
Naiset	15-24	1	1	0	2
	25-34	0	1	0	1
	35-44	0	0	0	1
	45-69	0	0	0	0

¹ Vuosina 1992-2002 on kysytty 'heroiinia tai morfiinia', vuosina 2006-2010 pelkästään 'heroiinia'

²18-24 v vuonna 1992, 16-24 v vuonna 1996

³ muutoin kuin korvaushoidossa

Puuttuvat vastaukset katsotaan ei-käyttäjiksi

Taulukko 11 LSD:tä tai huumaavia sieniä joskus elinaikanaan käyttäneiden osuus sukupuolen ja iän mukaan, %

a) LSD

		1992	1996	1998	2002	2006	2010
Sukupuoli	Kaikki	0	1	0	1	1	1
	Miehet	0	1	0	1	2	1
	Naiset	0	0	1	0	1	1
Ikä	15-24 ¹	1	1	1	2	1	1
	25-34	0	0	0	2	1	2
	35-44	1	1	0	1	1	1
	45-69	0	0	0	0	1	0
Sukupuoli & Ikä	Miehet						
	15-24 ¹	1	1	2	3	1	2
	25-34	0	0	0	2	2	3
	35-44	0	1	0	1	2	1
Naiset	15-24 ¹	0	1	1	0	1	1
	25-34	0	0	1	1	1	2
	35-44	1	1	0	1	0	0
	45-69	0	0	0	0	0	0

b) Huumaavat sienet

		1992	1996	1998	2002	2006	2010
Sukupuoli	Kaikki	0	0	0	1	1	2
	Miehet	0	0	0	1	1	2
	Naiset	0	0	0	0	1	1
Ikä	15-24 ¹	1	0	0	2	1	2
	25-34	1	0	1	1	2	5
	35-44	0	1	0	1	1	1
	45-69	0	0	0	0	0	0
Sukupuoli & Ikä	Miehet						
	15-24 ¹	2	0	1	3	1	4
	25-34	1	0	1	1	3	6
	35-44	0	1	0	1	2	2
Naiset	15-24 ¹	0	0	0	1	1	0
	25-34	0	0	0	1	1	3
	35-44	0	0	0	1	1	0
	45-69	0	0	0	0	0	0

¹18-24 v vuonna 1992, 16-24 v vuonna 1996
Puuttuvat vastaukset katsotaan ei-käyttäjiksi

Taulukko 12 Muita huumeita joskus eliaikanaan käyttäneiden osuus sukupuolen ja iän mukaan, %

		GHB (gamma) tai GBL (lakka)	GHB (gamma) tai GBL (lakka)	MDPV
		2006	2010	2010
Sukupuoli	Kaikki	0	1	0
	Miehet	1	1	0
	Naiset	0	0	0
Ikä	15-24	1	0	0
	25-34	1	3	1
	35-44	0	0	0
	45-69	0	0	0
Sukupuoli & Ikä				
Miehet	15-24	1	0	0
	25-34	2	4	1
	35-44	1	1	0
	45-69	0	0	0
Naiset	15-24	1	0	0
	25-34	0	2	0
	35-44	0	0	0
	45-69	0	0	0

Puuttuvat vastaukset katsotaan ei-käyttäjiksi

Taulukko 13 Rauhoittavia lääkkeitä, unilääkkeitä tai kipulääkkeitä ei-lääkinnälliseen tarkoitukseen käyttäneiden osuus sukupuolen ja iän mukaan, %

a) Elinikäisprevalenssi		1992	1996	1998	2002	2006	2010
Sukupuoli	Kaikki	3	3	5	7	7	6
	Miehet	3	4	5	6	7	6
	Naiset	3	3	4	8	6	6
Ikä	15-24 ¹	5	8	4	9	7	9
	25-34	4	4	5	6	7	10
	35-44	3	3	4	7	6	7
	45-69	1	2	5	6	6	4
	Sukupuoli & Ikä						
Miehet	15-24 ¹	6	8	2	7	6	5
	25-34	3	5	6	6	7	12
	35-44	3	3	5	7	8	6
	45-69	2	2	6	5	8	5
Naiset	15-24 ¹	4	7	6	10	8	14
	25-34	3	3	4	7	7	8
	35-44	3	3	3	8	4	8
	45-69	1	2	4	7	5	3
b) Vuosiprevalenssi				1998	2002	2006	2010
Sukupuoli	Kaikki			2	3	2	2
	Miehet			2	3	3	2
	Naiset			2	3	2	2
Ikä	15-24			2	5	3	4
	25-34			1	2	3	4
	35-44			1	3	1	2
	45-69			2	2	3	1
Sukupuoli & Ikä							
Miehet	15-24			2	5	3	4
	25-34			2	2	4	6
	35-44			1	3	1	1
	45-69			2	1	4	0
Naiset	15-24			3	5	3	5
	25-34			1	1	2	2
	35-44			1	2	1	3
	45-69			1	3	2	1

Taulukot

c) Kuukausiprevalenssi		1998	2002	2006	2010
Sukupuoli	Kaikki	1	1	1	1
	Miehet	1	1	2	1
	Naiset	1	2	1	1
Ikä	15-24	0	1	2	1
	25-34	0	1	1	3
	35-44	1	1	0	1
	45-69	1	2	1	1
	Sukupuoli & Ikä				
Miehet	15-24	1	2	2	1
	25-34	1	1	2	4
	35-44	1	1	1	0
	45-69	1	1	2	0
Naiset	15-24	0	1	1	2
	25-34	0	1	1	1
	35-44	1	1	0	2
	45-69	0	3	1	1

¹18-24 v vuonna 1992, 16-24 v vuonna 1996

Puuttuvat vastaukset katsotaan ei-käyttäjiksi

Taulukko 14 Liimoja, tinneriä, liuottimia tai muita vastaavia aineita käyttäneiden osuus sukupuolen ja iän mukaan, %

a) Elinikäisprevalenssi		1992	1996	1998	2002	2006	2010
Sukupuoli	Kaikki	1	1	2	2	2	2
	Miehet	1	1	3	2	3	2
	Naiset	0	1	1	1	1	1
Ikä	15-24 ¹	1	2	4	3	2	1
	25-34	2	2	3	3	2	2
	35-44	0	2	1	2	2	4
	45-69	0	0	1	1	1	1
Sukupuoli & Ikä							
Miehet	15-24 ¹	2	1	5	4	3	1
	25-34	2	2	3	3	3	2
	35-44	1	2	2	3	4	5
	45-69	0	1	2	1	2	2
Naiset	15-24 ¹	0	2	3	2	1	2
	25-34	1	1	3	3	1	2
	35-44	0	1	1	1	1	3
	45-69	0	0	0	0	0	0
b) Vuosiprevalenssi		1992	1996	1998	2002	2006	2010
Sukupuoli	Kaikki	0	0	0	0	0	0
	Miehet	0	0	0	0	0	0
	Naiset	0	0	0	0	0	0
Ikä	15-24 ¹	0	0	1	1	1	0
	25-34	0	0	0	0	0	0
	35-44	0	0	0	0	0	0
	45-69	0	0	0	0	0	0
Sukupuoli & Ikä							
Miehet	15-24 ¹	0	0	1	1	1	0
	25-34	0	0	1	0	0	0
	35-44	0	0	0	0	0	0
	45-69	0	0	0	0	0	0
Naiset	15-24 ¹	0	0	1	1	1	0
	25-34	0	0	0	0	0	0
	35-44	0	0	0	0	0	0
	45-69	0	0	0	0	0	0

¹18-24 v vuonna 1992, 16-24 v vuonna 1996

Puuttuvat vastaukset katsotaan ei-käyttäjiksi

Taulukko 15 Tupakointi 1998-2010

a) Päivittäin tai lähes päivittäin tupakoivien, silloin tällöin tupakoivien, lopettaneiden ja ei koskaan polttaneiden osuus, %

	1998	2002	2006	2010
Päivittäin tai lähes päivittäin	24	23	21	17
Silloin tällöin	7	9	9	8
Lopettanut	24	24	25	28
Ei ole koskaan polttanut	45	44	45	48

b) Päivittäin tai lähes päivittäin tupakoivien osuus sukupuolen ja iän mukaan, %

		1998	2002	2006	2010
Sukupuoli	Kaikki	24	23	21	17
	Miehet	28	27	24	20
	Naiset	21	19	19	14
Ikä	15-24	28	26	22	19
	25-34	31	25	24	18
	35-44	26	23	20	15
	45-69	19	21	20	16
	Sukupuoli & Ikä				
Miehet	15-24	26	26	22	19
	25-34	37	31	30	20
	35-44	30	26	22	19
	45-69	23	26	23	20
Naiset	15-24	31	25	23	19
	25-34	23	19	19	16
	35-44	23	20	17	11
	45-69	14	17	18	13

Puuttuvat vastaukset eivät ole mukana tässä tarkastelussa

Taulukko 16 Alkoholin käyttö 1998-2010a) Raittiiden¹ osuus sukupuolen ja iän mukaan, %

		1998	2002	2006	2010
Sukupuoli	Kaikki	12	10	12	14
	Miehet	10	9	10	12
	Naiset	14	11	13	16
Ikä	15-24	11	12	15	22
	25-34	8	6	9	10
	35-44	10	8	9	12
	45-69	16	12	13	14
Sukupuoli & Ikä					
Miehet	15-24	12	12	16	22
	25-34	7	3	7	7
	35-44	10	8	9	10
	45-69	11	11	10	12
Naiset	15-24	9	12	14	22
	25-34	9	8	11	14
	35-44	9	8	10	14
	45-69	22	14	16	16

¹Raittiiksi on määritelty henkilö, joka ei ole nauttinut alkoholia kyselyä edeltäneiden 12 kuukauden aikana

- Vuosina 1998 ja 2002 niiden osuus, jotka juovat harvemmin kuin kerran vuodessa

- Vuosina 2006 ja 2010 niiden osuus, jotka eivät ole juoneet viimeisten 12 kk:n aikana.

Taulukot

b) Useammin kuin kerran viikossa juovien osuus sukupuolen ja iän mukaan, %

		1998	2002	2006	2010
Sukupuoli	Kaikki	18	25	25	24
	Miehet	25	32	33	30
	Naiset	11	17	17	19
Ikä	15-24	8	14	11	7
	25-34	19	23	21	22
	35-44	21	30	27	30
	45-69	20	27	30	29
Sukupuoli & Ikä					
Miehet	15-24	11	21	15	8
	25-34	30	31	34	31
	35-44	26	36	35	40
	45-69	28	35	39	34
Naiset	15-24	6	6	7	7
	25-34	7	15	9	12
	35-44	17	25	21	19
	45-69	12	19	21	25

c) Vähintään 6 annosta kerralla ainakin kerran kuukaudessa juovien osuus sukupuolen ja iän mukaan, %

		1998	2002	2006	2010
Sukupuoli	Kaikki	34	35	39	36
	Miehet	48	49	47	43
	Naiset ²	21	21	31	30
Ikä	15-24	44	49	46	40
	25-34	41	41	39	40
	35-44	34	35	38	34
	45-69	27	28	37	34
Sukupuoli & Ikä					
Miehet	15-24	56	58	51	42
	25-34	57	59	49	49
	35-44	45	51	51	43
	45-69	41	41	44	40
Naiset ²	15-24	33	39	41	39
	25-34	23	23	30	30
	35-44	24	19	27	25
	45-69	12	15	30	28

² Naisilla, vähintään 4 annosta kerralla vuosina 2006 ja 2010

Puuttuvat vastaukset eivät ole mukana tässä tarkastelussa

Taulukko 17 Kannabiksen käyttö sosiaalisen taustan mukaan 1992-2010

a) Kannabista käyttäneiden elinikäisprevalenssit sosiaalisen taustan mukaan, %

		1992	1996	1998	2002	2006	2010
Siviilisääty	Kaikki	6	8	10	12	13	17
	Naimaton	11	14	19	20	18	23
	Avoliitto	8	10	13	18	19	22
	Naimisissa	3	4	4	6	8	11
	Eronnut, asuu erillään	4	7	7	9	10	14
Peruskoulutus	Peruskoulu, keskikoulu tai vähemmän	4	7	8	9	11	13
	Ylioppilastutkinto	9	11	13	18	18	23
Ammattikoulutus	Ammattikoulu	6	8	9	10	14	18
	Ammattiopisto, Ammattikorkeakoulu, alempi yliopistotutkinto	6	8	7	11	13	14
	Korkeakoulututkinto	10	10	11	14	17	27
	Muu koulutus/ ei ammattikoulutusta	4	7	11	14	12	14
Toimi	Työssä	6	8	9	11	14	17
	Työtön	8	14	11	13	20	23
	Eläkkeellä	2	1	1	1	3	4
	Opiskelija	10	13	18	25	16	23
	Muu	8	6	14	18	17	22

b) Kannabista käyttäneiden vuosiprevalenssit sosiaalisen taustan mukaan, %

		1992	1996	1998	2002	2006	2010
Siviilisääty	Kaikki	1	2	3	3	3	4
	Naimaton	4	6	9	8	8	10
	Avoliitto	2	1	1	2	4	5
	Naimisissa	0	0	0	0	1	1
	Eronnut, asuu erillään	1	1	0	1	3	1
Peruskoulutus	Peruskoulu, keskikoulu tai vähemmän	1	2	2	2	2	4
	Ylioppilastutkinto	2	2	3	4	5	5
Ammattikoulutus	Ammattikoulu	2	2	2	2	4	6
	Ammattiopisto, Ammattikorkeakoulu, alempi yliopistotutkinto	1	1	1	1	2	2
	Korkeakoulututkinto	2	0	0	1	4	4
	Muu koulutus/ ei ammattikoulutusta	1	3	4	5	4	5
Toimi	Työssä	1	1	1	1	3	3
	Työtön	2	5	4	4	7	7
	Eläkkeellä	1	0	0	0	0	0
	Opiskelija	4	7	8	11	8	12
	Muu	2	1	3	1	4	7

Puuttuvat vastaukset katsotaan ei-käyttäjiksi

c) Sosiaalista taustaa kuvaavien muuttujien jakautumat, %

	1992	1996	1998	2002	2006	2010
Siviilisäät						
Naimaton	20	24	26	26	26	26
Avoliitto	18	19	18	18	20	21
Naimisissa	52	47	47	46	46	43
Eronnut, asuu erillään tai leski	10	10	10	10	9	10
	100	100	100	100	100	100
Peruskoulutus						
Peruskoulu, keskikoulu tai vähemmän	74	72	70	65	62	57
Ylioppilastutkinto	26	28	30	35	38	43
	100	100	100	100	100	100
Ammattikoulutus						
Ammattikoulu	31	30	29	31	25	22
Ammattiopisto, Ammattikorkeakoulu, alempi yliopisto-	20	20	21	25	35	38
tutkinto	9	12	11	11	12	16
Korkeakoulututkinto	40	38	38	34	28	25
Muu koulutus ei ollenkaan	100	100	100	100	100	100
Toimi						
Työssä	62	55	54	61	60	58
Työtön	7	10	9	7	6	6
Eläkkeellä	17	17	16	15	15	16
Opiskelija	8	12	14	14	13	14
Muu	6	6	6	4	6	6
	100	100	100	100	100	100

Taulukko 18 Kannabiksen käyttö asuinalueen mukaan 1992-2010

a) Kannabista käyttäneiden elinikäisprevalenssit asuinalueen mukaan, %

	1992	1996	1998	2002	2006	2010
Kaikki	6	8	10	12	13	17
Asuinpaikka						
Pääkaupunkiseutu	13	16	20	23	24	27
Muu yli 100 000 asukkaan kaupunki	6	7	10	15	19	24
50 000 - 100 000 asukkaan kaupunki ¹	6	8	10	11	15	17
Pienempi kaupunki ²	5	6	8	10	9	11
Maaseudun taajama	2	5	6	7	6	10
Muu maaseutu	1	3	2	3	6	6
Alue ³						
Pääkaupunkiseutu	13	16	20	22	24	27
Muu Etelä-Suomi	5	7	9	11	12	16
Länsi-Suomi	3	4	5	8	9	10
Itä-Suomi	3	5	4	8	7	13
Pohjois-Suomi	2	4	6	7	10	15

b) Kannabista käyttäneiden vuosiprevalenssit asuinalueen mukaan, %

	1992	1996	1998	2002	2006	2010
Kaikki	1	2	3	3	3	4
Asuinpaikka						
Pääkaupunkiseutu	3	5	5	5	7	7
Muu yli 100 000 asukkaan kaupunki	1	2	3	4	5	6
50 000 - 100 000 asukkaan kaupunki ¹	2	2	2	3	4	5
Pienempi kaupunki ²	2	1	3	2	2	3
Maaseudun taajama	0	1	1	2	1	2
Muu maaseutu	0	0	0	0	2	0
Alue ³						
Pääkaupunkiseutu	3	5	5	5	7	7
Muu Etelä-Suomi	1	2	2	3	3	4
Länsi-Suomi	0	1	1	0	3	3
Itä-Suomi	2	1	1	3	1	3
Pohjois-Suomi	0	0	2	1	2	3
Puuttuvat vastaukset katsotaan ei-käyttäjiksi						

c) Asuinpaikkaa kuvaavien muuttujien jakautumat 1992-2010, %

Asuinpaikka	1992	1996	1998	2002	2006	2010
Pääkaupunkiseutu	19	19	20	20	20	21
Muu yli 100 000 asukkaan kaupunki	11	11	11	13	12	15
50 000 - 100 000 asukkaan kaupunki ¹	25	25	12	13	15	18
Pienempi kaupunki ²	12	12	25	24	25	23
Maaseudun taajama	20	20	19	18	16	15
Muu maaseutu	14	14	12	12	11	9
	100	100	100	100	100	100
Alue ³						
Pääkaupunkiseutu	19	19	20	20	20	21
Muu Etelä-Suomi	44	43	43	43	43	43
Länsi-Suomi	13	14	13	13	13	13
Itä-Suomi	12	11	11	11	11	11
Pohjois-Suomi	12	12	13	12	12	12
	100	100	100	100	100	100

Puuttuvat vastaukset eivät ole mukana tässä tarkastelussa

¹ Vuoden 1992 ja 1996 kyselyissä: 20.000 - 100.000 asukkaan kaupunki

² Vuoden 1992 ja 1996 kyselyissä: alle 20.000 asukkaan kaupunki

Vuosina 1992 ja 1996 asuinpaikan vastausvaihtoehdot:

- 1) Helsingissä,
- 2) muussa yli 100 000 asukkaan kaupungissa,
- 3) 20.000-100.000 asukkaan kaupungissa.

Vuosina 1992 ja 1996 pääkaupunkiseudulla asuvat on täydennetty rekisteritiedoilla.

Vuosina 1998, 2002 ja 2006 on annettu vaihtoehdot 1) pääkaupunkiseudulla, 2) muussa yli 100 000 asukkaan kaupungissa, 3) 50.000-100.000 asukkaan kaupungissa

Vuosina 1998, 2002, 2006 ja 2010 on ensisijaisesti käytetty vastaajan omaa ilmoitusta asuinpaikasta. Jos tämä puuttuu, asuinpaikkatieto on täydennetty rekisteritiedolla.

³ Aluejako perustuu vuoden 1996 läänimäärityksiin. Suluissa vastaavat maakunnat.

1. Pääkaupunkiseutu (Helsinki, Espoo, Vantaa, Kauniainen)
2. Muu Etelä-Suomi: Uudenmaan-, Turun ja Porin-, Hämeen-, Kymen ja Ahvenanmaan lääni (Uusimaa (pois lukien pääkaupunkiseutu), Itä-Uusimaa, Varsinais-Suomi, Satakunta, Kanta-Häme, Pirkanmaa, Päijät-Häme, Kymenlaakso, Etelä-Karjala, Ahvenanmaa)
3. Länsi-Suomi: Keski-Suomen ja Vaasan lääni (Keski-Suomi, Etelä-Pohjanmaa, Pohjanmaa, Keski-Pohjanmaa)
4. Itä-Suomi: Mikkelin, Kuopion ja Pohjois-Karjalan läänit (Etelä-Savo, Pohjois-Savo, Pohjois-Karjala)
5. Pohjois-Suomi: Oulun ja Lapin läänit (Pohjois-Pohjanmaa, Kainuu ja Lappi) Ahvenanmaa ei ole kuulunut kyselyn piiriin vuosina 2002, 2006 ja 2010

Taulukko 19 Kannabiksen käytön incidenssit sukupuolen ja iän mukaan, %

		1998	2002	2006	2010
Sukupuoli	Kaikki	0,6	0,5	0,6	0,9
	Miehet	0,8	0,5	0,7	1,2
	Naiset	0,4	0,5	0,5	0,7
Ikä	15-24	3,4	2,5	2,7	4,4
	25-34	0	0,4	0,5	1,2
	35-44	0	0	0	0
	45-69	0	0	0,1	0
	Sukupuoli & Ikä				
Miehet	15-24	4,7	1,8	3,6	5,4
	25-34	0	0,7	0,4	1,5
	35-44	0	0	0	0
	45-69	0	0	0	0
Naiset	15-24	2,1	3,1	1,7	3,3
	25-34	0	0	0,7	0,7
	35-44	0	0	0	0
	45-69	0	0	0,1	0

Taulukko 20 Kannabiksen käytön jatkuvuuskertoimet sukupuolen ja iän mukaan, %

		1998	2002	2006	2010
Sukupuoli	Kaikki	20	18	21	19
	Miehet	18	20	26	20
	Naiset	22	15	15	18
Ikä	15-24	35	32	34	34
	25-34	17	15	25	26
	35-44	5*	5*	14	4
	45-69	5*	4	7	3
	Sukupuoli & Ikä				
Miehet	15-24	30*	35	36	30*
	25-34	18	17	32	32
	35-44	6*	5*	17	4
	45-69	7*	7*	12	5*
Naiset	15-24	40*	29	31	38*
	25-34	11*	13*	14	17
	35-44	4*	5*	11	6*
	45-69	0*	0*	0	0*

* vastaajien lukumäärä <40

Taulukko 21 Kannabiksen käytön aloitusikä sukupuolen mukaan ¹

a) Kaikki	1998	2002	2006	2010
keskiarvo	19,17	19,61	19,69	20,38
keskihajonta	4,58	4,86	4,79	5,29
lukumäärä ²	194	344	416	352
P10 ³	15	15	15	15
P25 ⁴	16	16	17	17
P50 mediaani	18	18	18	19
p75 ⁵	21	22	21	23
P90 ⁶	25	25	26	26

Aloitusikä ⁷	Prosenttijakautuma				Kumulatiiviset prosentit			
	1998	2002	2006	2010	1998	2002	2006	2010
alle 15 v	7	6	4	4	7	6	4	4
15-17	36	33	33	29	44	39	37	33
18-20	31	33	36	32	74	71	72	64
21-24	15	15	14	20	89	86	86	84
25-34	9	11	13	14	98	97	99	98
35+	2	3	1	2	100	100	100	100

b) Miehet	1998	2002	2006	2010
keskiarvo	19,23	19,96	19,89	20,72
keskihajonta	4,48	5,02	4,63	6,11
lukumäärä ²	111	174	203	179
P10 ³	16	15	16	16
P25 ⁴	17	17	17	17
P50 mediaani	18	19	18	19
p75 ⁵	20	23	21	23
P90 ⁶	24	25	26	28

Taulukot

Aloitusikä ⁷	Prosenttijakautuma				Kumulatiiviset prosentit			
	1998	2002	2006	2010	1998	2002	2006	2010
alle 15 v	6	4	2	2	6	4	2	2
15-17	33	31	31	30	39	35	33	32
18-20	37	33	37	32	75	68	70	64
21-24	16	16	15	19	91	83	84	82
25-34	7	15	14	15	98	98	99	97
35+	2	2	1	3	100	100	100	100

c) Naiset	1998	2002	2006	2010
keskiarvo	19,07	19,17	19,44	19,88
keskihajonta	4,73	4,67	4,94	4,27
lukumäärä ²	83	170	213	173
P10 ³	14	15	15	15
P25 ⁴	16	16	16	17
P50 mediaani	17	18	18	19
p75 ⁵	21	20	20	22
P90 ⁶	26	23	26	26

Aloitusikä ⁷	Prosenttijakautuma				Kumulatiiviset prosentit			
	1998	2002	2006	2010	1998	2002	2006	2010
alle 15 v	11	9	7	7	11	9	7	7
15-17	41	35	35	27	52	43	41	34
18-20	21	32	34	31	73	76	76	65
21-24	13	14	13	21	86	90	88	86
25-34	13	6	10	13	99	96	99	99
35+	1	4	1	1	100	100	100	100

¹ Kysymys poikkeaa jonkin verran eri vuosina. Vuonna 2010 kysyttiin erikseen hasiksen ja marihuanan aloitusikä, joista valittiin varhaisempi. Vuonna 1998 kysyttiin pelkästään kannabiksen aloitusikä, muina vuosina yhdessä muiden huumeiden aloitusvuosien kanssa.

² Kannabista käyttäneiden vastaajien painotettamaton lukumäärä (keskiarvot ja hajonnat laskettu painottamalla)

³ 1.desiili = luku, jota pienempiä arvoja aineistossa on 10 %

⁴ alakvartiili = luku, jota pienempiä arvoja on aineistossa on 25 %

⁵ yläkvartiili = luku, jota pienempiä arvoja on aineistossa on 75 %

⁶ 9.desiili = luku, jota pienempiä arvoja on aineistossa 90%

⁷ Aloitusikä = ikä, jolloin kokeillut kannabista ensi kerran

Taulukko 22 Kannabista käyttäneiden osuus syntymäkohortin ja sukupuolen mukaan, %

a) Elinikäisprevalenssi

	1992	1996	1998	2002	2006	2010
Syntymävuosi						
Kaikki	6	8	10	12	13	17
1923-1934	0	0	0	0		
1935-1944	2	1	1	1	1	1
1945-1954	4	5	6	5	5	4
1955-1964	10	11	8	11	12	10
1965-1974	12	16	20	15	17	20
1975-1984		14	18	29	27	35
1985-1995				11	15	23
Miehet						
1923-1934	0	1	0	0*		
1935-1944	3	2	2	0	1	2
1945-1954	5	9	9	7	8	3
1955-1964	11	15	7	10	13	13
1965-1974	17	20	30	17	21	28
1975-1984		14	19	33	32	42
1985-1995				9	15	24
Naiset						
1923-1934	0	0	0	0*		
1935-1944	0	0	1	1	1	0
1945-1954	3	2	3	3	3	5
1955-1964	8	7	9	13	11	7
1965-1974	8	12	9	12	14	12
1975-1984		14	17	24	22	27
1985-1995				13	14	21

Taulukot

b) Vuosiprevalenssi

	1992	1996	1998	2002	2006	2010
Syntymävuosi						
Kaikki	1	2	3	3	3	4
1923-1934	0	0	0	0		
1935-1944	0	0	0	0	0	0
1945-1954	0	0	0	0	0	0
1955-1964	2	1	0	1	1	0
1965-1974	5	4	4	2	3	1
1975-1984	0	10	10	10	8	9
1985-1995				7	9	12
Miehet						
1923-1934	0	0	0	0*		
1935-1944	1	0	0	0	0	0
1945-1954	0	0	1	1	1	0
1955-1964	1	1	1	1	2	1
1965-1974	8	5	5	3	5	2
1975-1984		10	11	12	11	13
1985-1995				6	10	13
Naiset						
1923-1934	0	0	0	0*		
1935-1944	0	0	0	0	1	0
1945-1954	0	0	0	0	0	0
1955-1964	2	1	0	1	0	0
1965-1974	2	2	3	0	2	1
1975-1984		10	9	9	5	5
1985-1995				9	7	11

* Vastanneiden lukumäärä < 40

Puuttuvat vastaukset eivät ole mukana tässä tarkastelussa

Taulukko 23 Ovatko huumeet mielestänne suuri ongelma...

a) maassamme?	1996	1998	2002	2006 ¹	2010
Ei lainkaan ongelma	1	0	1	1	1
Vähäinen ongelma	12	10	6	13	17
Kohtalainen ongelma	58	55	51	55	54
Suuri ongelma	29	35	43	31	28

Niiden osuus, joiden mielestä huumeet ovat korkeintaan vähäinen ongelma, %

	1996	1998	2002	2006	2010
Kaikki	13	10	6	14	18
Miehet	18	14	9	18	23
Naiset	8	7	4	10	13
15-24 ²	22	19	14	31	41
25-34	18	13	8	21	27
35-44	11	7	4	9	18
45-69	9	7	4	6	7

b) asuinalueellanne?	1996	1998	2002	2006	2010
Ei lainkaan ongelma	48	32	15	22	20
Vähäinen ongelma	29	41	37	39	41
Kohtalainen ongelma	18	22	38	31	32
Suuri ongelma	4	4	11	8	7

Niiden osuus, joiden mielestä huumeet ovat korkeintaan vähäinen ongelma, %

	1996	1998	2002	2006	2010
Kaikki	78	73	51	60	61
Miehet	83	79	55	66	66
Naiset	72	68	48	55	57
15-24 ²	76	74	54	71	73
25-34	75	70	47	65	64
35-44	76	73	54	60	65
45-69	80	74	51	54	54

¹Vuoden 2006 kyselyssä melko paljon puuttuvia, 3 % kysymyksessä "Ongelmia maassamme?" ja 7 % kysymyksessä "Ongelmia asuinalueellamme?"

²16-24 v vuonna 1996

Puuttuvat vastaukset eivät ole mukana tässä tarkastelussa

Taulukko 24 Kuinka suuri terveydellinen tai muu riski mielstäne aiheutuu, jos ihmiset tekevät seuraavia asioita?

a) polttavat yhden tai useampia askeja savukkeita päivässä

	1996 ¹	1998	2002	2006	2010
Ei riskiä	10	1	1	1	1
Vähäinen riski	19	10	7	8	6
Kohtalainen riski	41	40	36	34	29
Suuri riski	30	49	56	58	64
	Riski korkeintaan vähäinen, %				
Kaikki	29	11	8	9	7
Miehet	34	13	10	11	8
Naiset	25	9	6	7	6
15-24 ²	40	15	10	11	9
25-34	35	11	10	9	8
35-44	27	10	7	9	6
45-69	24	9	7	8	7

b) juovat itsensä humalaan ainakin kerran viikossa

	1996 ¹	1998	2002	2006	2010
Ei riskiä	3	3	2	2	1
Vähäinen riski	26	21	23	17	17
Kohtalainen riski	51	53	48	49	46
Suuri riski	19	23	27	32	36
	Riski korkeintaan vähäinen, %				
Kaikki	30	24	25	19	18
Miehet	39	32	34	26	26
Naiset	20	15	16	11	9
15-24 ²	42	35	38	29	24
25-34	37	31	30	21	24
35-44	29	22	25	20	19
45-69	22	16	19	14	13

e) kokeilevat ekstaasia kerran tai kaksi

	2002	2006	2010
Ei riskiä	1	2	3
Vähäinen riski	10	12	13
Kohtalainen riski	29	32	34
Suuri riski	59	55	51

Riski korkeintaan vähäinen, %

Kaikki	11	13	15
Miehet	14	16	19
Naiset	9	11	11
15-24	20	21	23
25-34	12	21	24
35-44	10	12	14
45-69	8	9	9

f) käyttävät ekstaasia säännöllisesti

	2002	2006	2010
Ei riskiä	0	0	0
Vähäinen riski	0	1	1
Kohtalainen riski	6	7	8
Suuri riski	93	93	91

Riski korkeintaan vähäinen, %

Kaikki	1	1	1
Miehet	1	1	1
Naiset	1	0	0
15-24	2	2	1
25-34	0	1	1
35-44	1	1	0
45-69	0	0	1

g) kokeilevat amfetamiinia kerran tai kaksi

	2002	2006	2010
Ei riskiä	1	1	2
Vähäinen riski	7	8	8
Kohtalainen riski	25	27	30
Suuri riski	67	64	60

Riski korkeintaan vähäinen, %

Kaikki	8	9	11
Miehet	10	11	13
Naiset	6	7	9
15-24	14	14	15
25-34	9	13	17
35-44	8	8	11
45-69	6	7	6

h) käyttävät amfetamiinia säännöllisesti

	2002	2006	2010
Ei riskiä	0	0	0
Vähäinen riski	0	0	0
Kohtalainen riski	3	3	4
Suuri riski	97	97	96

Riski korkeintaan vähäinen, %

Kaikki	1	0	0
Miehet	0	1	0
Naiset	1	0	0
15-24	1	1	1
25-34	0	0	0
35-44	1	2	0
45-69	0	0	0

i) kokeilevat heroinia kerran tai kaksi

	1996 ¹	1998	2002	2006	2010
Ei riskiä	1	1	1	0	1
Vähäinen riski	6	6	3	4	4
Kohtalainen riski	26	20	17	18	19
Suuri riski	67	73	79	78	76

	Riski korkeintaan vähäinen, %				
Kaikki	7	7	4	5	5
Miehet	8	8	5	5	6
Naiset	6	6	3	4	4
15-24 ²	9	8	6	8	8
25-34	8	6	3	4	5
35-44	7	5	5	4	4
45-69	6	8	3	4	4

j) käyttävät heroinia säännöllisesti

	1996 ¹	1998	2002	2006	2010
Ei riskiä	0	0	0	0	0
Vähäinen riski	0	0	0	0	0
Kohtalainen riski	3	1	1	1	1
Suuri riski	96	99	99	98	99

	Riski korkeintaan vähäinen, %				
Kaikki	1	0	0	0	0
Miehet	1	0	0	0	0
Naiset	0	0	0	0	0
15-24 ²	0	1	0	1	0
25-34	0	1	0	0	0
35-44	1	1	1	0	1
45-69	1	0	0	0	0

¹Kysymysteksti vähän erilainen 1996 lomakkeessa kuin muissa: "Kuinka suureksi arvioitte ihmisten riskin vahingoittaa itseään fyysisesti ja/tai muilla tavoin, kun he tekevät seuraavia asioita?".

²16-24 v vuonna 1996

Puuttuvat vastaukset eivät ole mukana tässä tarkastelussa

Taulukko 25 Mitkä seuraavista ovat mielestänne tekoja, joista tulisi antaa rangaistus?

Niiden osuus, joiden mielestä tulisi rangaista, %

Kaikki	1992	1996	1998	2002	2006	2010
Hasiksen polttaminen	74	74	68	69	70	69
Alkoholin ja lääkkeiden sekakäyttö	46	53	54	52	57	58
Lääkkeiden ostaminen katukaupasta	79	82	80	83	84	84
Kannabis-kasvien kasvattaminen	90	89	85	85	84	81
Huumaavaa ainetta sisältävien sienten poimiminen	50	51	47	47	52	47
Heroinin käyttö vierotusoireiden lievittämiseen	67	71	62	72	78	74
Kokaiinin lähettäminen postitse	97	98	98	98	98	97

a) Hasiksen polttaminen	1992	1996	1998	2002	2006	2010
Kaikki	74	74	68	69	70	69
Miehet	73	72	67	68	68	67
Naiset	75	75	69	70	73	72
15-241	70	67	58	56	64	65
25-34	71	72	66	68	63	53
35-44	73	73	73	75	72	67
45-69	77	77	72	72	75	79

b) Alkoholin ja lääkkeiden sekakäyttö	1992	1996	1998	2002	2006	2010
Kaikki	46	53	54	52	57	58
Miehet	45	53	55	52	58	60
Naiset	48	53	53	52	57	56
15-241	43	48	50	50	55	59
25-34	41	54	54	52	53	53
35-44	44	50	55	53	60	56
45-69	51	57	56	52	59	61

Taulukot

c) Lääkkeiden ostaminen katukaupasta	1992	1996	1998	2002	2006	2010
Kaikki	79	82	80	83	84	84
Miehet	77	80	78	81	84	82
Naiset	81	85	83	85	85	87
15-24 ¹	84	81	78	80	77	81
25-34	80	83	82	86	86	83
35-44	76	82	83	84	87	85
45-69	78	83	80	83	86	85

d) Kannabis-kasvien kasvattaminen	1992	1996	1998	2002	2006	2010
Kaikki	90	89	85	85	84	81
Miehet	89	86	82	82	81	75
Naiset	92	91	88	89	88	87
15-24 ¹	85	79	74	70	70	68
25-34	87	84	78	81	75	65
35-44	93	90	92	90	86	79
45-69	92	94	90	91	93	92

e) Huumaavaa ainetta sisältävien sienten poimiminen	1992	1996	1998	2002	2006	2010
Kaikki	50	51	47	47	52	47
Miehet	43	46	42	42	48	42
Naiset	56	57	52	52	56	52
15-24 ¹	38	40	32	33	45	41
25-34	43	48	40	43	42	37
35-44	49	46	51	52	55	42
45-69	57	59	55	52	57	55

Taulukot

f) Heroiinin käyttö vierotusoireiden lievittämiseen	1992	1996	1998	2002	2006	2010
Kaikki	67	71	62	72	78	74
Miehet	64	70	62	70	77	73
Naiset	70	72	62	74	79	75
15-24 ¹	62	70	61	74	74	74
25-34	64	72	63	75	79	76
35-44	68	68	62	66	81	75
45-69	69	73	62	73	78	73

g) Kokaiinin lähettäminen postitse	1992	1996	1998	2002	2006	2010
Kaikki	97	98	98	98	98	97
Miehet	96	97	97	97	98	97
Naiset	97	98	98	99	98	98
15-24 ¹	95	96	97	96	96	95
25-34	97	97	97	98	98	96
35-44	98	99	98	99	99	97
45-69	97	98	98	98	99	99

¹18-24 v vuonna 1992, 16-24 v vuonna 1996

Puuttuvat vastaukset eivät ole mukana tässä tarkastelussa

Taulukko 26 Pelkäätekö joutuvanne väkivallan kohteeksi muiden ihmisten huumeiden käytön vuoksi?

	Prosenttijakautuma					
	1992	1996	1998	2002 ¹	2006 ¹	2010
Kyllä	22	29	37	40	37	28
En	44	37	32	30	29	43
En tiedä	35	33	31	31	34	29
	Pelkäävien osuus, %					
Kaikki	22	29	37	40	37	28
Miehet	20	24	32	34	30	21
Naiset	23	35	42	45	45	35
15-24 ²	17	22	25	26	22	19
25-34	22	39	43	45	40	34
35-44	25	33	46	47	49	31
45-69	21	27	35	40	37	28
15-34-vuotiaat miehet	16	24	28	28	21	19
15-34-vuotiaat naiset	25	39	41	44	40	36
35-69-vuotiaat miehet	22	24	35	38	34	22
35-69-vuotiaat naiset	23	33	42	46	47	35

¹ Vuosina 2002 ja 2006 käytettiin sanamuotoa: "Pelkäätekö joutuvanne väkivallan kohteeksi muiden huumeiden käytön vuoksi?".

² 18-24 v vuonna 1992, 16-24 v vuonna 1996

Puuttuvat vastaukset eivät ole mukana tässä tarkastelussa

Taulukko 27 Mitä mieltä olette seuraavista asioista?

a) Huumeita voi käyttää myös sellaisella kohtuullisella tavalla, josta ei aiheudu ongelmia.

	1992	1996	1998	2002	2006	2010
Täysin samaa mieltä ¹	2	2	3	2	3	5
Jokseenkin samaa mieltä	5	5	7	7	7	10
Vaikea sanoa	20	14	14	12	12	10
Hiukan eri mieltä ²	15	15	18	17	13	15
Täysin eri mieltä	58	63	58	62	66	59

Täysin tai jokseenkin samaa mieltä olevien osuus %

	1992	1996	1998	2002	2006	2010
Kaikki	7	7	9	9	10	15
Miehet	9	10	11	11	13	20
Naiset	4	5	7	7	7	9
15-24 ³	15	16	19	18	21	26
25-34	11	10	18	13	16	29
35-44	6	8	7	8	8	14
45-69	3	3	3	5	5	6
Miehet						
15-24	21	17	18	21	26	30
25-34	13	17	26	18	23	39
35-44	8	11	8	9	10	21
45-69	4	5	4	5	7	8
Naiset						
15-24	9	14	20	16	16	22
25-34	7	2	8	7	10	18
35-44	4	5	6	6	6	7
45-69	2	2	2	4	2	3

b) Jos huumeita kokeilee edes kerran, niistä ei enää pääse eroon.

	1992	1996	1998	2002	2006 ⁴	2010
Täysin samaa mieltä ¹	12	13	18	19		14
Jokseenkin samaa mieltä	22	29	26	27		25
Vaikea sanoa	39	31	26	22		22
Hiukan eri mieltä ²	17	19	19	22		24
Täysin eri mieltä	10	9	11	11		16

Täysin tai jokseenkin samaa mieltä olevien osuus %

Taulukot

	1992	1996	1998	2002	2006	2010
Kaikki	33	41	44	46		38
Miehet	29	37	41	42		34
Naiset	38	46	47	49		43
15-24 ³	34	35	32	29		25
25-34	33	40	43	41		25
35-44	35	42	54	49		43
45-69	32	44	44	53		47

c) Kaikki huumeiden käyttäjät on pakotettava hoitoon.

	1992	1996	1998	2002	2006 ⁴	2010
Täysin samaa mieltä ¹	34	32	29	29		19
Jokseenkin samaa mieltä	27	26	24	27		24
Vaikea sanoa	19	19	22	19		24
Hiukan eri mieltä ²	16	16	17	18		20
Täysin eri mieltä	5	7	8	8		14

Täysin tai jokseenkin samaa mieltä olevien osuus %

	1992	1996	1998	2002	2006	2010
Kaikki	60	58	54	56		42
Miehet	59	57	52	56		40
Naiset	62	59	55	55		45
15-24 ³	47	43	40	40		36
25-34	50	48	50	43		30
35-44	63	58	53	56		40
45-69	67	67	62	66		50

¹ Vuosina 1992 ja 1996 "Ehdottomasti samaa mieltä"² Vuonna 2010 "Jokseenkin eri mieltä"³ 18-24 v vuonna 1992, 16-24 v vuonna 1996⁴ Vuonna 2006 ei kysytty tätä mielipidettä

Puuttuvat vastaukset eivät ole mukana tässä tarkastelussa

Taulukko 28 Kummasta aiheutuu mielestänne yhteiskunnalle enemmän ongelmia Suomessa, alkoholista vai huumeista?

	1992	1996	1998	2002	2006	2010
Alkoholista selvästi enemmän	38	34	32	24	34	43
Alkoholista hieman enemmän	19	22	22	19	17	22
Molemmista yhtä paljon	29	26	23	25	31	24
Huumeista hieman enemmän	7	9	11	13	6	6
Huumeista selvästi enemmän	8	9	12	19	12	6

Huumeista hieman tai selvästi enemmän vastanneiden osuus, %

Kaikki	15	18	23	32	18	11
miehet	14	17	24	32	20	13
naiset	16	19	22	32	16	10
15-24 ¹	14	22	21	35	17	9
25-34	14	15	21	27	14	8
35-44	14	14	21	32	18	11
45-69	16	20	26	33	20	14

¹18-24 v vuonna 1992, 16-24 v vuonna 1996

Puuttuvat vastaukset eivät ole mukana tässä tarkastelussa

Taulukko 29 Pitäisikö mielestänne marihuanaa ja hasista voida ostaa laillisesti?

	1998	2002	2006	2010 ¹
Kyllä	11	11	10	10
Vain lääkekäyttöön ¹				40
Ei	89	90	90	49

Kyllä vastanneiden osuus, %

	1998	2002	2006	2010
Kaikki	11	11	10	10
Miehet	13	14	14	15
Naiset	8	7	6	6
15-24	21	24	16	17
25-34	16	14	17	23
35-44	6	8	10	12
45-69	6	5	5	3

¹ Vuonna 2010 kysymys oli muotoiltu eri lailla: "Pitäisikö mielestänne kannabista voida hankkia laillisesti?".

Vastausvaihtoehdot olivat:

1. Kyllä, mihin tahansa tarkoitukseen.
2. Kyllä, mutta vain lääkekäyttöön.
3. Ei mihinkään tarkoitukseen. Aikaisemmissa kyselyissä vastausvaihtoehdot olivat vain Kyllä ja Ei.

Puuttuvat vastaukset eivät ole mukana tässä tarkastelussa

Taulukko 30 Miten tärkeitä seuraavat tahot ovat olleet Teille huumeita koskevan tiedon saannin kannalta?

a) Sosiaali- ja terveystieteiden viranomaiset

	1998 ¹	2002	2006	2010
Ei lainkaan tärkeä	34	30	26	27
Jossain määrin tärkeä	46	49	49	50
Hyvin tärkeä	20	21	25	23
Hyvin tärkeänä pitäneiden osuus, %				
	1998 ¹	2002	2006	2010
Kaikki	20	21	25	23
Miehet	17	15	20	18
Naiset	24	27	30	28
15-24	15	10	11	12
25-34	19	17	18	12
35-44	21	23	26	23
45-69	24	27	32	32

¹ Vuonna 1998 kysyttiin erikseen sosiaaliviranomaisten ja terveystieteiden viranomaisen huumeinformaatiosta. Tässä käytetty terveystieteiden viranomaisilta saatua tietoa.

b) Poliisi- ja oikeuslaitos

	1998	2002	2006	2010
Ei lainkaan tärkeä	40	30	30	30
Jossain määrin tärkeä	40	48	47	48
Hyvin tärkeä	20	22	23	22
Hyvin tärkeänä pitäneiden osuus, %				
	1998	2002	2006	2010
Kaikki	20	22	23	22
Miehet	18	19	20	18
Naiset	22	25	26	26
15-24	16	14	12	17
25-34	23	18	16	14
35-44	21	26	26	20
45-69	21	26	29	28

Taulukot

c) Koulujen huumevalistus

	1998	2002	2006	2010
Ei lainkaan tärkeä	27	22	18	19
Jossain määrin tärkeä	34	36	33	39
Hyvin tärkeä	38	43	50	42
Hyvin tärkeänä pitäneiden osuus, %				
	1998	2002	2006	2010
Kaikki	38	43	50	42
Miehet	31	38	46	36
Naiset	45	47	54	48
15-24	53	47	53	52
25-34	39	40	50	39
35-44	39	46	49	38
45-69	29	40	48	41

d) Järjestöjen huumevalistus

	1998	2002	2006	2010
Ei lainkaan tärkeä	40	26	27	31
Jossain määrin tärkeä	38	46	43	43
Hyvin tärkeä	22	28	30	26
Hyvin tärkeänä pitäneiden osuus, %				
	1998	2002	2006	2010
Kaikki	22	28	30	26
Miehet	18	23	25	21
Naiset	26	33	34	30
15-24	24	16	16	17
25-34	19	27	24	19
35-44	24	32	31	24
45-69	21	32	38	33

Taulukot

e) Lehdistö, TV, radio

	2002	2006	2010
Ei lainkaan tärkeä	6	7	8
Jossain määrin tärkeä	34	38	42
Hyvin tärkeä	61	55	50

Hyvin tärkeänä pitäneiden osuus, %

	2002	2006	2010
Kaikki	61	55	50
Miehet	55	50	44
Naiset	66	60	55
15-24	39	35	31
25-34	59	47	39
35-44	66	60	46
45-69	68	63	62

f) Internet

	2002	2006	2010
Ei lainkaan tärkeä	62	43	31
Jossain määrin tärkeä	24	34	42
Hyvin tärkeä	13	23	27

Hyvin tärkeänä pitäneiden osuus, %

	2002	2006	2010
Kaikki	13	23	27
Miehet	11	21	26
Naiset	15	24	28
15-24	10	22	32
25-34	10	21	34
35-44	13	19	20
45-69	16	26	25

g) Ystävät ja tuttavat

	2002	2006	2010
Ei lainkaan tärkeä	28	28	29
Jossain määrin tärkeä	46	45	47
Hyvin tärkeä	26	26	24

Hyvin tärkeänä pitäneiden osuus, %

	2002	2006	2010
Kaikki	26	26	24
Miehet	24	25	21
Naiset	28	27	27
15-24	38	31	31
25-34	29	28	33
35-44	22	23	20
45-69	21	25	19

h) Huumeiden käyttäjät

	1998	2002	2006	2010
Ei lainkaan tärkeä	62	60	56	59
Jossain määrin tärkeä	23	23	24	26
Hyvin tärkeä	15	17	20	16

Hyvin tärkeänä pitäneiden osuus, %

	1998	2002	2006	2010
Kaikki	15	17	20	16
Miehet	13	14	18	13
Naiset	17	20	21	18
15-24	22	22	17	13
25-34	17	18	21	19
35-44	13	14	17	11
45-69	11	15	21	17

i) Koti

	2002	2006	2010
Ei lainkaan tärkeä	36	32	38
Jossain määrin tärkeä	31	31	33
Hyvin tärkeä	33	37	30

Hyvin tärkeänä pitäneiden osuus, %

	2002	2006	2010
Kaikki	33	37	30
Miehet	32	35	29
Naiset	34	39	31
15-24	29	30	28
25-34	30	32	27
35-44	34	36	25
45-69	36	43	33

Puuttuvat vastaukset eivät ole mukana tässä tarkastelussa

Taulukko 31 Mielipiteet huumeainepoliittisista toimenpiteistä ja palveluista, %

a) Huumeiden käyttäjille tarkoitetut terveysneuvontapisteet (joissa voi vaihtaa käytetyt ruiskut ja neulat puhtaisiin välineisiin)

	2002	2006	2010
Pidän täysin hyväksyttävänä	32	34	37
Pidän osittain hyväksyttävänä	41	43	41
En hyväksy	15	11	11
Vastustan ehdottomasti	8	5	5
En osaa sanoa	5	7	6

Täysin tai osittain hyväksyttävänä pitävien osuus, %

	2002	2006	2010
Kaikki	73	77	78
Miehet	70	74	76
Naiset	75	80	80
15-24	80	72	62
25-34	82	86	87
35-44	72	84	87
45-69	66	72	76

b) Korvaavien lääkkeiden (metadoni, Subutex, Subuxone) käyttö heroiniiriippuvaisten hoidossa

	2002	2006	2010
Pidän täysin hyväksyttävänä	23	20	20
Pidän osittain hyväksyttävänä	47	49	48
En hyväksy	12	13	11
Vastustan ehdottomasti	4	4	4
En osaa sanoa	14	14	18

Täysin tai osittain hyväksyttävänä pitävien osuus, %

	2002	2006	2010
Kaikki	70	70	68
Miehet	68	68	69
Naiset	71	71	66
15-24	71	67	54
25-34	80	79	77
35-44	73	76	81
45-69	63	65	64

c) Huumetestit työpaikoilla

	2002	2006	2010
Pidän täysin hyväksyttävänä	64	59	61
Pidän osittain hyväksyttävänä	26	30	28
En hyväksy	5	6	6
Vastustan ehdottomasti	2	2	2
En osaa sanoa	2	3	3

Täysin tai osittain hyväksyttävänä pitävien osuus, %

	2002	2006	2010
Kaikki	90	89	89
Miehet	88	88	88
Naiset	92	91	90
15-24	83	86	85
25-34	90	88	84
35-44	92	92	91
45-69	92	90	91

d) Huumetestit kouluissa

	2002	2006	2010
Pidän täysin hyväksyttävänä	67	62	62
Pidän osittain hyväksyttävänä	23	26	26
En hyväksy	6	7	7
Vastustan ehdottomasti	2	2	2
En osaa sanoa	2	3	4

Täysin tai osittain hyväksyttävänä pitävien osuus, %

	2002	2006	2010
Kaikki	90	88	88
Miehet	89	86	87
Naiset	92	90	89
15-24	80	82	79
25-34	89	84	80
35-44	94	91	92
45-69	93	91	93

e) Poliisin oikeus puhelinkuunteluun törkeissä huumerikoksissa

	2002	2006	2010
Pidän täysin hyväksyttävänä	83	78	77
Pidän osittain hyväksyttävänä	13	16	16
En hyväksy	2	2	3
Vastustan ehdottomasti	1	1	1
En osaa sanoa	1	2	3

Täysin tai osittain hyväksyttävänä pitävien osuus, %

	2002	2006	2010
Kaikki	96	95	94
Miehet	96	93	92
Naiset	97	96	95
15-24	91	89	85
25-34	96	96	92
35-44	97	96	97
45-69	97	95	96

f) Poliisin oikeus soluttautua huumerikosporukoihin

	2002	2006	2010
Pidän täysin hyväksyttävänä	82	80	76
Pidän osittain hyväksyttävänä	14	15	18
En hyväksy	1	1	2
Vastustan ehdottomasti	1	1	1
En osaa sanoa	2	3	3

Täysin tai osittain hyväksyttävänä pitävien osuus, %

	2002	2006	2010
Kaikki	96	95	94
Miehet	96	94	94
Naiset	96	96	94
15-24	92	92	91
25-34	97	95	93
35-44	98	97	97
45-69	96	95	95

g) Poliisin oikeus esiintyä huumeiden ostajana (ns. valeosto-oikeus)

	2002	2006	2010
Pidän täysin hyväksyttävänä	77	76	74
Pidän osittain hyväksyttävänä	16	16	18
En hyväksy	3	3	4
Vastustan ehdottomasti	1	1	1
En osaa sanoa	2	3	4

Täysin tai osittain hyväksyttävänä pitävien osuus, %

	2002	2006	2010
Kaikki	93	93	92
Miehet	92	91	91
Naiset	95	94	92
15-24	88	90	88
25-34	94	92	90
35-44	96	95	95
45-69	94	93	93

Puuttuvat vastaukset eivät ole mukana tässä tarkastelussa

Arvoisa vastaanottaja

Aiheutuuko yhteiskunnalle mielestänne enemmän ongelmia alkoholista vai huumeista? Onko kannabiksen käyttäminen mielestänne rangaistava teko? Voiko mielestänne dopingaineita käyttää kohtuullisella tavalla, josta ei aiheudu ongelmia?

Muun muassa näihin kysymyksiin haetaan vastausta tässä Terveysten- ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) päihdekyselyssä. Tutkimuksella selvitetään suomalaisten alkoholin- ja huumeiden käyttöä, niitä koskevia asenteita ja huumausainepoliittisia mielipiteitä.

Pyydämme Teitä täyttämään tämän kyselylomakkeen ja palauttamaan sen 20.9.2010 mennessä oheisessa valmiiksi maksetussa kuoressa Tilastokeskukseen tai voitte vastata halutessanne internetissä.

Kyselyyn voi vastata millä tahansa tietokoneella, jossa on internet-yhteys.

Kirjoittakaa internetissä osoitekenttään: **www.tilastokeskus.fi/tup/thl**

(ylin rivi näytöllä, ei siis Googlen tai muun hakukoneen rivi)

Henkilökohtaiset tunnuksenne ovat: Tunnus

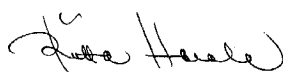
Salasana

Jokaisen vastaus on tärkeä, sillä tilastollisista syistä otokseen valittua ei voi korvata toisella henkilöllä. Pyydämme juuri Teitä vastaamaan tämän lomakkeen kysymyksiin riippumatta siitä, oletteko itse käyttänyt alkoholia, huumeita tai dopingaineita.

Tutkimukseen on poimittu Tilastokeskuksen Suomen väestöä koskevasta tietokannasta satunnaisesti 4200 henkilön otos 15–69 -vuotiaista suomalaisista. Tietojen keruusta vastaa Tilastokeskus. Tutkimuksen raportit laaditaan THL:ssä. Ennen kuin tutkimusaineisto luovutetaan tutkijoille Tilastokeskus poistaa aineistosta kaikki tiedot, joilla yksittäinen vastaaja voitaisiin tunnistaa. Tutkimuksesta on lisätietoja internetissä osoitteessa www.thl.fi/paihdetutkimus.

Etukäteen avustanne kiittäen!

Tilastokeskus

Riitta Harala
tilastojohtaja

Terveysten- ja hyvinvoinnin laitos

Pekka Puska
pääjohtaja

Lisätietoja tutkimuksen sisällöstä antaa THL:ssä erikoistutkija Leena Metso, puh. 020 610 7016 tai leena.metso@thl.fi ja kyselyyn vastaamisesta Tilastokeskuksessa tutkimusassistentti Riina Nyberg, puh. (09) 1734 2480 tai riina.nyberg@tilastokeskus.fi

LOMAKKEEN TÄYTTÖOHJE:

Lomakkeessa on useimmille kysymyksille valmiit vastausvaihtoehdot. Ympyröikää se vaihtoehto, joka parhaiten kuvaa **Teidän** tilannettanne tai mielipidettänne.

Jos kysymykseen merkitsemänne vaihtoehdon jäljessä pyydetään siirtymään johonkin tiettyyn kysymykseen, välissä oleviin kysymyksiin ei tarvitse vastata. Jos ette esimerkiksi ole käyttänyt mitään huumausainetta, voitte ohittaa huumeiden käyttöä koskevat tarkentavat kysymykset. Tarkistakaa kuitenkin, että olette siirtynyt oikeaan kysymykseen.

OHJE ALKOHOLIANNOSTEN LASKEMISEKSI

KESKIOLUT
SIIDERI TAI
LONG DRINK
(n. 4,5 %)

		Annoksia
Pullo	33 cl	1
6 pulloa		6
Tuoppi	50 cl	1.5
4 tuoppia		6
Kori	24 pulloa	24

VAHVA OLUT
IV OLUT TAI
VAHVA SIIDERI
(n. 5,5 %)

		Annoksia
Pullo	33 cl	1.2
5 pulloa		6
Tuoppi	50 cl	1.8
3 tuoppia		5.5
Kori	24 pulloa	29

PUNA-
VALKO- TAI
KUOHUVIINI
(8-14 %)

		Annoksia
Lasi	12 cl	1
Iso lasi	24 cl	2
1/2 pulloa	37 cl	3
Pullo	75 cl	6

VÄKEVÄ VIINI
(15-22 %)

		Annoksia
Pieni lasi	8 cl	1
1/2 pulloa	25 cl	3
Pieni pullo	50 cl	6
Pullo	75 cl	9

VÄKEVÄT
JUOMAT
(Yli 22 %)

		Annoksia
Ravintola- annos	4 cl	1
1/2 pulloa	25 cl	6
Pullo	50 cl	13
Pullo	70 cl	19

Jos käyttämänne alkoholijuoma ei kuulu mihinkään edellä mainituista, verratkaa sen likimääräistä vahvuutta esitettyihin juomiin ja arvioikaa annosmäärä sen perusteella.

Taustatietoja

Rengastakaa oikea vaihtoehto.

1. Mikä on sukupuolenne?

- Mies 1
Nainen..... 2

2. Minä vuonna olette syntyneet? 19 _____

3. Mikä on pääasiallinen asuinpaikkanne?

- Pääkaupunkiseutu (Helsinki, Espoo, Vantaa, Kauniainen) 1
Muu yli 100 000 asukkaan kaupunki 2
50 000–100 000 asukkaan kaupunki..... 3
Pienempi kaupunki 4
Maaseudun asutuskeskus tai taajama .. 5
Muu maaseutu 6

4. Mitkä ovat perhesuhteenne? Oletteko:

- naimaton 1
avoliitossa 2
naimisissa tai rekisteröidyssä parisuhteessa 3
eronnut tai asumuserossa 4
leski..... 5

5. Keitä asuu kanssanne samassa taloudessa?

- Asun yksin 1
Asun perheeni kanssa 2
Asun muiden henkilöiden kanssa 3

6. Asuuko kanssanne omia tai puolisonne alaikäisiä lapsia?

- Kyllä 1
Ei 2

7. Mikä on peruskoulutuksenne?

- Osa kansa- tai peruskoulua tai vähemmän 1
Kansakoulu tai kansalaiskoulu 2
Peruskoulu tai keskikoulu 3
Ylioppilastutkinto 4

8. Mikä on ammattikoulutuksenne?

- Ammattikoulu 1
Ammatillinen opisto 2
Ammattikorkeakoulu tai muu alempi korkeakoulututkinto 3
Ylempi korkeakoulututkinto 4
Ei mikään näistä 5

Tupakointi

Rengastakaa oikea vaihtoehto.

9. Poltatteko savukkeita, sikareita tai piippua?

- Kyllä, päivittäin tai lähes päivittäin 1
Kyllä, poltan silloin tällöin 2
Olen polttanut aiemmin, mutta olen lopettanut..... 3
En ole polttanut koskaan 4 → Siirtykää kysymykseen 11.

10. Minkä ikäisenä aloititte säännöllisen tupakoinnin?

- Olin _____ vuoden ikäinen 1
En ole koskaan tupakoinut säännöllisesti 2

11. Käytättekö nuuskaa?

- Kyllä, päivittäin tai lähes päivittäin 1
Kyllä, käytän silloin tällöin 2
Olen käyttänyt aiemmin, mutta olen lopettanut 3
Olen kokeillut muutaman kerran 4
En ole koskaan kokeillut tai käyttänyt nuuskaa 5

Alkoholin käyttö

12. Oletteko nauttinut jotain alkoholijuomaa?

Alkoholijuomia ovat mm. keskiolut, vahva olut, siideri, long drink -juomat, viinit ja väkevät alkoholijuomat. Älkää laskeko alkoholijuomaksi enintään 2,8 % alkoholia sisältäviä juomia kuten esim. ykkösolutta.

- Kyllä, viimeisten 30 päivän aikana 1
Kyllä, viimeisten 12 kuukauden aikana 2
Kyllä joskus, mutta en viimeisten
12 kuukauden aikana 3
En koskaan..... 4 → Siirtykää kysymykseen 17.

13. Kuinka usein juotte alkoholijuomia?

- Päivittäin tai lähes päivittäin 1
4–5 kertaa viikossa..... 2
2–3 kertaa viikossa..... 3
Kerran viikossa..... 4
2–3 kertaa kuukaudessa 5
Noin kerran kuukaudessa 6
Noin kerran parissa kuukaudessa 7
3–4 kertaa vuodessa 8
Kerran pari vuodessa 9
Harvemmin kuin kerran vuodessa..... 10 → Siirtykää kysymykseen 16.
En koskaan..... 11 → Siirtykää kysymykseen 16.

14. Kuinka monta annosta alkoholia tavallisesti juotte niinä päivinä jolloin käytätte alkoholia?

Katsokaa ohjeet annosten laskemiseksi lomakkeen sivulta 2.

- 1–2 annosta..... 1
3–4 annosta..... 2
5–6 annosta..... 3
7–9 annosta..... 4
10–13 annosta..... 5
14 annosta tai enemmän 6

15. Kuinka usein juotte kerralla... **jos olette nainen: neljä** annosta tai enemmän? **jos olette mies: kuusi** annosta tai enemmän?

Katsokaa ohjeet annosten laskemiseksi lomakkeen sivulta 2.

- Vähintään 4 kertaa viikossa 1
2–3 kertaa viikossa..... 2
Noin kerran viikossa 3
1–3 kertaa kuukaudessa 4
3–10 kertaa vuodessa 5
1–2 kertaa vuodessa 6
En koskaan..... 7
-

16. Minkä ikäisenä olitte ensimmäisen kerran humalassa?

Olin _____ vuoden ikäinen 1

En ole koskaan ollut humalassa 2

17. Kuinka usein tavallisesti käytte ravintolassa, baarissa, pubissa tai muussa anniskelupaikassa (muulloin kuin arkilounaalla)?

Useita kertoja viikossa 1

Kerran viikossa 2

Kerran pari kuukaudessa 3

Muutaman kerran vuodessa 4

1-2 kertaa vuodessa 5

Harvemmin kuin kerran vuodessa ... 6

En koskaan 7

Seuraavat kysymykset koskevat erilaisia huumeisiin ja muihin päihteisiin liittyviä asioita.
Pyydämme teitä ottamaan niihin kantaa.

18. Ovatko huumeet mielestänne suuri ongelma:

	Ei lainkaan ongelma	Vähäinen ongelma	Kohtalainen ongelma	Suuri ongelma
a) maassamme?	1	2	3	4
b) asuinalueellanne?	1	2	3	4

19. Kuinka suuri terveydellinen tai muu riski mielestänne aiheutuu, jos ihmiset tekevät seuraavia asioita?

	Ei riskiä	Vähäinen riski	Kohtalainen riski	Suuri riski
a) Polttavat yhden tai useampia askeja savukkeita päivässä	1	2	3	4
b) Juovat itsensä humalaan ainakin kerran viikossa	1	2	3	4
c) Kokeilevat kannabista kerran tai kaksi	1	2	3	4
d) Polttavat kannabista säännöllisesti	1	2	3	4
e) Kokeilevat ekstaasia kerran tai kaksi	1	2	3	4
f) Käyttävät ekstaasia säännöllisesti.....	1	2	3	4
g) Kokeilevat amfetamiinia kerran tai kaksi	1	2	3	4
h) Käyttävät amfetamiinia säännöllisesti	1	2	3	4
i) Kokeilevat heroiniä kerran tai kaksi	1	2	3	4
j) Käyttävät heroiniä säännöllisesti	1	2	3	4
k) Kokeilevat anabolisia steroideja kerran tai kaksi.....	1	2	3	4
l) Käyttävät anabolisia steroideja säännöllisesti	1	2	3	4

20. Mitkä seuraavista ovat mielestänne tekoja, joista tulisi antaa rangaistus?

	Ei rangaistusta	Tulisi rangaista
a) Hasiksen polttaminen.....	1	2
b) Alkoholin ja lääkkeiden sekakäyttö	1	2
c) Lääkkeiden ostaminen katukaupasta	1	2
d) Kannabis-kasvien kasvattaminen	1	2
e) Huumaavaa ainetta sisältävien sienien poimiminen ...	1	2
f) Heroiinin käyttö vierotusoireiden lievittämiseen	1	2
g) Kokaiinin lähettäminen postitse	1	2

21. Pitäisikö mielestänne kannabista voida hankkia laillisesti?

Kyllä, mihin tahansa tarkoitukseen	1	
Kyllä, mutta vain lääkekäyttöön	2	
Ei mihinkään tarkoitukseen	3	→ Siirtykää kysymykseen 23.

22. Mistä ja millä tavalla kannabista pitäisi voida hankkia?

	Kyllä	Ei
a) Ostamalla mistä tahansa kaupasta tai kioskista	1	2
b) Ostamalla erikoismyymälästä tai Alkosta	1	2
c) Ostamalla apteekista ilman reseptiä	1	2
d) Ostamalla apteekista lääkärin määräämällä reseptillä	1	2
e) Ostamalla Internetistä	1	2
f) Kasvattamalla itse	1	2
g) Muuten, miten? _____	1	2

23. Miten tärkeitä seuraavat tahot ovat olleet Teille huumeita koskevan tiedon saannin kannalta?

	Ei lainkaan tärkeää	Jossain määrin tärkeää	Hyvin tärkeää
a) Sosiaali- ja terveystieteelliset	1	2	3
b) Poliisi- ja oikeuslaitos	1	2	3
c) Koulujen huumevalistus	1	2	3
d) Järjestöjen huumevalistus	1	2	3
e) Lehdistö, TV, radio	1	2	3
f) Internet	1	2	3
g) Ystävät ja tuttavat	1	2	3
h) Huumeiden käyttäjät	1	2	3
i) Koti	1	2	3
j) Muu, mikä? _____	1	2	3

24. Jos huumeiden käyttö ei olisi laitonta, olisitteko Te kiinnostunut kokeilemaan tai käyttämään:

	Kyllä, käyttämään	Kyllä, kokeilemaan	En	En osaa sanoa
a) hasista tai marihuanaa?	1	2	3	4
b) ekstaasia?	1	2	3	4
c) heroiniä?	1	2	3	4

Huumeiden tarjonta ja käyttö

25. Tunneteko henkilökohtaisesti ihmisiä, jotka käyttävät huumeita?

Kyllä..... 1
 En 2

26. Onko Teille tarjottu joko ilmaiseksi tai ostettavaksi jotain huumausainetta:

	Kyllä, ilmaiseksi	Kyllä, ostettavaksi	Kyllä, sekä ilmaiseksi että ostettavaksi	Ei ole
a) joskus elinaikananne?	1	2	3	4
b) viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana?	1	2	3	4

27. Oletteko joskus kokeillut tai käyttänyt jotain huumausainetta (kuten hasista, marihuanaa, amfetamiinia, heroiniä tai muita vastaavia aineita)?

Kyllä..... 1
 En 2 → Siirtykää kysymykseen 35.

28. Oletteko kokeillut tai käyttänyt joskus elämäne aikana seuraavia aineita ja jos olette, minkä ikäisenä kokeilitte ensimmäisen kerran ja minkä ikäisenä viimeksi käytitte:

Laittakaa rasti ruutuun niissä kohdissa, joissa vastauksenne on "kyllä" ja kirjoittakaa ikä viivalle.

	Kyllä	Ikä ensimmäisellä kerralla	Ikä viime kerralla
a) hasista ("hasaa", "laattaa", "lätää")?	☐	→ ____-vuotiaana	→ ____-vuotiaana
b) marihuanaa ("kukkaa", "budaa", "ruohoa", "maria")?	☐	→ ____-vuotiaana	→ ____-vuotiaana
c) amfetamiinia?	☐	→ ____-vuotiaana	→ ____-vuotiaana
d) heroiniä?	☐	→ ____-vuotiaana	→ ____-vuotiaana
e) buprenorfiinia (Subutex, Subuxone, Temgesic) muutoin kuin korvaushoidossa?	☐	→ ____-vuotiaana	→ ____-vuotiaana
f) metadonia muutoin kuin korvaushoidossa?	☐	→ ____-vuotiaana	→ ____-vuotiaana
g) muita opioideja huumeena (esim. Tramadol, fentanyyli, kodeiini, oksikodoni, morfiini)?	☐	→ ____-vuotiaana	→ ____-vuotiaana
h) kokaiinia tai crackia?	☐	→ ____-vuotiaana	→ ____-vuotiaana
i) releiviiniä?	☐	→ ____-vuotiaana	→ ____-vuotiaana
j) LSD:tä?	☐	→ ____-vuotiaana	→ ____-vuotiaana
k) ekstaasia?	☐	→ ____-vuotiaana	→ ____-vuotiaana
l) GHB:tä ("gammaa") tai GBL:ää ("lakkaa")?	☐	→ ____-vuotiaana	→ ____-vuotiaana
m) MDPV:tä ("aakkosia")?	☐	→ ____-vuotiaana	→ ____-vuotiaana
n) huumaavia sieniä?	☐	→ ____-vuotiaana	→ ____-vuotiaana
o) muuta ainetta, mitä? _____ ..	☐	→ ____-vuotiaana	→ ____-vuotiaana

29. Oletteko viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana kokeillut tai käyttänyt jotain huumausainetta?

Kyllä..... 1
 En 2 → Siirtykää kysymykseen 34.

30. Mitä aineita kokeilitte tai käytitte viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana?

Laittakaa rasti ruutuun niissä kohdissa, joissa vastauksenne on "kyllä".

- Kyllä
- a) hasista ("hasaa", "laattaa", "lätkeä")?
- b) marihuanaa ("kukkaa", "budaa", "ruohoa", "maria")?
- c) amfetamiinia?
- d) heroiniä?
- e) buprenorfiinia (Subutex, Subuxone, Temgesic)
muutoin kuin korvaushoidossa?
- f) metadonia muutoin kuin korvaushoidossa?
- g) muita opioideja huumeena (esim. Tramadol, fentanyyli,
kodeiini, oksikodoni, morfiini)?
- h) kokaiinia tai crackia?
- i) releiviiniä?
- j) LSD:tä?
- k) ekstaasia?
- l) GHB:tä ("gammaa") tai GBL:ää ("lakkaa")?
- m) MDPV:tä ("aakkosia")?
- n) huumaavia sieniä?
- o) muuta ainetta, mitä? _____ ..

31. Oletteko viimeksi kuluneiden 30 päivän aikana kokeillut tai käyttänyt jotain huumausainetta?

Kyllä 1

En 2 → Siirtykää kysymykseen 33.

32. Mitä aineita kokeilitte tai käytitte ja kuinka monena päivänä viimeksi kuluneiden 30 päivän aikana?

Laittakaa rasti ruutuun niissä kohdissa, joissa vastauksenne on "kyllä" ja kirjoittakaa päivien määrä viivalle.

- Kyllä
- a) hasista ("hasaa", "laattaa", "lätkeä")? → ___ päivänä
- b) marihuanaa ("kukkaa", "budaa", "ruohoa", "maria")? → ___ päivänä
- c) amfetamiinia? → ___ päivänä
- d) heroiniä? → ___ päivänä
- e) buprenorfiinia (Subutex, Subuxone, Temgesic)
muutoin kuin korvaushoidossa? → ___ päivänä
- f) metadonia muutoin kuin korvaushoidossa? → ___ päivänä
- g) muita opioideja huumeena (esim. Tramadol, fentanyyli,
kodeiini, oksikodoni, morfiini)? → ___ päivänä
- h) kokaiinia tai crackia? → ___ päivänä
- i) releiviiniä? → ___ päivänä
- j) LSD:tä? → ___ päivänä
- k) ekstaasia? → ___ päivänä
- l) GHB:tä ("gammaa") tai GBL:ää ("lakkaa")? → ___ päivänä
- m) MDPV:tä ("aakkosia")? → ___ päivänä
- n) huumaavia sieniä? → ___ päivänä
- o) muuta ainetta, mitä? _____ .. → ___ päivänä

33. Kuinka usein viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana olette käyttäneet:

	Vähintään kerran viikossa	1–3 kertaa kuukau- dessa	3–10 kertaa vuodessa	1–2 kertaa vuodessa	En kertaakaan
a) hasista tai marihuanaa?	1	2	3	4	5
b) hasista tai marihuanaa yhdessä alkoholin kanssa? ...	1	2	3	4	5

34. Oletteko käyttänyt jotain huumausainetta yhdessä alkoholin kanssa?

Kysymyksessä 28 on lueteltu tässä tarkoitettuja huumausaineita.

- En koskaan..... 1
Kyllä joskus, mutta en viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana.... 2
Kyllä, viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana 3

35. Tunnetteko henkilökohtaisesti ketään kannabiksen kasvattajaa?

- Kyllä..... 1
En 2

36. Oletteko itse kasvattanut kannabista?

- En koskaan..... 1 → Siirtykää kysymykseen 39.
Kyllä joskus, mutta en viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana.... 2
Kyllä, viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana 3

37. Kuinka monta satoa kannabista olette kasvattanut?

- En ole vielä saanut
ensimmäistä satoa valmiiksi... 1
Yhden sadon 2
2-5 satoa..... 3
6-10 satoa..... 4
Yli 10 satoa..... 5

38. Minkä ikäisenä kasvatitte kannabista ensimmäisen kerran?

_____ -vuotiaana

Lääkkeet yms. aineet

39. Oletteko joskus kokeillut tai käyttänyt unilääkkeitä, rauhoittavia lääkkeitä tai kipulääkkeitä ei-lääkinnälliseen tarkoitukseen (esim. ilman lääkärin määräystä tai suurempina annoksina kuin on määrätty)?

- Kyllä..... 1
En 2 → Siirtykää kysymykseen 46.

40. Oletteko viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana kokeillut tai käyttänyt unilääkkeitä, rauhoittavia lääkkeitä tai kipulääkkeitä ei-lääkinnälliseen tarkoitukseen?

- Kyllä..... 1
En 2 → Siirtykää kysymykseen 43.

41. Oletteko viimeksi kuluneiden 30 päivän aikana kokeillut tai käyttänyt unilääkkeitä, rauhoittavia lääkkeitä tai kipulääkkeitä ei-lääkinnälliseen tarkoitukseen?

- Kyllä..... 1
En 2

42. Kuinka usein viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana olette käyttänyt unilääkkeitä, rauhoittavia lääkkeitä tai kipulääkkeitä ei-lääkinnälliseen tarkoitukseen?

- Päivittäin..... 1
Vähintään kerran viikossa 2
1–3 kertaa kuukaudessa 3
3–10 kertaa vuodessa 4
1–2 kertaa vuodessa 5
En kertaakaan 6

43. Oletteko käyttänyt edellä mainittuja lääkkeitä yhdessä alkoholin kanssa?

- En koskaan 1
Kyllä joskus, mutta en viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana 2
Kyllä, viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana 3

44. Oletteko käyttänyt edellä mainittuja lääkkeitä yhdessä huumausaineiden kanssa?

Kysymyksessä 28 on lueteltu tässä tarkoitettuja huumausaineita.

- En koskaan 1
Kyllä joskus, mutta en viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana 2
Kyllä, viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana 3

45. Mihin tarkoitukseen olette käyttänyt unilääkkeitä, rauhoittavia lääkkeitä tai kipulääkkeitä?

	Kyllä, viimeisten 12 kk:n aikana	Kyllä, mutta en viimeisten 12 kk:n aikana	En koskaan
a) Päihtyäkseni lääkkeitä.....	1	2	3
b) Muiden päihteiden vaikutuksen vahvistamiseen.....	1	2	3
c) Muiden päihteiden aiheuttamien seurauksien lääkitsemiseen ..	1	2	3
d) Pystyäkseni nukkumaan	1	2	3
e) Muuhun tarkoitukseen, mihin? _____			
_____ ...	1	2	3

46. Oletteko joskus kokeillut tai käyttänyt liimoja, tinneriä, liuottimia tai muita vastaavia aineita päihtymistarkoituksessa?

- Kyllä 1
En 2 → Siirytään kysymykseen 49.

47. Oletteko viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana kokeillut tai käyttänyt liimoja, tinneriä, liuottimia tai muita vastaavia aineita päihtymistarkoituksessa?

- Kyllä 1
En 2 → Siirytään kysymykseen 49.

48. Oletteko viimeksi kuluneiden 30 päivän aikana kokeillut tai käyttänyt liimoja, tinneriä, liuottimia tai muita vastaavia aineita päihtymistarkoituksessa?

- Kyllä 1
En 2

49. Onko liikunta teille ensisijaisesti:

Vaihtoehdot 2-4 tarkoittavat vähintään puoli tuntia kestävää yhtämittaista liikuntaa, jolloin sykkeenne nousee selvästi ja hikoillette. Rengastakaa yksi vaihtoehto.

- Hyötyliikuntaa 1
 Omaehtoista kuntoilua tai urheilua ... 2
 Kilpailua (urheilulisenssillä) 3
 Ammattimaista huippu-urheilua 4
 En harrasta liikuntaa 5 → Siirrykää kysymykseen 52.

50. Mikä on ensisijainen liikuntalajinne?

51. Kuinka monta kertaa viikossa harrastatte urheilua tai liikuntaa?

- Harvemmin kuin kerran viikossa 1
 1–2 kertaa viikossa 2
 3–4 kertaa viikossa 3
 5–7 kertaa viikossa 4
 8 kertaa viikossa tai useammin 5

52. Oletteko kokeillut tai käyttänyt joskus elämäne aikana dopingaineita liikuntasuorituksen, voiman tai ulkonäön parantamiseen?

- Kyllä 1
 En 2 → Siirrykää kysymykseen 58.

53. Oletteko kokeillut tai käyttänyt joskus elämäne aikana seuraavia aineita (ei lääkärin Teille määräämiä) ja jos olette, minkä ikäisenä kokeilitte ensimmäisen kerran ja minkä ikäisenä viimeksi käytitte?

Laittakaa rasti ruutuun niissä kohdissa, joissa vastauksenne on "kyllä" ja kirjoittakaa ikä viivalle.

	Kyllä	Ikä ensimmäisellä kerralla	Ikä viime kerralla
a) Testosteronia tai testosteronijohdannaisia	☐	→ ____-vuotiaana	→ ____-vuotiaana
b) Anabolisia steroideja	☐	→ ____-vuotiaana	→ ____-vuotiaana
c) Kasvuhormonia tai kasvutekijöitä	☐	→ ____-vuotiaana	→ ____-vuotiaana
d) Klenbuterolia	☐	→ ____-vuotiaana	→ ____-vuotiaana
e) Efedriiniä	☐	→ ____-vuotiaana	→ ____-vuotiaana
f) Muuta dopingainetta, mitä? _____	☐	→ ____-vuotiaana	→ ____-vuotiaana

54. Oletteko viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana kokeillut tai käyttänyt seuraavia aineita (ei lääkärin Teille määräämiä)?

	Kyllä	En
a) Testosteronia tai testosteronijohdannaisia	1	2
b) Anabolisia steroideja	1	2
c) Kasvuhormonia tai kasvutekijöitä	1	2
d) Klenbuterolia	1	2
e) Efedriiniä	1	2
f) Muuta dopingainetta, mitä? _____	1	2

55. Käytättekö dopingaineita:

Valitkaa yksi vaihtoehto.

- kokeiluluontoisesti? 1
satunnaisesti? 2
säännöllisesti?..... 3

56. Millaiseksi luonnehditte dopingaineiden käyttötapaanne?

Valitkaa yksi vaihtoehto.

- Kertakokeilu 1
Kuuriluontoista (käytössä taukoja) 2
Jatkuvaa (käytössä ei taukoja)..... 3

57. Mihin tarkoitukseen ensisijaisesti käytätte dopingaineita?

- Suorituksen parantamiseen 1
Voiman lisäämiseen 2
Ulkonäön parantamiseen 3
Muuhun, mihin? _____
_____ .. 4

58. Oletteko joskus elämäne aikana käyttänyt jotain lääkettä laihdutustarkoitukseen ilman lääkärin määräystä?

- Kyllä 1
En 2 → Siirtykää kysymykseen 61.

59. Oletteko käyttänyt seuraavia lääkkeitä laihdutustarkoitukseen ilman lääkärin määräystä?

	Kyllä, viimeisten 12 kk:n aikana	Kyllä, mutta en viimeisten 12 kk:n aikana	En koskaan
a) Laihdutuslääkkeitä, joiden vaikuttava aine on orlistaatti (kauppanimi Alli).....	1	2	3
b) Amfetamiinijohdannaisia (esimerkiksi joitakin ADHD -lääkkeitä)....	1	2	3
c) Laksatiiveja	1	2	3
d) Diureetteja eli nesteenpoistolääkkeitä	1	2	3

60. Millaiseksi luonnehditte näiden lääkkeiden käyttööanne?

- Kokeiluluontoista 1
Satunnaista 2
Säännöllistä..... 3
-

Mielipiteet huumeongelmasta ja toimenpiteistä

61. Mitä mieltä olette seuraavista asioista?

	Täysin samaa mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Vaikea sanoa	Jokseenkin eri mieltä	Täysin eri mieltä
a) Huumeita voi käyttää myös sellaisella kohtuullisella tavalla, josta ei aiheudu ongelmia.	1	2	3	4	5
b) Jos huumeita kokeilee edes kerran, niistä ei enää pääse eroon.....	1	2	3	4	5
c) Marihuanan ja hasiksen käyttö tulisi olla sallittua.	1	2	3	4	5
d) Kaikki huumeiden käyttäjät on pakotettava hoitoon. ...	1	2	3	4	5
e) Dopingaineita voi käyttää myös sellaisella kohtuullisella tavalla, josta ei aiheudu ongelmia	1	2	3	4	5

62. Pelkäätekö joutuvanne väkivallan kohteeksi muiden ihmisten huumeiden käytön vuoksi?

- Kyllä 1
 En 2
 Vaikea sanoa 3

63. Jotkut huumausainepoliittiset toimenpiteet ovat herättäneet keskustelua ja väittelyä. Mitä mieltä olette seuraavista toimenpiteistä tai palveluista?

	Pidän täysin hyväksyttävänä	Pidän osittain hyväksyttävänä	En hyväksy	Vastustan ehdottomasti	En osaa sanoa
a) Huumeiden käyttäjille tarkoitetut terveysneuvontapisteet (joissa voi vaihtaa käytetyt ruiskut ja neulat puhtaisiin välineisiin)	1	2	3	4	5
b) Korvaavien lääkkeiden (metadoni, Subutex, Subuxone) käyttö heroiniiriippuvaisten hoidossa	1	2	3	4	5
c) Huumetestit työpaikoilla	1	2	3	4	5
d) Huumetestit kouluissa	1	2	3	4	5
e) Poliisin oikeus puhelinkuunteluun törkeissä huumerikoksissa	1	2	3	4	5
f) Poliisin oikeus soluttautua huumerikosporukoihin	1	2	3	4	5
g) Poliisin oikeus esiintyä huumeiden ostajana (ns. valeosto-oikeus)	1	2	3	4	5

64. Kummasta aiheutuu mielestänne yhteiskunnalle enemmän ongelmia Suomessa, alkoholista vai huumeista?

- Alkoholista selvästi enemmän 1
 Alkoholista hieman enemmän 2
 Molemmista yhtä paljon..... 3
 Huumeista hieman enemmän 4
 Huumeista selvästi enemmän 5

Muistelkaa vielä alkoholin käyttöänne viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana

65. Kuinka monta annosta joitte sinä päivänä viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana, jolloin joitte eniten alkoholia (olutta, siideriä, viiniä, väkeviä tai mitä tahansa alkoholijuomaa)?

Katsokaa ohjeet annosten laskemiseksi sivulta 2.

Join _____ annosta..... 1

En ole juonut alkoholia viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana 2 → Siirtykää kysymykseen 70.

66. Kuinka usein viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana joitte seuraavia määriä alkoholia yhtenä päivänä?

Esimerkiksi "5–7 annosta" tarkoittaa vähintään viittä ja enintään seitsemää annosta.

Rengastakaa yksi vaihtoehto jokaiselta riviltä. Katsokaa ohjeet annosten laskemiseksi lomakkeen sivulta 2.

	En kertaakaan	1–2 kertaa vuodessa	3–10 kertaa vuodessa	1–3 kertaa kuukaudessa	Noin kerran viikossa	2–3 kertaa viikossa	Vähintään 4 kertaa viikossa
a) 18 annosta tai enemmän	1	2	3	4	5	6	7
b) 13–17 annosta	1	2	3	4	5	6	7
c) 8–12 annosta	1	2	3	4	5	6	7
d) 5–7 annosta	1	2	3	4	5	6	7
e) 3–4 annosta	1	2	3	4	5	6	7
f) 1–2 annosta	1	2	3	4	5	6	7

67. Kuinka usein viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana:

Rengastakaa yksi vaihtoehto jokaiselta riviltä.

	Ei koskaan	1–2 kertaa vuodessa	3–10 kertaa vuodessa	Kerran kuukaudessa	Kerran viikossa	Päivittäin tai lähes päivittäin
a) Teille on käynyt niin, että ette ole pystynyt lopettamaan juomistanne kerran aloittettuanne?	1	2	3	4	5	6
b) olette juomisen vuoksi laiminlyönyt tavanomaisia tehtäviänne?	1	2	3	4	5	6
c) olette runsaan juomisen jälkeen tarvinnut aamulla lasillisen päästäksenne liikkeelle?	1	2	3	4	5	6
d) olette tuntenut syyllisyyttä tai katumusta juomisen jälkeen?	1	2	3	4	5	6
e) Teille on käynyt niin, että ette ole juomisen vuoksi pystynyt muistamaan edellisen illan tapahtumia?....	1	2	3	4	5	6

68. Oletteko juomisen seurauksena joskus satuttanut tai vahingoittanut itseänne tai jotakin toista?

En 1

Kyllä, mutta en viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana 2

Kyllä, viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana..... 3

69. Onko joku sukulainen tai ystävä tai lääkäri tai terveydenhoitaja ollut huolissaan Teidän alkoholin käytöstänne ja ehdottanut, että vähentäisitte juomistanne?

Ei 1

Kyllä, mutta ei viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana..... 2

Kyllä, viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana..... 3

70. Oletteko joutunut rahavaikeuksiin alkoholin tai muiden päihteiden käyttönne takia?

- En 1
 Kyllä, mutta en viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana 2
 Kyllä, viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana 3

Hoito ja terveys**71. Mitä mieltä olette nykyisestä terveydentilastanne?**

- Erittäin hyvä 1
 Melko hyvä 2
 Keskinkertainen 3
 Melko huono 4
 Erittäin huono 5

72. Onko lääkäri määrännyt Teille sairauden hoitoon seuraavia lääkkeitä:

	Kyllä, viimeisten 12 kk:n aikana	Kyllä, mutta ei viimeisten 12 kk:n aikana	Ei koskaan
a) unilääkettä	1	2	3
b) vahvoja kipua lievittäviä lääkkeitä (opioideja)	1	2	3
c) rauhoittavia lääkkeitä	1	2	3
d) masennuslääkkeitä	1	2	3
e) laihdutuslääkkeitä	1	2	3
f) buprenorfiinia (esim. Subutex, Subuxone) tai metadonia korvaushoitoon	1	2	3

73. Onko Teillä ollut terveysongelmia, joiden uskotte voineen aiheutua:

	Kyllä, viimeisten 12 kk:n aikana	Kyllä, mutta ei viimeisten 12 kk:n aikana	Ei koskaan	En käytä kyseistä ainetta
a) alkoholin käytöstänne	1	2	3	4
b) huumeiden käytöstänne	1	2	3	4
c) rauhoittavien, uni- tai kipulääkkeiden käytöstänne	1	2	3	4
d) dopingaineiden käytöstänne	1	2	3	4
e) laihdutuslääkkeiden käytöstänne	1	2	3	4

74. Oletteko ollut hoidossa alkoholin, huumeiden tai muiden päihteiden käytön vuoksi?

- En 1
 Kyllä, mutta en viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana 2
 Kyllä, viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana 3

Taustakysymyksiä

75. Oletteko nykyisin:

palkansaaja, kokopäivätyössä	1
palkansaaja, osapäivätyössä	2
maatalousyrittäjä tai työssä perheen maatilalla	3
muu yrittäjä.....	4
työtön tai lomautettu.....	5
eläkkeellä	6
opiskelija	7
vanhempainlomalla, hoitovapaalla.....	8
hoidatte kotia.....	9
muu vaihtoehto, mikä? _____ ..	10

76. Oletteko ollut työtön viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana?

En ole ollut työtön.....	1
Olen ollut työtön yhteensä _____ kuukautta.....	2

77. Kuinka suuret ovat keskimääräiset bruttotulonne (kaikki tulot veroja ja muita kuluja vähentämättä)?

Euroa kuukaudessa

Alle 250	1
250–499	2
500–999	3
1000–1499	4
1500–1999	5
2000–2499	6
2500–2999	7
3000–3999	8
4000–4999	9
5000 tai enemmän	10

Onko Teillä mielessänne vielä jotakin tärkeää, jonka haluaisitte tuoda tässä yhteydessä esille?

KIITOKSET VASTAAMISESTA!

Palauttakaa kyselylomake oheisessa valmiiksi maksetussa palautuskuoressa Tilastokeskukseen.